ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1270

30.4.1976. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН СТРИП ДИВЕРЗАНТИ

СВОЈИМ ЧИТАОЦИМА ЧЕСТИТАМО ПРАЗНИК РАДА!

НМ

Ripley Веровали или не!

КАКАВ ОТАЦ – ТАКАВ СИН

АМЕРИЧКИ ДРЖАВНИК **АЛЕКСАНДЕР ХАМИЛТОН** УПОТРЕБИО ЈЕ, У ДВОБОЈУ ПРОТИВ АРОНА БЕРА У КОМЕ ЈЕ И ПОГИНУО, **ИСТЕ ПИШТОЉЕ ИЗ КОЈИХ ЈЕ У ЈЕДНОМ РАНИЈЕМ ДВОБОЈУ, БИО УБИЈЕН ЊЕГОВ СИН ФИЛИП.** И ОТАЦ И СИН СУ ЗНАЛИ ДА НИСУ У ПРАВУ ТАКО ДА НИСУ НИ ПУЦАЛИ НА СВОЈЕ ПРОТИВНИКЕ, **АЛИ СУ БИЛИ ПРЕВИШЕ ТВРДОГЛАВИ ДА БИ ИМ СЕ ИЗВИНИЛИ.**

АУСТРАЛИЈСКА БУБА
BOLBOCERAS
СТВАРА ЗВУК КОЈИ ПОДСЕЋА НА ЦВИЉЕЊЕ ШТЕНЕТА.

ОВО **СТАБЛО**

У БЛИЗИНИ УДЕА, У МОНГОЛИЈИ, ЈЕДНО ЈЕ ОД **ЈЕДИНА 3 ДРВЕТА** У ЧИТАВОЈ ПУСТИЊИ ГОБИ КОЈА ЗАУЗИМА ОКО **2.000.000 КВАДРАТНИХ КИЛОМЕТАРА.**

ЏИНОВСКА КАМЕНА САКСИЈА

У БЛИЗИНИ ХОУПВЕЛА (САД) ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

ДР **АРТУР ЛУЦЕ**

ИЗ АНХАЛТ-КЕТЕНА (НЕМАЧКА) КОЈИ ЈЕ ТВРДИО ДА ЈЕ **„ЧАРОБНИ ИСЦЕЛИТЕЉ"** ДОБИО ЈЕ 1854. ОД ВЛАДАЈУЋЕГ КНЕЗА ДОЗВОЛУ ДА **ШТАМПА СВОЈ НОВАЦ ПОТРЕБАН ЗА ПОДИЗАЊЕ ЈЕДНОГ САНАТОРИЈУМА.**

1270/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● доктор Лорен Тики са Универзитета у Пенсилванији тврди да јабуке најбрже расту у мраку. У зору се развој заустављa да би се наставио у смирај дана.

● лорд Симон Ловат од Шкотске (1667—1747) је једина особа позната у историји који је чамио у две највеће тамнице тог времена: Бастиљи у Француској и лондонском Тауеру.

● Аљаска, име северозападног дела Америке са околним острвима, у ствари је искварена реч Ескима-домородаца и значи полуострво.

● сазвежђе Орион помиње још Хомер у својој „Одисеји". По грчкој митологији Орион је био Посејдонов син. Живео је на Криту, где је време проводио у лову уништавајући без милости све дивље животиње. Умро је од уједа шкорпије и после смрти претворен је у звездано сазвежђе. Орион је старо хебрејско име и значи „луда", „пустахија".

● срце колибрија, званог још и птица-мушица, бије 20 пута брже него човечије: оно откуца 1500 пута у минуту.

● док мењају перје, пингвини гутају камење због тога што им је тада тело толико лако да не могу да зароне. Њихов дневни „оброк" камења зависи од тога да ли је море мирно или узбуркано.

● сагоревањем дванаест грама угљеника добија се толико топлоте да би њоме могао да се загреје један литар воде од нула степени до кључања.

● поморанџа је донета у Европу око 1500. године, и то прво у Португалију. Постојбина поморанџе је Кина.

● паук у току дана поједе двадесет и седам пута више хране него што износи његова тежина.

● Виљем Леви (1608—1681), чувени енглески астролог, био је приморан да пре сваке битке предвиди победу да би охрабрио војнике.

● осим гвожђа, магнетска својства имају још и никл и кобалт.

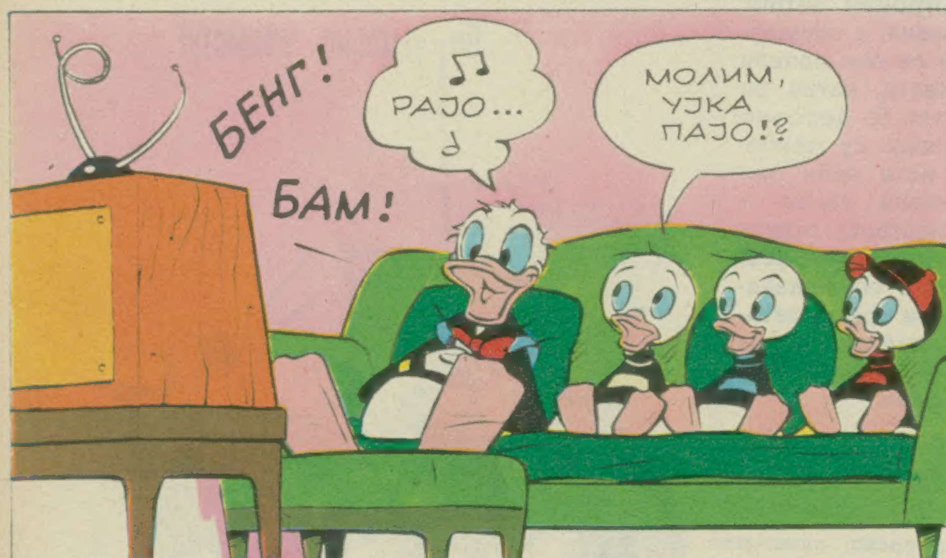
● од свих напитака кафа има највише разних састојака: кофеин, воду, шећер, казеин (беланчевина у млеку), маст, уље, минералну воду, целулозу и гуму.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ТОПОВИ ПРОТИВ ЦРВЕНЕ КО

Вицко Милат, капетан партизанског брода »Пролетер«

За време старе Југославије комунисти у Далмацији, као и у другим крајевима наше земље, на посебан начин прослављали су 1. мај: палили су ватре. Ноћу, уочи празника, скојевци би негде на планинским височима, обично на Мосору, Бионову или Марјану пепелом исписали »Живео 1. мај«, а затим би слова полили нафтом и запалили! Огроман натпис видео би се далеко, чак и са отока, а жандарми су били беспомоћни: док би се они попели до тих тешко приступачних места, ватра би се већ и сама угасила — а горела би довољно дуго да је сви примете! Скојевци су прибегавали још једном лукавству: исте ноћи они су преко далековода пребацивали ланац и тиме изазивали кратак спој и нестанак струје у читавој области, па су се њихове ватре још боље разазнавале. На исти начин обележавали су партизани своје празнике за време рата, а у Далмацији се и данас пале свечане ватре и исписују пароле на брдима — што даје посебно свечано обележје празницима.

По други пут адмирал Бобиезе морао је да ублажује свој извештај Вишој команди италијанских оружаних снага и да лаже како би умањио срамоту!

Командант Маридалмације адмирал Бобиезе пиљио је у извештај који је лежао на његовом столу. Усана стиснутих у нервозном грчу, он приђе прозору, разгрну мало белу завесу и погледа према мору. Сунце се, као црвена кугла, управо спуштало и обасјавало блистави Медитеран тог лепог априлског дана. Бобиезе се окрену према официру који је донео извештај и чекао не знајући шта да ради.

— То је скандал! — заурла. — То није смело да се догоди!

Тог јутра, 14. априла 1943. из Сплита је испловио италијански конвој од 14 моторних једрењака. У Хварском каналу неколико бродова одвојило се од конвоја и у пратњи једне торпиљерке кренуло према Метковићу, а остали једрењаци, с једним наоружаним челичним бродом који их је предводио ка Корчули.

Негде око подне спазили су један рибарски леут. Људи на њему, њих петорица, заврнутих ногавица, нешто су пословали око мреже која је била распрострта по крми. Рибари су меркали конвој — ништа необично, непријатељ се, увек гледа подозриво и са страхом! Када се први, једино наоружани брод довољно удаљио, рибари одједном променише понашање. **Били су то Тонко, Петар и Данко Билчић, а њихов леут, у ствари, партизански брод „Пролетер", који је пет месеци раније испловио из Сућурја на Хвару и пошао у борбене задатке!**

Зачас нестаде мреже, а указа се пушкомитраљез, док је леут незадрживо грабио према „Африкану", претпоследњем броду из конвоја. Намера му је била исувише очигледна и Италијани у страху повећаше брзину покушавши да побегну. Али, митраљез са леута се огласи и у трен ока присили брод да стане. Три партизана већ су скочила на палубу и с пушкама у рукама наредили посади да брод окрене према Хвару!

За то време, командант „Пролетера" Вицко Милат, Драгомир Билчић и кормилар Тонко Јурасовић настављали су акцију: отворили су ватру на последњи брод из конвоја. Вицко Милат се попео на њега и присилио га да и он промени курс, али тада је почео да се приближава наоружани италијански брод. Нашавши се сам на палуби непријатељског брода, Милат се муњевито одлучио да га напусти и помогне друговима на „Пролетеру". Скочио је баш када је почела непријатељска пуцњава. Погођен је у ногу, али није испуштао пушкомитраљез. Тонко Јурасовић је задобио рану у руку. Ипак, „Пролетер" је успео да се приближи Хвару, одакле га је већ штитила партизанска ватра с оближњих острвских висова, а и три партизана на заробљеном једрењаку „Африкану" узела су га у заштиту.

Италијани нису смели да се приближе обали па су се окренули у бег оставивши заробљеног „Африкана" који је био натоварен циглом и другим грађевинским материјалом.

Партизани су и поред задобијених рана били више него задовољни: успели су да дођу до горива и мазива за свој брод! „Африкана" су одвели у увалу Дубока и истоварили га, а затим полили нафтом, одгурнули од обале и запалили.

ЗАХТЕВАМ ОДМАЗДУ!

Овај догађај унео је много узбуђења и пометње у италијанску команду. Адмирал Бобиезе послао је извештај Вишој команди оружаних снага Словенија-Далмација о томе како се догађај збио. По њему, напад су извршила два партизанска брода: морао је барем мало да преувеличава ствар, да барем мало умањи скандал! **Бобиезе је захтевао извршење репресалија над становништвом тих крајева, а то је значило бомбардовање...**

По Хвару су одмах разаслати леци у којима Италијани под претњом одмазде траже изручење своје посаде с „Африкана". „Пролетер" је за то време наставио да плови између Хвара и Пељешца извршавајући беспрекорно своје задатке.

Овај бродић, дуг свега 8,5 метара, носивости три тоне, изграђен је 1938. године у бродоградилишту на Корчули. Имао је бродски дизел мотор јачине 9 КС и звао се „Слобода". Када су у пролеће 1942. године партизани ослободили цео источни део Хвара, овај део слободне територије постао је веома важан. **Туда су се непрестано кретали партизански курири, ту је пристизала помоћ у храни и оделу, склањали се рањеници, а истовремено, било је све више добровољаца које је требало пребацити на обалу и прикључити партизанским одредима, углавном на Биокову.** Тако су чамци постали недовољни и хитно је требало оспособити неки већи рибарски брод. Избор је пао на „Слободу" из Сућурја, познатог рибарског места. Међутим, у Сућурју су се налазили Италијани и није било нимало лако пребацити брод на слободну територију.

Брод који су до Сућурја пребацили скојевци Анте Анђелиновић, командант и Владимир Вуљан, моториста, преуређен је за акцију на мору: снабдевен је пушкомитраљезом с неколико пушака и бомби, а добио је и име „Пролетер" — јер сви чланови његове посаде били су сиромашни сељаци и рибари!

ПОБЕГЛИ ОД — ПРАЗНОГ БРОДА

После оне успешне акције „Пролетера" 14. априла 1943. Италијани су почели много боље да обезбе-

МИНИ КВИЗ

1 Шта су букагије?

2 Знате ли шта бива кад се термометар нагло спусти у врелу воду?

3 Амерички лист „Дејли њус" био је организатор и иницијатор борбе аматера за златну рукавицу? Које године?

4 По чему се разликује врана од гаврана?

5 Ко је открио Голфску струју?

ОДГОВОРИ:

1) Букагије су окови на ногама; 2) Термометар тада за тренутак прво региструје нижу температуру; 3) Године 1927. одржана су прва боксерска такмичења у Њујорку а затим у Чикагу да би се касније проширила на цео свет; 4) Гавран има нешто дуже и шиљатије перје на грлу него врана; 5) Голфску струју, најзначајнију морску струју у северном делу Атлантског океана, открио је 1513. године Понс де Леон.

ШУЉЕ

ђују своје конвоје, а Хварским каналом непрестано су крстарили њихови бродови нарочито подешени за борбу против партизана. Они су носили ознаке НАП, што значи Противпартизански брод (Natante antepartegiano).

Уочи 1. маја Италијани су нарочито пооштрили контролу, али то им није много вредело: посада „Пролетера“ успела је да запали ватру на једном сплаву из-

међу Хвара и Пељешца и она је горела све до јутра! Те ноћи три италијанска патролна брода с ознаком НАП исловила су из Суђурја у потрази за „Пролетером“. Тај леут им је задавао већ исувише главобоље. Уз пут су отворили ватру на сеоске куће дуж обале јер су претпостављали да се његова посада ту скрива.

„Пролетер“ се тада налазио уували Дубока. Када је зачуо пуцњаву, Вицко Милат нареди да исплове и виде шта се догађа. Мислио је да Италијани желе само да заплаше народ. Отишли су до оближње увале Смрска и искрцали се да би обавестили другове о пуцњави.

„Кад смо се вратили на обалу, сећа се Вицко Милат, а тамо италијански брод! За њим је упловио и други. Још у зору привезао сам своју црвену кошуљу на рибарску мотку јер био је Први мај. Италијани су отворили ватру... пробио сам се до брода и извукао пушкомитраљез са сандуком муниције. Узео сам заклон и прихватио борбу. Сада је стигао и трећи брод. Три брода против пушкомитраљеза и неколико пушака! Пола сата борбе и италијански напад је био одбијен, нису смели прићи обали!“

Вицко је тада пришао „Пролетеру“, ударио га на два места да га пробије, упалио мотор и отиснуо га од обале, а сам искочио. „Пролетер“ је запловио према Италијанима, који су трећи брод послали по помоћ — и негде на средини увале потонуо.

Опет је адмирал Бобиезе морао да ублажи извештај Вишој команди, да лаже како су само два њихова брода учествовала у тој акцији. Као да и то није много у поређењу с оних неколико партизанских пушака!

Тако је „Пролетер“ храбро страдао 1. маја 1943. године, а био је други по реду партизански брод. Али, дао је чувен пример храбрости и ударио темељ партизанској морнарици.

Данас у Суђурју постоји спомен-плоча која говори о „Пролетеру“. Подигао ју је Савез бораца поводом 30-го дишњице наше ратне морнарице. Храбри капетан „Пролетера“ Вицко Милат касније је постао капетан бојног брода, а одликован је Орденом народног хероја.

М. Крстуловић

»ЧУДАН ЗВЕР«

Данима су енглески полицајци на најјачим моторима јурили један аутомобил на ауто-путу у близини Епсома. И, кад би већ мислили да су успели, возач би дао гас и, брзином од преко 200 километара на час, умакао. Аутомобил су назвали „звер“ и на све начине покушавали да га ухвате, али узалуд. А онда су му једном поставили заседу и кад су

га ухватили видели су да име које су му из муке дали стварно и одговара колима. У ствари, власник овог на изглед обичног аутомобила, инжењер Џон Филип Дод, уградио је у своја кола авионски мотор којим је могао да постиже брзину и до 320 километара на час. Не треба сумњати да му је изречена казна која одговара јачини његовог мотора.

ПОБУНА у ВИСОКОЈ УЛИЦИ

ОДЛУКА ЛУЈА XIV БИЛА ЈЕ НЕМИЛОСРДНА: ДА СЕ СРАВНИ СА ЗЕМЉОМ ЈЕДАН ДЕО ГРАДА РЕНА, А ЊЕГОВИ СТАНОВНИЦИ ПРОГНАЈУ.

Чудна војска без реда и поретка, уз дивље урлике стуштила се на дворац Кергоет. Људи су витлали секирама, вилама, грабуљама, ко се чега дохватио, и већ су проваљивали тешку, храстову капију. Унутра завлада хаос и паника: послуга се нададе у бег, а ко се нашао на путу разјуреним сељацима био би истога часа изгажен и раскомадан. Побуњеници се размилеше по читавом дворцу, омраженој згради чији луксуз сада по први пут виде! Тражили су онога због кога је све и почело: маркиза од Тревињија. Али, њега није било!

Стари лисац који је од својих кметова немилосрдно убирао порезе, очигледно је на време побегао из замка. **Јер, већ месецима побуна „црвених капица“ потреса питому Бретању.** Још откако је Луј XIV заратио са Холандијом, 1671, она неуморно плаћа не само порезе, него и хирове Краља Сунце и тако то траје већ четири године. У пролеће 1675. народу је већ било доста и краља Луја и домаћих феудалаца тиранина, какав је био Тревињи. Побуна је кренула из Рена, главног града Бретање, и као грозница раширила се селима и засеоцима, већим и мањим градовима. **Устаници су имали две заједничке одлике: било им је доста тлачења и носили су црвене капе — део бретонске ношње...**

Мач за непослушне

— Хоћемо Тревињија! — викао је, црвен у лицу, Себастјен Балп, вођа побуне, а за њим су исте речи у промуклом хору понављали сељаци.

— Није у замку — једва је изустила Тревињијева жена која је дрхтала од страха. Побуњеници су јој поштедели живот, али замак је потпуно опустошен, намештај поломљен и спаљен.

Слично су прошли и други бретонски великаши, познати по томе што их је било много и што су били веома окрутни. „Црвене капице“ су ликовале: почетком лета сељаци су израдили свој законик. Написали су га својим, бретонским језиком, без бираних речи које мило звуче а много траже. **„Ништа више не дајемо господи!“** — то је био главни члан овог Законика.

У читавој Бретањи нашао се само један племић који није устукнуо пред најездом сељака, али толико лукав да је сачувао живу главу — и много више од тога! Био је то маркиз Монгајар, бивши пуковник, снажан и вешт човек. Он је пустио глас да у Бретању стижу краљеве трупе и

то, ни више ни мање него — шест хиљада људи.

Ако и није тачно, добро је смишљено, каже једна стара француска пословица која се овде лепо може применити. Та вест је била довољна да заплаши и поколеба „Црвене капице“. Ипак, Себастјен Балп није тако лако одустајао. Једне септембарске ноћи упао је у Монгајаров замак и секиром му запретио да ће га раскомадати ако га не послуша и не пође за сељацима. Али, Монгајар није губио време: мачем је пробо Балпа пре него што је овај трепнуо!

Сељаци су почели да губе главу.

Крив сам!

Вест о побуни у Бретањи страшно је разљутила великог Луја. Краљ је наредио да се тај устанак одмах угуши и његове трупе заиста су кренуле у „Непослушну покрајину“. Стигле су тамо када је Монгајар већ учинио своје, таман на време да почну са немилосрдном одмаздом. Главни виновници и вође који су ухваћени повешани су по дрвећу дуж путева, како би сви видели како је дуга рука правде Краља Сунце.

„Сироти наши Бретонци, пише иронично госпођа од Севињеа о томе, **чим угледају војнике, падају им пред ноге и узвикују: „Крив сам“, једино што знају да кажу на француском...“**

Луј XIV није се зауставио само на вешању и тамници. Он је желео много страшније да казни поданике који су погрешили, хтео је да у корену уништи сваку будућу помисао на нешто слично и зато је његов Савет донео још много страшнију одлуку: **да се сравни са земљом Висока улица у Рену, њени становници да се прогнају, а свим осталим грађанима Рена забрањује се да икога од њих приме у свој дом...**

Сматрало се да је побуна почела баш у Високој улици која се налазила у предграђу Рена и у којој је становала сиротиња. Из Рена је протеран и парламент покрајине Бретање, на кога су Бретонци били веома поносни и тако је у овом граду завладао ужас и патња.

Војвода од Шалона који је био дугогодишњи управник Бретање успео је мало да ублажи овако сурову казну, па нису ни све куће у Високој улици уништене, нити су сви кривци кажњени смрћу. Али, опомена је ипак била довољно снажна: проћи ће више од једног века до француске револуције која ће букнути у Паризу и коначно уништити феудални поредак...

М. К.

ИЗ РИЗНИЦЕ МУЗЕЈА НА ЦЕТИЊУ

ОРДЕНИ И МЕДАЉЕ ЦРНЕ ГОРЕ

У СПОМЕ

Збирка одликовања која се чува у некадашњем Двору на Цетињу једна је од најзначајнијих колекција ове врсте у свету. Највећи део чине ордени и медаље чланова породица Петровић-Његош и извесног броја знаменитих личности црногорске историје. Ова колекција ордења и медаља књажевине и краљевине Црне Горе је најкомплетнија и зато је од непроцењивог значаја. Не мања важна је и збирка ордења великог броја земаља, од суседне Србије па до далеког Јапана, и то често заступљена класама које су биле намењене искључиво размени између владара. Већина овде приказаних ордена репродукована је у правој величини.

Редакција се захваљује Дирекцији и особљу Цетињских музеја који су омогућили снимање збирке у Двору на Цетињу.

Године 1896. основао је књаз Никола I јубиларну споменицу поводом 200. годишњице владавине породице Петровић-Његош Црном Гором. Током два века дала је 5 владика-владара (Данила, Саву, Василија, Петра I и Петра II) и два световна књаза (Данила и Николу). На овој реткој споменици су иницијали владике Данила и књаза Николе и година јубилеја (слика лево).

Поводом победе над Турцима код Грахова, књаз Данило је 1858. године основао „Споменицу Граховске битке“ украшене ратним трофејима (слика горе: 1 лице, 2 наличје).

„Споменицу рата за ослобођење и независност 1875—1878“ основао је 23. априла 1878. књаз Никола I и додељивао је учесницима рата на тлу Црне Горе и Херцеговине у периоду 1875—1878. (Слика горе: 1 лице, 2 наличје).

Први Црвени крст на нашем тлу поникао је у Црној Гори. Поводом балканских ратова, црногорски краљ Никола I основао је Орден Црвеног крста, додељиван за старање о болесницима и рањеницима (слика горе: 1 лице а 2 наличје). Орден је допуњен 1915. године медаљом у две класе (слика горе: 3 лице златне медаље са машном за жене, 4 наличје сребрна медаља) која у наличју носи рељеф на тему „Косовка девојка“.

Четрдесетогодишњицу владања књаза Николе је обележио споменицом у две класе, која се носила о траци Ордена Данила на грудима. (Слика горе: 1 лице златне медаље, 2. наличје сребрне медаље).

Лишен престола, краљ Никола I оснива 1919. у Ници „Орден за право и слободу Црне Горе“, (слика лево) познат под називом „зеленашка медаља“. Намено га је својим присталицама, и исти је у лицу и наличју, само је на наличју тробојница уместо бело емајлиране траке.

„Медаља за ревност“ основана је 1859. прво је миродопско одликовање у Црној Гори. (Слика горе: наличје медаље).

Поводом победе над Турском, основао је краљ Никола „Споменицу балканског рата“ која је данас веома ретка. (Слика горе: лице споменице).

Н НА ГРАХОВО

ПОСЛЕ СЕРИЈЕ »ОДЛИКОВАЊА НОВЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ«, ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК НАСТАВЉА С ОБЈАВЉИВАЊЕМ НАЈЗНАМЕНИТИЈИХ, НАЈЛЕПШИХ И НАЈРЕЂИХ ОРДЕНА ИЗ ИСТОРИЈЕ НАШИХ НАРОДА.

Поједине медаље и одликовања у овом наставку објављујемо јер су занимљива и данас веома ретка, иако строго узевши не спадају у званична одликовања Црне Горе.

За борце који су се истакли у херцеговачком устанку, књаз Никола I основао је 22. априла 1862. године „Медаљу за јунаштво" од сребра. (слика горе: 1 лице, 2 наличје).

Поводом венчања престолонаследника Данила и принцезе Јуте (која је добила ново име Милица), унуке Великог војводе од Мекленбург-Штрелица, књаз Никола је 1899. основао споменицу. (Слика горе: 1. лице, 2 наличје).

Године 1910. Никола I је славио двоструки јубилеј — педесету годишњицу ступања на престо и проглашење за краља. Наличје медаље приказује Данилов крст. (Слика горе: 1 лице, 2 наличје).

Поводом избијања I балканског рата, основан је у Холандији Комитет за помоћ црногорској војсци који је опремио и упутио медицинске екипе на фронт. Њима је додељивана ова данас веома ретка медаља. (Слика горе: 1 лице, 2 наличје).

1

2

Поводом својих владарских јубилеја а провео је на престолу 58 година, Никола I је дао да се израде две специјалне огрлице, намењене искључиво црногорском владару, и богато украшене драгим камењем и емајлом (слике 1 и 2 горе у смањеној величини). Друга на слици носи минијатурне портрете свих владара породице Петровић-Његош од владике Данила па до књаза Николе I.

Текст: Д. Ацовић
Снимио: Љ. Патрногић

ШПИЈУНИ ИЗ СВЕМИРА

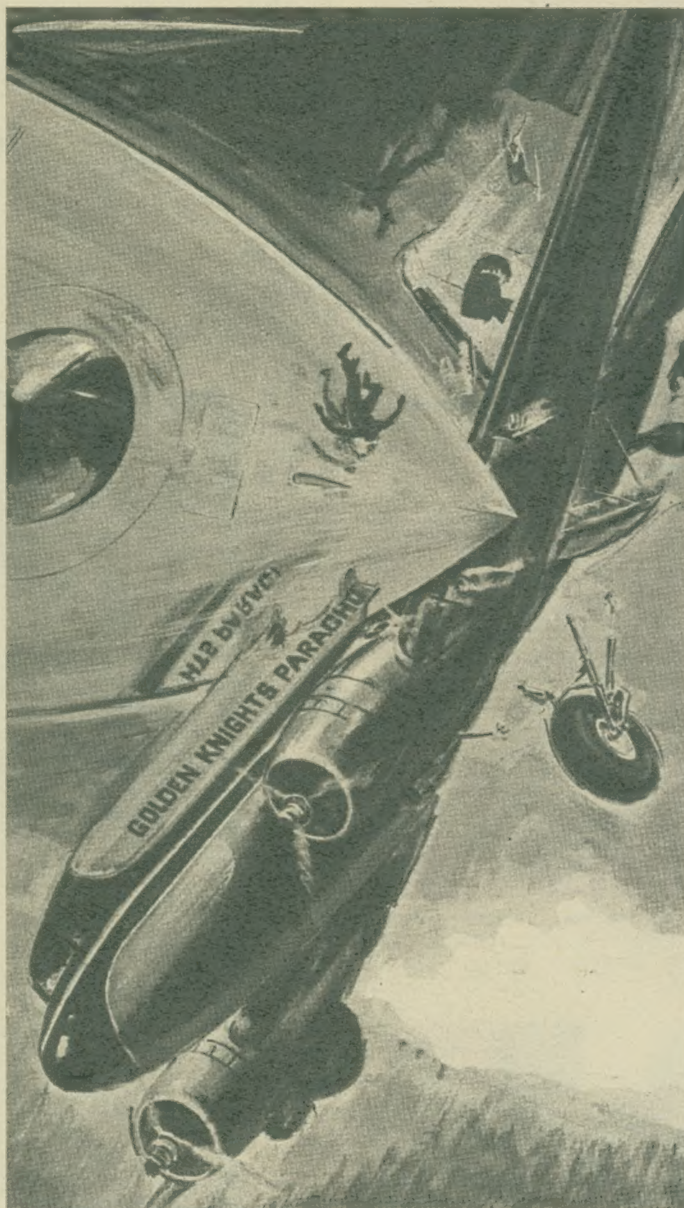
СЛЕДЕЋИ НЕОБИЧНЕ ТРАГОВЕ, ЈЕДАН СТУДЕНТ ИЗ СЕВЕРНОАМЕРИЧНОГ ГРАДА РАЛИЈА СТИГАО ЈЕ ПОСЛЕ ДУЖЕГ ВРЕМЕНА ДО ЗАРАВНИ У ШУМИ БРАУН-ПЛАНИНЕ. ТУ ЈЕ ПРИМЕТИО ЛЕТЕЛИЦУ КАКВУ НИКАД ДО ТАДА НИЈЕ ВИДЕО: ИЗГЛЕДАЛА ЈЕ КАО ДИСК И СВЕТЛЕЛА БЛЕШТАВОМ ЗЕЛЕНОМ БОЈОМ!

Сан или јава, машта или стварност, то је проблем који мучи бар пола Северне Америке кад су у питању летећи тањири. Јер, изнад једне од њених држава, тачније изнад Северне Каролине, већ више од 60 година појављују се неидентификовани летећи објекти, како се званично називају тајанствене летелице. Мишљења о њиховом пореклу су веома подељена: док једни верују да оне припадају страним (ванамеричким) силама и врше шпијунажу, други су уверени да су дошле из неке друге галаксије! С каквим намерама долазе за сада се само нагађа а не зна се тачно ни како изгледају јер готово сви очевици, а њих има преко 300, тврде да су ти летећи тањири склони — мењању облика!

— Кад сам први пут угледао тај чудни предмет који је лебдео поред мене, учинило ми се да сањам како је то било немогуће јер сам се налазио за командама авиона 10.000 метара изнад земље — испричао је својим колегама пилот Роберт Шик почетком јуна 1973. године вративши се са једног од уобичајених извиђања. **— Просто нисам могао да верујем својим очима. Зажмурио сам, а онда опет погледао: чудновата летелица и даље је пратила мој авион. Час је била метално сјајна и издужена, час је светлела љубичасто и постајала пљосната. У први мах помислио сам да ми се све то привиђа што не би било чудно с обзиром на то да се догађа да пилоти „виде" предмете, као последицу преламања светлости која пролази кроз издувне гасове. А када се лево од мене појавила још једна летелица, за њом друга, па трећа, схватио сам да ми се ништа не привиђа. Одмах сам позвао контролу лета. Међутим, пре него што су они успели да на радарима „ухвате" летеће тањире, ови су већ нестали.**

ЗАШТО БАШ У КАРОЛИНИ?

Можда нико не би узео за озбиљно изјаву Роберта Шика, као и приче две домаћице из Ралија које су тврдиле да су својим очима виделе летеће тањире како надлећу њихове куће, да се исте године није догодио случај који је изазвао велико узбуђење. Бар 40 људи, укључујући ту и неколико полицајаца који важе за веома смирене, разумне и поуздане људе, видело је како летећи тањири окружују велики транспортни авион у близини морнаричке базе недалеко од града Чери Поинт. Ако су се тврдње појединаца могле протумачити жељом да се доспе на странице штампе, то се није могло учинити и са исказима неколико десетина људи.

После овог догађаја све чешће се чују захтеви становника Северне Каролине да надлежни већ једном утврде о чему се ради. Али надлежни, односно влада и војно ваздухопловство, упорно — ћуте! Међутим, да појаву летећих тањира не схватају баш олако, потврђује чињеница да је већ оформљена специјална комисија која треба да испита порекло „уљеза". У међувремену, нестрпљиви и помало запрепашћени становници Северне Каролине врше испитивања на своју руку покушавајући да одгонетну због чега се тајанствене летелице појављују баш изнад њихове државе.

Пензионисани пуковник авијације из Леноре Џек Пирс мисли да је нашао одговор:

— Летећи тањири нису плод маште, они су стварност. Уверен сам да потичу из неке друге галаксије и да имају исту улогу као и интерконтинентални шпијунски авиони, односно да уходе нас, Земљане. По мени, они лете на сличном, а можда чак и истом принципу као и наше летелице. То значи да им је за кретање потребно неко погонско средство и врло је вероватно да се њиме снабдевају у некој бази негде у нашим планинама.

Међутим, зашто су дошљаци из свемира, уколико летећи тањири припадају њима, изабрали за своју базу баш планине Северне Каролине то ни Пирс а ни други нису у стању да открију. Шта то ова држава има што осталих 49 у САД немају?

Занимљиво је да осим у неколико случајева никада није виђен само по један летећи тањир, већ увек више њих. Постоји чак мишљење да се од матичног брода одваја неколико мањих летелица које неко време прате авионе а затим се враћају у „окриље мајке". То би уједно било и објашњење зашто су многи пилоти или случајни посматрачи прво видели летелицу издуженог облика а онда неколико мањих, округлих и пљоснатих. Оваквог мишљења је и астронаут Едвин Олдрин који је, враћајући се „Аполом 11" на Земљу, приметио необичне летелице које су пратиле његов брод кад је ушао у атмосферу. „Могуће је и да су то биле летелице са даљинским управљањем", каже он у својој књизи „Повратак на Земљу".

НЕОБИЧНА ПРАТЊА

Међутим, тридесет седмогодишњи пилот Џо Шилер, једини преживели после удеса војног транспортера којим је сам управљао, само делимично се слаже са Олдрином. **Он сматра да су за несрећу криви летећи тањири у којима су се налазила — жива бића!** Слично мисли и домаћица Памела Ланг, случајни сведок несреће, која тврди да је само неколико секунди пре него што се удес догодио Шилеров авион опколило неколико летећих тањира.

— Управо сам се враћала из школе где сам сачекала кћерку кад сам приметила неку „гужву" на небу. Видела сам транспортер који је сасвим нормално летео све док се одједном није појавило „нешто" што није личило ни на авион, ни на хеликоптер, ни на балон. Изненада, то „нешто" се поделило на три дела која су се „устремила" на авион. Сваки од њих био је пљоснат и округао а у центру се налазило неко испупчење. Нисам видела никакве прозоре ни неке друге отворе али сам, не знам ни сама зашто, осећала да неког има унутра.

„Глупости!", прокоментарисали су многи ову њену изјаву. А онда је попут бомбе одјекнула вест која је и многе скептике поколебала: студент медицине из Ралија пронашао је у шумама Браун планине трагове стопала налик на људска али много већа и — са седам прстију!

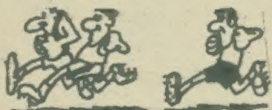
— Следио сам те необичне трагове и после дужег хода стигао до заравни — испричао је новинарима. **— Одједном, на небу сам приметио летелицу какву никад дотле нисам видео. Изгледала је као диск и светлела блештавом зеленом бојом.**

Да ли заиста бића са неке друге планете у својим необичним летелицама надлећу Земљу или су летећи тањири плод масовне „халуцинације и хистерије" становника Северне Каролине утврдиће, надамо се ускоро, комисија састављена од најбољих аеронаутичких стручњака и научника.

О. В.

ПОРЕКЛО РЕЧИ

АТЛЕТИКА — потиче од грчког **атлос** што значи **надметање**. Неке дисциплине атлетике налазиле су се већ на програму античких

олимпијских игара. Данас атлетика обухвата такмичења у ходању, трчању, скоковима, бацању и вишебоју.

БОРАНИЈА — Као многе речи у нашем језику и ова је турска, арапског порекла. Ово

поврће и јело од њега добило је име по жени калифа Ал Ма'муна (813—833), која се звала Бурани.

Dik Browne

ХОГАР СТРАШНИ

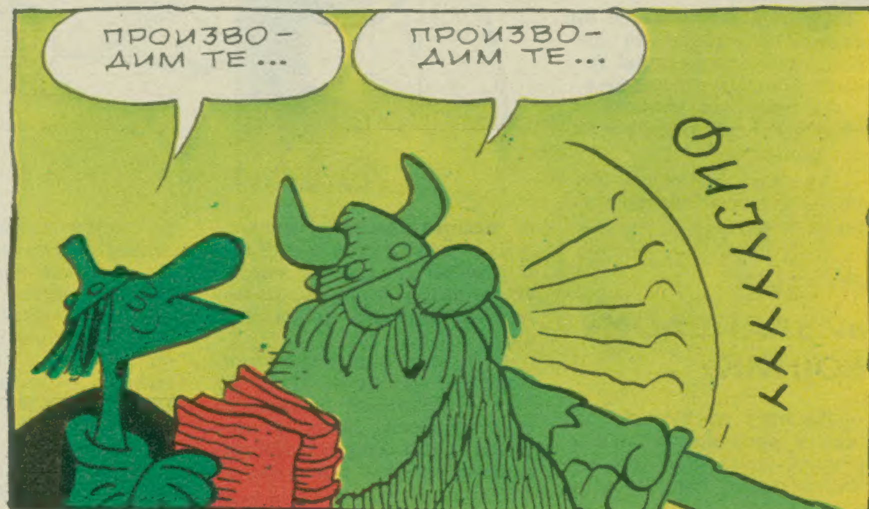

ДОВЕДИТЕ ЏЕЛ

СУН ЦУ ВУ ПОНОВИ НАРЕЂЕЊЕ ДА СЕ ПОСЕКУ ДВА НАЈЛЕПША »КОМАНДИРА« У ИСТОРИЈИ СВИХ АРМИЈА — САМО ЗАТО ШТО СУ СЕ ЊИХОВИ »ВОЈНИЦИ« СМЕЈАЛИ.

Западно од Шангаја, око града Вуханга, пре 2.500 година простирала се једна од многих кинеских држава мудрог Хо Луа. Владао је праведно својим поданицима, а слободно време проводио у друштву учених стараца, песника и уметника, или би се забављао у друштву својих многобројних жена. Имао их је више од две стотине.

Краљ Хо Лу могао је себе сматрати срећним да није било ратоборних суседа. На северу је имао два непријатељска краљевства, Чи и Чин, одакле су грамзиви племићи често упадали у Хо Луову државу, пљачкали и одводили робље а на западу је била држава Чу од које се такође ничем добром није могао надати. Често је краљ Хо Лу морао да прекида своје животне радости да би ратовао. А и то с променљивом срећом: лоши генерали-најамници губили су битке чешће него што су их добијали, а ако би се неки од њих и истакао својим способностима, Хо Луови непријатељи брзо би га придобијали много већом платом и богатим поклонима.

— Мораћу лично да научим ратовање! — рекао је једног дана очајни краљ Хо Лу. **— Сам ћу командовати својом војском, јер туђа рука свраб не чеше!**

Наредио је ученим старцима да му пронађу књиге што говоре о ратовању. Али њих није било много. Ипак, седобради Хо Луови саветници донеше однекуд књижицу чији је наслов био „Вештина ратовања", а написао ју је Сун Цу Ву, поданик краљевине Чи.

„Вештина ратовања је од животне важности по државу", гласила је прва реченица Сун Цу Вуове књиге. **„То је ствар живота и смрти, пут до сигурности или пропасти..."**

— Ха! Ово је мудро речено — узвикну краљ и удуби се у читање.

ПОЗИВ »ИЗЛАПЕЛОМ« ВОЈНИКУ

— Не могу да верујем да је све у овој књизи истина, мада тако изгледа — рекао је краљ Хо Лу свом старом саветнику кад је прочитао свих тридесет поглавља. **— Ако је тај Сун Цу Ву толико искусан и вешт војсковођа зашто га у краљевини Чи не поставе за врховног команданта?**

— Ваше величанство зна — одговори учени старац **— да многи владари имају лош обичај да се у миру и добру окружују ласкавцима и брбљивцима који потискују способне људе, па је та судбина снашла и Сун Цу Вуа.**

Чувши то краљ Хо Лу нареди да се у краљевину Чи упути посланство да позове Сун Цу Вуа на дискусију о књизи „Вештина ратовања".

Сујетни дворани суседне државе краљевине Чи, збијали су шале на рачун Сун Цу Вуа и позива који му је упућен:

— Једна незналица жели да преклапа са једним излапелим војником — говорили су.

Али Сун Цу Ву је прихватио понуду да дође на двор краља Хо Луа. Примљен је у дивном врту где се налазио краљевски летњиковац, усред цвећа и вештачких језера. Сун Цу Ву је доведен под балкон на коме се налазило његово величанство.

— Прочитао сам пажљиво ваших тридесет поглавља — рече краљ Хо Лу — **и стекао утисак да тврдите да свака група људи може да постане добра војска?**

— Тачно ваше величанство — одговори Сун Цу Ву. **— Потребно је само да се задовољи један услов: да ти људи извршавају наређења добрих официра.**

— Значи ли да би и жене могле постати војници?

Сун Цу Ву опет одговори потврдно и то веома запрепасти све присутне.

ОД КИКОТА ДО УЖАСА

Из летњиковца почеше да излазе девојке уз веселу цику и смех, а краљ, пошто је обећао да ће до краја вежбе бити само посматрач, намести се удобно у наслоњачи и нареди да му донесу слатких напитака и ђаконија.

Сун Цу Ву одмах одабра 180 девојака које дотад у рукама нису држале ништа теже од музичких инструмената и даде им оружје. Сада се нису смејале само оне, него и сви остали дворани. Али Сун Цу Ву се није на то обазирао. Он подели љупке девојке на две чете, а између њих изабра две очаравајуће лепотице по чијем се поносном држању могло наслутити да су краљеве миљенице. Њима је поверио да буду командири чета.

— Кад командујем „мирно", треба да гледате право напред — поче обуку Сун Цу Ву **— а на команду „на лево" све ћете се окренути на леву страну.**

Тада забубњаше добошари и Сун Цу Ву гласно издаде прву команду:

— На лево!

Али девојке се не помакоше већ прснуше у смех.

Сун Цу Ву стрпљиво сачека да се утишају, па онда рече:

— Ако су генералова наређења јасна, а војници и поред тога не послушају, онда су криви официри — рече на то Сун Цу Ву. — **Због тога их осуђујем на смрт одсецањем главе... Доведите џелате!**

Више се нико није насмејао. У гробној тишини све се очи окренуше према балкону на коме је седео краљ Хо Лу. И на његовом лицу читало се запрепашћење. Он дошапну нешто једном свом дворанину који затим потрча доле да пренесе Сун Цу Вуу краљеве речи:

— Генерале, ми нисмо у потпуности задовољни вашом генералском вештином у командовању јединицама. Ако будемо лишени ових девојака, јело и пиће остаће нам без укуса. Наша је жеља да им се не одруби глава.

На то Сун Цу Ву хладно одговори:

— Чим сам једном примио указ Вашег Величанства о намменовању за генерала оружаних снага Ва-

ОЈ, ДОДО, ОЈ, ДОДОЛЕ

Девојчице старе од пет до десет година које су у прошлом веку и почетком овог, у неким крајевима Србије ишле у поворци по селу, играле и певале призивајући на тај начин кишу, називале су се додоле. Увек су ишле босе, одевене у поцепане хаљине а на главама су носиле венце направљене од трава, житарица, винове лозе и грančица воћака. На челу поворке налазила се главна додола која је морала бити сироче и пред сваким сеоским двориштем прва је застајала и започињала игру.

Домаћице сваке куће посипале су их брашном, новцем, бацале су пред њих сланину или вуну али никада — јаја! Веровало се да би у том случају град уништио све усеве.

АТЕ!

шег Величанства, ја ћу у том својству наилазити на извесна наређења Вашег Величанства која нећу бити у стању да прихватим.

КРОЗ ВАТРУ И ВОДУ

Рекавши то понови наређење да дођу џелати и да посеку два најлепша командира у историји свих армија. Пошто се краљ Хо Лу нашао у шкрипцу — јер „краљева се не пориче" — због обећања да се до краја вежбе неће мешати у Сун Цу Вуове надлежности, џелати на ужас присутних обавише свој крвави посао.

Кад су се откотрљале две лепе главе, Сун Цу Ву постави за командире друге девојке и поче, уз заглушну лупу добоша, да издаје нове команде. Краљевске наложнице су сада извршавале сва наређења, окретале се на лево и на десно, заузимале клечећи положај, устајале, а све то тачно и брзо, с највећом пажњом и не пуштајући гласа од себе.

На крају, Сун Цу Ву упути Хо Луу гласника са следећом поруком:

„Господару, Ваши су војници сада у потпуности обучени, дисциплиновани су и спремни да Ваше Величанство изврши смотру. Они могу бити употребљени за сваки задатак који би Ваше Величанство зажелело да се изврши. Наредите им да прођу кроз ватру и воду и они Вам неће одрећи послушност."

* * *

Убрзо је Сун Цу Ву успео да реорганизује војску у држави Хо Луа и да предузме поход против некад опасне државе Чу. Зауставио се тек у њеној престоници Јинг. Северним краљевинама Чин и Чи, одакле је Сун Цу Ву с подсмехом испраћен, није била потребна таква поука. Са краљем Хо Луом склопиле су уговор о миру и заиста га нису прекршиле све док је Сун Цу Ву живео.

Његова „Вештина ратовања", најстарији спис о стратегији и тактици за који човечанство досад зна суштински није оповргнута ни данас, две и по хиљаде година после Сун Цу Вуове смрти. Ево само једне од тих генијалних мисли којима време није одузело, већ је у многим ратовима додало неугасли сјај:

„У нападу је вешт онај генерал чији противник не зна шта би бранио, а вешт у одбрани је онај чији противник не зна шта би напао".

Б. Ђ.

ВЕЛИКИ СТРАХ

ЖИВИ КОРБАЧ

ЗМИЈЕ СУ СЕ ПЕЊАЛЕ УЗ МОЈЕ РУКЕ И НОГЕ, А ЈА НИСАМ СМЕО ДА БЕЖИМ ЈЕР МЕ ЈЕ НАПОЉУ ЧЕКАЛО ЈОШ ВЕЋЕ ЗЛО.

У пролеће 1942. године у селу Бранковина, близу Ваљева, киша је непрестано падала па је зато у земуници, у којој сам се преко дана крио од четника, било ужасно спарно. Ту сам дане проводио чучећи у једном ћошку или спавајући на џаку напуњеном сламом у којем су се налазили и леци које сам по налогу Партије делио сељацима. Јер, у село сам дошао као илегалац да бих се распитао о броју четника и о томе обавестио партизане. Преко дана крио сам се у земуници која се налазила изван села на једној ливади близу неког свињца, а ноћу сам одлазио у куће симпатизера партизана и тамо агитовао причајући о нашој борби.

Једног јутра вратио сам се у земуницу веома забринут јер су ме сељаци обавестили да су четници наслутили да се у селу налази партизан. Почели су становнике да испитују где се налазе, обећавајући високу награду ономе ко га ода.

Док сам ишао према свом скровишту у којем сам намеравао да останем још неколико дана, поред свињца, сам угледао преплашену десетогодишњу чобаницу Јелицу. Она ме је обавестила да су четници у групама почели да претражују и околину села не би ли ме пронашли.

САМО БЕЗ ТРАГОВА

Подигао сам поклопац којим је било прекривено скровиште и пре него што сам се увукао у њега подигао сам траву око отвора која је била полегла под мојим ногама. Нисам смео да оставим никакве трагове. Унутра је било влажно, вода се сливала низ ивице поклопца и кроз отвор у њему, широк 5—6 сантиметара. Сео сам на даску која се налазила у једном углу, ноге подигао на џак јер је дно земунице било прекривено водом и размишљао шта да чиним ако ме четници пронађу.

Изненада ме прену неки звук, налик на шиштање а затим осетих нешто хладно по ногама. Можда се унутра увукао пацов да би се склонио од влаге и кише? Али већ следећег тренутка схватих да сам се преварио: нешто хладно и живо обмотало ми се око ножног чланка. Змија!

Следећу сам осетио иза леђа, покушавала је да се

успуже уз мој гуњ, трећа је почела да се обмота око леве ноге, па око опанака... Схватио сам да се налазим у сплету хладних, љигавих и узнемирених гмизаваца. Како да се спасем — напољу су четници а око мене змије. Које зло да изаберем?

Одлучио сам да ипак останем у земуници, па шта буде. Боље да ме оне изуједају него да ме четници ухвате.

ТО ЈЕ ВЕЋ ПРЕВИШЕ

Тада сам се сетио да се змије плаше дима. Знао сам да имам једну цигарету у левом џепу на кошуљи па сам полако почео десну руку да покрећем према њему. И успео сам да је дохватим. Ставио сам је у уста и креснуо упаљачем. Чим су осетиле дим, змије су шиштећи почеле да силазе с мене, превртале су се једна преко друге, грчиле се и покушале да се успужу уз влажан зид. Лакнуло ми је мада нисам знао како ћу цео дан издржати међу њима. А цигарета нисам више имао...

Уто се одједном замрачи у земуници. Како, запитао сам се када сам знао да је тек око десет сати пре подне. Можда је дошла Јелица да ми донесе храну и да ме обавести како су четници отишли. Погледао сам према отвору...

И тада... угледао сам огромну змију како покушава да уђе у моје склониште. Личила је на неки живи корбач, увијала се и палацала језиком.

То већ нисам могао да издржим. Све ми се замрачило у глави. Мисао ми је стала...

Скочио сам, главом извалио поклопац, не пазећи да ли ћу при том ударити и змију. Потрчао сам преко поља, не гледајући ни лево ни десно, не размишљајући о четницима... Само што даље одатле.

Сакрио сам се у један ћошак свињца и ту сачекао Јелицу која ми је донела храну. Ништа јој нисам рекао. Зар се партизани плаше змија, можда би ме запитала.

Привислав Настић,
правник, Београд
(Хонорар: 250 динара)

наука

КАКО СПАВАЈУ РИБЕ

Рибе не спавају само ноћу већ то чине и по дану. Доказано је да оне у природи, без обзира да ли су у мору, језеру или реци спавају на „етапе", то јест често прекидају сан. За време сна неке лебде у води на мањим дубинама, друге усмеравају главу према дну а неке навише. Има их и које спавају на површини воде док се друге одмарају додирујући какав чврст предмет или се завуку у пукотине између обалских стена.

Али, рибе у акваријумима спавају само

ноћу и увек чврстим сном. Неке тада мењају и боју: од шарених постају неугледно сиве, сребрнасте потамне а неке постају безбојне. Физиолози сматрају да те промене настају услед смањене размене материја у њиховом организму за време сна. Али, та измена боје у природним условима веома помаже рибама јер их за време њиховог одмарања грабљивице мање примећују.

Јозеф Хајдн

1 **ЗАМИШЉЕНА ВИОЛИНА** — После смрти Баха и Хендла у свету музике дуго се није појавило ниједно велико име, све док на сцену није ступио Јозеф Хајдн. Овај славни аустријски композитор рођен је 31. марта 1732. у породици сеоског колара у Рорау. Још као сасвим мали, највише се радовао вечерима у којима се цела породица окупљала у кухињи и уз пратњу очеве харфе певала старе песме. Тада је могао да пушта машти на вољу и виртуозношћу правог мајстора свира замишљену виолину — на два комада обичног штапа!

2 **РОЂАК ФРАНК** — Једне од таквих вечери породицу Хајдн посетио је рођак Јохан Франк, учитељ у суседном градићу Хајнбургу. Зачувши пријатан глас шестогодишњег Јозефа, одмах је одлучио да га поведе са собом у град да би учио певање. Следеће две године биле су вероватно најтеже у композиторовом животу: више гладан него сит, слабо обучен, преморен, danonoћно је учио, праћен будним оком строгог рођака. Па ипак, Јозеф му је био захвалан јер га је увео у чудесни свет музике.

3 **У ХОРУ БЕЧКЕ КАТЕДРАЛЕ** — Једног дана, кад је Јозефу већ било осам година, у Хајнбург је сасвим случајно дошао угледни капелник Георг Ритер и, задивљен чистотом и бојом дечаковог гласа, одлучио да га поведе у Беч. Тако је Јозеф постао један од најмлађих чланова чувеног хора Катедрале св. Стефан. Девет година касније избачен је из хора, којег се сећао само по „непрестаним постовима“, јер је једном од старијих колега исекао кику којом се овај веома поносио!

4 **ЗАБАВА ЗА ПРОЛАЗНИКЕ** — Нашавши се на улици, по цичи зими, Јозеф није знао где да крене јер у џепу није имао ни пребијене паре. И док је у свом капутићу који је већ давно прерастао, лутао пустим улицама, срео га је један од млађих чланова хора и понудио му да с њим и његовом породицом подели скромну собу у поткровљу старе зграде. За храну Јозеф је зарађивао свирајући на свадбама, баловима и погребима а понекад, кад ни тога није било, забављао је песмом доконо господу на улици.

ЗБОГОМ, НЕМАШТИНО!

5 **СУСРЕТ СА МЕТАСТАЗИОМ** — Једва састављајући крај с крајем, Хајдн је марљиво радио и ускоро су се показали и први резултати: већ 1751. године један од најутицајнијих бечких позоришних импресарија наручио му је музику за комичну оперу. У хладној соби с кровом који је прокишњавао, Хајдн је радио и по 16 часова дневно да би завршио оперу која ће постићи велики успех. Његово свирање привукло је пажњу италијанског песника Метастазиа који је становао у истој кући.

6 **У СЛУЖБИ КНЕЗА ЕСТЕРХАЗИЈА** — Познанство са Метастазиом битно ће утицати на Хајднов живот: песник га је упознао са многим угледним људима који ће се заинтересовати за његово стваралаштво. Самоуки композитор ускоро добија понуду кнеза Естерхазија да ступи код њега у службу као уметнички и административни руководилац дворског оркестра. Тиме је Хајдн заувек рекао збогом немаштини и мрачним и влажним потковљима. Додуше, сада је имао много обавеза али и више услова за рад.

7 **ЛОНДОНСКЕ СИМФОНИЈЕ** — Почетком осамдесетих година Хајднова слава прелази границе Аустрије. Његове симфоније, гудачки квартети, сонате и ораторијуми постижу велики успех и Хајдн почиње да прима и наруџбине из иностранства. Посредством виолинисте Саломона гостује у Лондону 1791. и 1794. године: сусрет с другом средином, изванредни успеси, свест о сопственој вредности покрећу у њему стваралачке снаге и тако настаје најплоднији период његовог рада. За кратко време написао је 12 најбољих симфонија, такозваних Лондонских. Последње године живота велики композитор, аутор ораторијума „Стварање“, „Годишња доба“, опера „Права истрајност“, „Свет на Месецу“ проводи у Бечу где је и умро 31. маја 1809. године.

СОКО ЈАЧИ ОД ПЛАНИНЕ

ЛЕГЕНДЕ О МЕСТИМА

КАД ЈЕ СХВАТИО ДА ЈЕ ЗАЛУТАО У ТАМИ И ШУМИ, МЛАДИЋ ЈЕ РЕКАО ПТИЦИ: »ХАЈДЕ, ОДВЕДИ НАС ДО ТВРЂАВЕ!«

На речици Моравици, око два километра од Сокобање, налази се средњовековни град-тврђава Соко-град, који се у народу назива и Соколац, Соколница. И сам град Сокобања добио је име по овој јакој тврђави, чврстих, камених зидова који се уздижу на једном гребену над Моравицом.

О старом здању и судбинама везаним за њега исплетено је у народу овог краја, у котлини, на обронцима планине Озрен, неколико легенди које живе и данас.

КРОЗ НОЋ И ВЕТАР

Приповеда се да је давно целом овом котлином владао неки жупан који је становао у јако утврђеном граду на врху стене са које је могао да види целу долину под собом, као на длану. Имао је сина, лепог, и снажног младића, који је, као и сви млади људи тог доба којима су богатство и безбрижност то омогућавали, био заљубљен у две ствари: оружје и — лов соколима.

Једне зимске, снежне ноћи младић пође у лов са својим соколом јер хтеде да види може ли брза, лакокрила птица ловити и у тами. Јашући на коњу, тумарао је планином са соколом на руци и удаљавао се све више од тврђаве. Кад је увидео да је отишао исувише далеко и покушао да се врати, са страхом је схватио да је залутао. Свуда око њега била је сурова планина, завијао је ветар и подигла се снежна олуја. Лутајући кроз таму, младић се сети сокола који је мирно стајао на његовој руци.

Скину птици кукуљицу с главе, помилова је и стављајући јој коњске узде у кљун, рече:

— Хајде, одведи нас до града.

Кад то чу, соко рашири крила и поведе кроз мећаву свог господара и његовог коња ка граду. Ускоро су били у топлом, иза сигурних зидова тврђаве.

СКОК С ВИСОКЕ СТЕНЕ

Срећан што му се син спасао, жупан нареди да се на највишој кули његовог града истакне леп соко од камена.

Тада народ прозва тврђаву над Моравицом Соколов град, и то се временом стопи у краће — Соко-град — и тако остаде.

Неколико година касније, млади жупан којег је соко избавио из снежне планине, заволе лепу Лептерију, кћерку алексиначког жупана. Али, у то време, њихови очеви борили су се за превласт, тако да је и њихова љубав унапред била осуђена на пропаст. Несрећни и сами у својој љубави, двоје младих су решили да остану заједно, али — мртви: убиће се. Једне зимске вечери, држећи се за руке, скочили су са високе стене у студену Моравицу.

Данима се није о њима ништа знало, све док река не избаци тело лепе Лептерије стотинак метара од Соко-града. Неколико дана касније и неколико стотина метара низводно нађоше нанесеног на обалу и мртвог младог жупана.

Места где је река избацила тела ових несрећних љубавника носе и данас њихова имена: Лептерија и Жупан. Сматра се да су то најлепше плаже на Моравици.

Никола Драсиновер,
Призренска 11
Београд
(Хонорар: 200 динара)

МАЛЕ ТАЈНЕ ВЕЛИКИХ УСПЕХА

Птице проводаџије

Познати француски банкар барон Ротшилд путовао је једном приликом 1851. године у Тирол. Када се на једном одморишту зауставио да коњи предахну, његовој кочији приђе млад сељак и показа му кавез од прућа у којем је чучала нека доста неугледна птица сивкасто-мрког перја. Барон одмахну руком да не жели да купи ту наказу, али момак поче да њише главом тамо-амо и птица из тога часа запева једну познату песму из тог времена, тако чисто и јасно, без иједне погрешне ноте, да Ротшилд занеме од чуда!

— Колико тражиш за ту птицу? — упита момка.

— Форинту, господине! — стидљиво одговори овај.

— Па она много више вреди — рече барон и тутну момку, који је само трептао од чуда, четири златника.

Ротшилд га упита има ли још таквих птица, на шта момак рече да их има око — шездесет! Одгајао их је за продају како би могао да се — ожени. Момак је, у ствари, волео девојку из свог села, али није могао њоме да се ожени пошто је био пуки сиромах. Ротшилд га позва да дође кроз два месеца у Париз и даде му своју адресу.

Тачно у заказано време, пише угледни француски месечник „Историја“ из којег доносимо ову причу, у париској улици Лафит, испред Ротшилдове палате, зауставише се једна чудна кола, натоварена кавезима с птицама. Из њих искочи момак сав прашњав од пута и рече зачуђеном вратару да жели код барона. Показао је и Ротшилдову визит-карту, као доказ да је заиста позван. Ипак, вратар је оклевао: никада још није примио овако неугледног посетиоца, с тако чудним товаром!

Можда млади Тиролац никада не би крочио у палату да, пуком случајношћу, барон баш у том часу није погледао кроз прозор свог кабинета и видео кола с птицама. Одмах се сетио ко би то могао бити и наредио да младића пусте. Овај узе један кавез и пође широким, отменим степеништем иза вратара који још увек није схватао ову настраност свог господара.

Господине — обрати се младић Ротшилду на немачком, дозволите ми да вам поклоним свог црвендаћа који друкчије пева од свог првог — и он заљуља главом а птица поче свој „репертоар“ који се састојао од — дванаест различитих песама!

Одушевљен, Ротшилд је понудио младићу 500 франака за свих шездесет птица и наредио да му се плати хотел и сви путни трошкови до Тирола. Младићу срце снажно залупа од среће што ће најзад моћи да се ожени својом драгом.

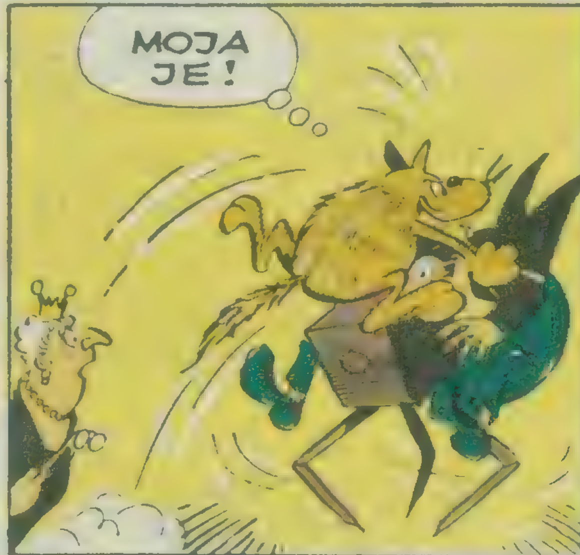
А његови црвендаћи ускоро су постали прави „хит“ у ондашњем Паризу. Сви који су дошли код Ротшилда и чули их пожелели су да имају једног и у својој кући — што је банкар и предвидео! Не зна се колико је он зарадио на птицама, јер послови су, наравно, увек тајна, али извесно је да је то био више него добар пословни потез.

М. К.

МИЦКО

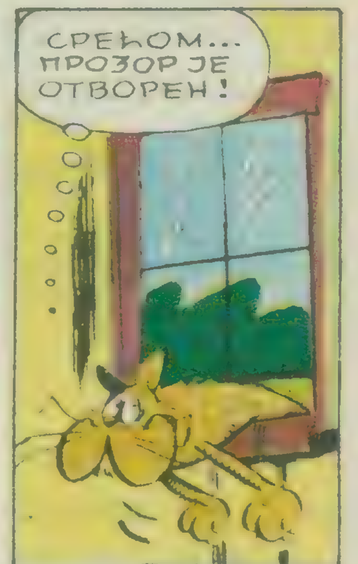
ВОЛЕЛА БИХ ДА СЕ ОВАКО СЛИКАМ... АЛ' НЕМАМ ПИТОМУ ЧИТУ!
КЛЕОПАТРА

А ШТО СЕ НЕ СЛИКАТЕ С МИЦКОМ?
ДОБРА ИДЕЈА!
А ТАМАН САМ ЗАСП'О!

КАКО ИЗГЛЕДАМ?
СЈАЈНО! САМО МИРНО... САД ЋЕ 'ТИЧИЦА!

МОЈА ЈЕ!

ФУЈ! ПОТПУНО ЈЕ БЕЗ УКУСА!
МЉАЦ КРЦ

НАПОЉЕ!
А С КИМ ДА СЕ СЛИКАМ?

МОЖЕМО ДА ИСКОРИСТИМО ТИГРОВУ КОЖУ... АКО СЕ ЊЕГОВО ГОСПОДСТВО ПОДВУЧЕ ПОД ЊУ!
СЈАЈНО!
СВЕ ЗА КУЋНИ МИР!

СРЕЋОМ... ПРОЗОР ЈЕ ОТВОРЕН!

ГЛЕ! СУПАРНИК!

ШШШШ
ГРЕБ

УНИШТИЋЕШ МИ АПАРАТ!
УНИШТИЋУ ЈА ТОГ МАТОРОГ ЗАМЛАТУ!
ДА НАСТАВИМ СПАВАЊЕ!

ЧОВЕК КОЈИ ЈЕ СКУПЉАО УШИ

ПО ЗАКОНУ ЗАПАДА ОСУЂЕНИ СТЕ НА ВЕШАЊЕ, АЛИ И ЈА ЋУ ВАМ СУДИТИ — РЕКАО ЈЕ ДАДЛИ СНАЈДЕР ПЉАЧКАШИМА СТОКЕ КОЈЕ ЈЕ ЗАРОБИО.

У бурној деценији 1865 — 1875. године, кад је Тексас постао „сточарска држава", пљачкаше поштанских кола замениле су многобројне банде пљачкаша стоке. У то време прочуо се сточар Дадли Снајдер.

„У Снајдеровој близини стококрадице не живе дуго!" — писао је „Абилејн Рипортер". Умиру од метка или конопца, а сахрањују их без ушију!"

Дадли Снајдер је стекао надимак „Скупљач ушију" у једној узбудљивој и суровој авантури.

Годинама се Снајдер на малом ранчу код Браши Крика, у Јужном Тексасу, лишавао сваке благодети цивилизације док није одгајио крдо од три хиљаде говеда. Тада је одјахао до најближег суседа Џорџа Клака.

— Потераћу 1200 говеда на север у Канзас, до железнице у Абилејну — рекао је. **— Север нема меса, плаћа добро. Хоћеш ли са мном?**

— Потераћу и ја 1200 грла! — сложио се Клак. **— Кад крећемо?**

Првог априла 1869. године караван је кренуо. Уз Снајдера и Клака крдо је гонило 15 до зуба наоружаних каубоја, од којих се неки нису могли похвалити лепом прошлошћу.

ПРЕКО НАБУЈАЛЕ ЦРВЕНЕ РЕКЕ

На Црвеној реци чекало их је прво искушење. Од киша и отопљеног снега са планина газови су се претворили у дивље пенушаве бујице.

— Најбоље је да се вратимо! — псовао је Клак. **— Вода неће спасти до јула!**

— Момци, секире у шаке! — викну дугачки, мршави Снајдер каубојима, не обазирући се на Клакове жалопојке. **— Обарај стабла, сеци трупце! Ни ђаво нас неће зауставити!**

Сналажљиви Снајдер је уз помоћ двојице каубоја два трупца везао уз бокове највећег бика, па га натера у реку. Животиња се копрцала, у паници је дизала њушку, али је уз помоћ необичног појаса за спасавање стигла на другу обалу.

— Видиш да је све у реду, Џорџе! — весело викну Снајдер. **— За неколико дана све ћемо их превести!**

Тих неколико дана трајало је, у ствари пуне три недеље. Људи су падали од умора, бунили се, али их је Снајдер весело тешио причајући, као прави Тексашанин, најнемогућније анегдоте.

Једног дана појавили су се Апачи. Каубоји су бацили конопце, оставили балване и потрчали према пушкама, али их је Снајдер умирио:

— Наставите рад! То су моји пријатељи!

Поздравио се с Апачима који нису могли да се начуде работи бледоликих. Он је годинама с њима живео у миру, сретао их у лову, дозвољавао им да му с времена на време украду по неко говече. Знао је да узимају само онолико колико им је потребно да би преживели за време суша, кад нестане дивљачи.

Кад је последње говече уз помоћ трупца препливало Црвену реку, Снајдер појаха коња.

— Добар посао, Џорџе! — рече и даде знак за наставак пута. **— Нисмо изгубили ниједно говедо!**

У ВЕЧНА ЛОВИШТА

У брдима Вичите чекало их је још веће искушење. Пред караваном је одјекнуо хитац. Снајдер је угледао групу коњаника. Дигао је руку и зауставио караван, па је појахао двадесетак метара напред. Из групе пред њима издвојио се јахач и пошао према њему.

— Има нас четрдесет, мистер! — рече јахач кезећи се цинично кад је дојахао на десет метара пред Снајдера. **— Ако нам дате половину крда, можете проћи кроз кланац. Иначе, знате и сами!**

— Иначе, пасји сине! — рече Снајдер, трже „колт" и једним хицем скиде бандита с коња, па се окрете каубојима вичући **— Терај стоку у онај процеп, па у заклоне!**

Бандити нису то очекивали. Пре него што су се снашли каубоји су пред стоком лежали у заклонима.

Почела је битка. Разбојника је било три пута више. Каубоји су имали мало муниције. Почели су да се питају вреди ли погинути за нечију стоку или за десет долара дневнице?

— У клопци смо! — рече један од њих Снајдеру. **— Боље је да се нагодите с њима!**

Снајдер замахну шаком и свом снагом га тресну преко лица. Знао је да нема времена за губљење, да ће се кроз сат-два највише, каубоји поколебати и оставити га на цедилу. Није им то замерао. Можда би и он на њиховом месту тако поступио, али није намеравао да им дозволи да се поколебају.

— Кад их нападнем, следите ме и пуцајте, али добро, момци! — рече, па позва ортака. **— Дођи, Џорџе!**

Два сточара су издвојила двадесетак јаких, младих, нервозних бикова, па су им уз дивље крике испалили неколико хитаца под ноге. Бикови су се у паници дали у трк према разбојницима. Снајдер, скочи у седло и потера коња за биковима, вичући:

— Напред!! Не премишљујте, момци!

Битка није трајала дуго. Снајдер је био изванредан стрелац. Кад се дим разишао а стока умирила, Снајдер и Клак су избројали 14 мртвих и 8 рањених бандита. Снајдер је наредио да рањене послажу једног поред другог.

— По закону Запада осуђени сте на вешање! — хладно је рекао рањеницима. **— Али не и по мом: пустићу вас** — без ушију!

Десетак дана касније, после готово два месеца путовања, Снајдер је на челу каравана ујахао у Абилејн. Пред градоначелниковом канцеларијом извукао је из бисага узицу на којој су биле нанизане уши, махнуо њоме више главе, па је бацио пред ноге радозналаца, међу којима су били шериф и судија.

— Биле их је четрдесет! — рече. **— Осамнаесторица су побегла!**

Од тога дана су Дадлија Снајдера прозвали „Скупљач ушију".

А. Р.

СТРАШНИ СУЛТАН САЛАДИН ПОНУДИО ЈЕ ЈОШ СТРАШНИЈЕМ РИЧАРДУ ЛАВЉЕГ СРЦА, КОЈИ ЈЕ ЛЕЖАО НА САМРТИ У СВОМ ШАТОРУ, НАПИТАК СПРАВЉЕН ОД ЛИБАНСКОГ СНЕГА, ПОМОРАНЦЕ И РУЖИНОГ СОКА И — СПАСАО МУ ЖИВОТ.

Није забележен ни тачан, ни приближан датум када је први сладолед угледао свет. У старом Риму деца су кришом од родитеља скупљала снег, када га је било, мешали су га медом или неким слатким сирупом и са задовољством сркала. Али одрасли су овај „слатки снег" сматрали обичном детињаријом и не помишљајући још да од њега направе сладолед.

Оно што су пропустили Римљани надокнадили су око 6. века Арапи. Један Арапин, легенда каже ученик пророка Мухамеда, први је усуо свеж, мирисав воћни сок у посуду обложену са свих страна ледом, причекао неколико сати да се стегне и добио нешто слично сладоледу.

Оваква сладоледарска колица одавно су нестала са улица. Ова су сачувана у једној познатој посластичарници у италијанском граду Мантови и прави су музејски примерак.

То нешто звало се на арапском шарбет и касније се у другим језицима претворило у шербет или сорбет. То је врста течног сладоледа који се још понегде прави. Изгледа да је баш таквим освежавајућим напитком страшни Саладин понудио у III крсташком рату још страшнијег Ричарда Лављег Срца који је, такорећи на самрти, лежао у свом шатору. Тај чувени сладолед који га је вратио у живот био је справљен од либанског снега, поморанце и ружине есенције.

Посластица за Краља Сунце

Први прави сладолед направљен је у Италији и то у Фиренци у 16. веку на двору чувене породице Медичи. Сто година касније италијански сладоледи владали су — читавом Европом.

У Паризу је 1670. године Прокопио Колтели, иначе студент из Палерма, на Сицилији, где се одувек правио одличан сладолед, отворио кафе-сладоледарницу у суседству капије Сен Жермен. Радња је доживела такав успех да се Колтели ускоро преселио у центар града и своје име превео на француски језик прозвавши се Прокоп де Куто.

„Кафе Прокоп" одмах се прославило по свом сладоледу и стекао чувене посетиоце, а снабдевао је и Краља Сунце као и Наполеона Бонапарту. **Постоји и данас и сачувао је стари, некадашњи намештај, па у њему још постоји сто од црно-белог мермера за којим је обично Волтер седео и јео сладолед.**

Захваљујући Италијанима, сладолед је стигао и у Енглеску негде половином 17. века. Донела га је сладоледарска породица Форте која се на тај начин брзо обогатила и нешто касније основала велико предузеће сладоледа и млека које је запошљавало 1200 људи.

Колико је сладолед задивио Енглезе види се по томе што је и сам Чарлс Дикенс сматрао за потребно да се њиме позабави. Од њега сазнајемо да се још 1844. године за једење сладоледа није употребљавала кашичица. **„Људи, писао је он, док једу сладолед, личе на малу децу која сисају и срчу. Појава се нарочито виђа по Италији где се сладолед много троши током читаве године."**

О сладоледу су писали и други познати људи. Поред тога што је, чим се родио постао посластичар број један, приписивана су му лековита и окрепљујућа својства, чак и то да даје леп тен!

Сладоледарница у кухињама Тиљерија за време владавине Наполеона III. Прављење сладоледа у то време већ се издвојило у посебну грану кулинарства.

»Модели« сладоледа и »инструменти« за њихово справљање који су припадали главном дворском посластичару краља Викторија Емануела II.

Морски лешник, лимун и јагода

У међувремену сладолед је прешао и Атлантик. Американцима га је „послужио" Француз по имену Коле који је тамо избегао за време владавине Наполеона I Бонапарте трошен је на тоне. Једна собарица Наполеонове супруге царице Жозефине причала да њено Величанство гута ову ледену посластицу коју за њу специјално прави италијански посластичар Рукезе родом из Напуља.

Између 1840. и 1870. године у постојбини сладоледа Италији Ђузепе Гарибалди, који се борио за њено уједињење, био је главна личност. Наравно, бурбонски владар на југу Италије не могу да га смисле. **У то време сицилијанској маркизи Спедалети, ватреној обожаватељки Гарибалдија, пало је на памет да на тајном пријему за гарибалдинце послужи сладолед „треколоре" — у три боје које су чиниле заставу Гарибалдијеве војске.**

Ово је сазнао шеф бурбонске полиције и из истих стопа створио се код маркизе. Она му је сасвим спокојно одговорила питањем: **„А шта мислите, господине, када неко жели да поједе сладолед од морског лешника, лимуна и јагоде, какве су му боје на располагању осим зелене, жуте и црвене?"** Шеф полиције се предао схвативши да је изигран.

Отац је постао милионер

Још у 16. веку, када је направљен први сладолед, постајао је озбиљан проблем и да се није срећно решен, сладолед би морао да причека на „боље дане". Био је то проблем леда, односно његовог чувања у свако доба године. Решио га је извесни Бернардо Буонталенти основавши у Фиренци нарочите ледаре где су ледени блокови, извађени током зиме из планинских река и језера, могли добро да се чувају.

Буонталентијеве ледаре биле су нарочите конструкције, делимично укопане у земљу са међупросторима испуњеним плутом и обложени порозним дрветом за проток воде. Ове ледаре ослањале су се на градске зидине док врата Порта а Прато и улица која крај њих пролази и данас се зову улица Ледаре.

Касније, у другим местима и земљама, лед се прибављао и чувао на различите начине. Свако се довијао како је знао и умео, до 19. века када је Ф.К. Каре изумео машину за прављење вештачког леда. Од тог часа историју сладоледа преузеле су машине.

Године 1919. пронађен је у Америци начин да машина избацује сладолед обложен чоколадом, а нешто касније сладолед на држци. Само то се и тражило: „Отац" овог изума постао је милионер, а потрошња млека попела се до вртоглавих висина на огромну радост произвођача. Сладолед је постао индустријски производ!

Б. Дожић

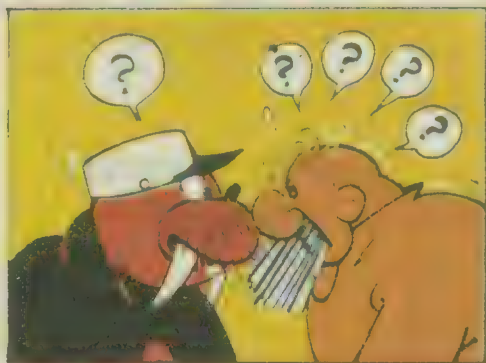

Приправник Пеца

ДИВЕРЗАНТИ:
КЛОПКА

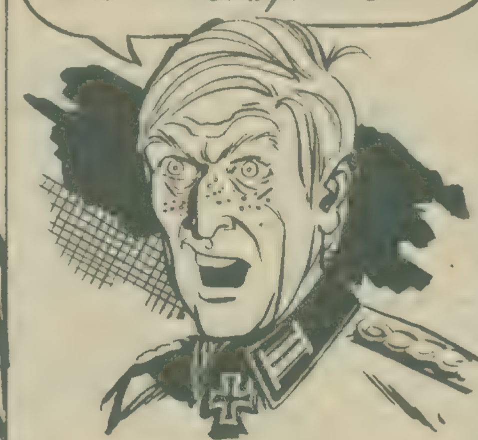

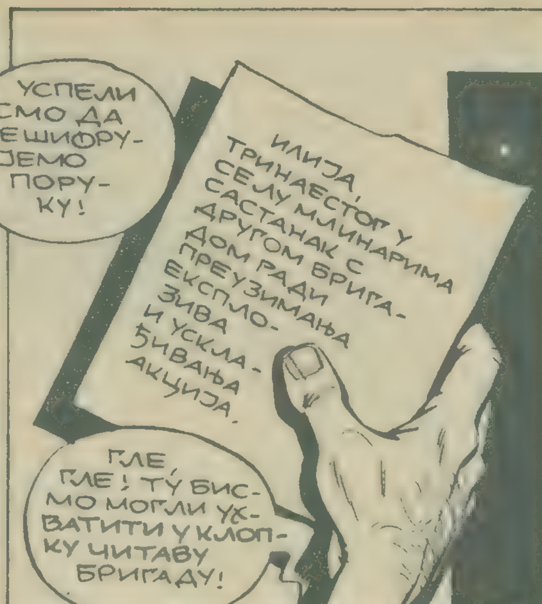

ПРОНАШЛИ СМО КАПУ ОНЕ ПАРТИЗАНКЕ! У ЊОЈ ЈЕ БИЛА СКРИВЕНА ПОРУКА!

УСПЕЛИ СМО ДА ДЕШИФРУЈЕМО ПОРУКУ!
ИЛИЈА, ТРИНАЕСТОГ У СЕЛУ МЛИНАРИМА САСТАНАК С ДРУГОМ БРИГАДОМ РАДИ ПРЕУЗИМАЊА ЕКСПЛОЗИВА И УСКЛАЂИВАЊА АКЦИЈА.
ГЛЕ, ГЛЕ! ТУ БИСМО МОГЛИ УХВАТИТИ У КЛОПКУ ЧИТАВУ БРИГАДУ!

ОВА ПОРУКА МОРА СТИЋИ НА СВОЈЕ ОДРЕДИШТЕ! ЗАТО ВРАТИТЕ ПИСМО И КАПУ ТАМО ГДЕ СТЕ ЈЕ НАШЛИ!
ЈАВОЛ, ХЕР КОМАНДАНТ!
P. 16-5

ДА ЛИ ЈЕ ЛЕПОТИЦА ПРОПЕВАЛА?
СВЕ СМО ПОКУШАЛИ, АЛИ БЕЗ УСПЕХА!

НЕЋЕМО СЕ ВИШЕ ГЊАВИТИ! СТРИЈЕЉАЋЕМО ЈЕ!

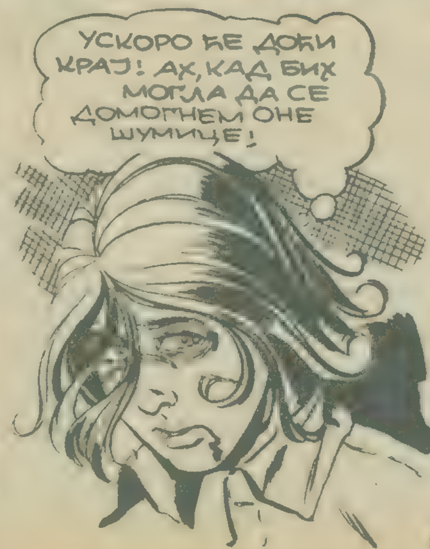

ОДРЕД ЗА СТРЕЉАЊЕ ПОВЕО ЈЕ ИЗМУЧЕНУ ДЕВОЈКУ...
P. 16-6

ЗАУСТАВИЛИ СУ СЕ НА ГРОБЉУ...

ИСКОПАТИ ЈЕДНО ГРОБ ЗА ТЕФОЈКА!
ЈАДНО ДЕТЕ! ЗАР ТАКО МЛАДА ДА УМРЕ!

КОПАЊЕ ГРОБА СПОРО ЈЕ НАПРЕДОВАЛО...
ШТО МЕ НЕ СТРЕЉАЈУ ПА ПОСЛЕ САХРАЊУЈУ!
P. 16-7

НЕМЦИМА КАО ДА СЕ НИЈЕ ЖУРИЛО...

УСКОРО ЋЕ ДОЋИ КРАЈ! АХ, КАД БИХ МОГЛА ДА СЕ ДОМОГНЕМ ОНЕ ШУМИЦЕ!

ГЛЕ, ЛАБАВО СУ МЕ ВЕЗАЛИ... НИКО НЕ ОБРАЋА ПАЖЊУ... ПОКУШАЋУ! НЕМАМ ШТА ДА ИЗГУБИМ...
P. 16-8

НЕДА ЈЕ УДАРИЛА ЧУВАРА И ПОТРЧАЛА...

ХАЛТ! ХАЛТ!

НЕДА СЕ БАЦИЛА ПРЕКО ЗИДА ДОК СУ ЗА ЊОМ ПРАШТАЛИ МЕЦИ...

НИСУ МЕ ПОГОДИЛИ! НЕЋУ ДОЗВОЛИТИ ДА МЕ ПОНОВО УХВАТЕ!

УСКОРО ЈЕ БИЛА ВАН ДОМАШАЈА НЕПРИЈАТЕЉА...

ЕВО МОЈЕ КАПЕ С ПОРУКОМ! ИПАК ЋУ ИЗВРШИТИ ЗАДАТАК!

ИЗМУЧЕНА И УМОРНА НЕДА ЈЕ НАСТАВИЛА СВОЈ КУРИРСКИ ПУТ...

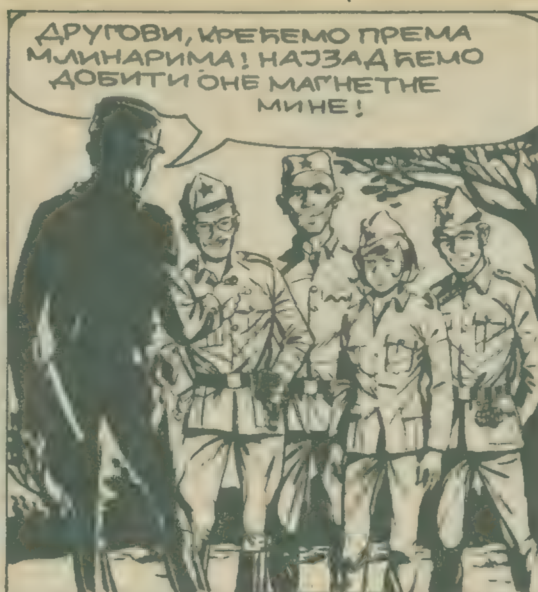

ЗАДАТАК ЈЕ ИЗВРШЕН! ПАРТИЗАНКИ СМО ДАЛИ ПРИЛИКУ ДА ПОБЕГНЕ!
ХА, ХА! ОНА НЕМА ПОЈМА ДА СМО ЈЕ ПУСТИЛИ!

ПЛАН НАМ ЈЕ УСПЕО! А САДА ПОКРЕТ ПРЕМА ТИМ МЛИНАРИМА!

НЕДО, КАСНИШ ДВА ДАНА! ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
УХВАТИЛИ СУ МЕ ШВАБЕ, АЛИ САМ ИМ ПОБЕГЛА!

ШТА ЈЕ С ПОРУКОМ ИЗ ШТАБА?
БИЛА ЈЕ У КАПИ КОЈУ САМ ОДБАЦИЛА ПРИЛИКОМ ХВАТАЊА! НИСАМ ИМ НИШТА ОДАЛА... ПОБЕГЛА САМ СА СТРЕЉАЊА!

ПОРУКА ЈЕ ЗАПЕЧАЋЕНА! ПРЕМА ТОМЕ СВЕ ЈЕ У РЕДУ!

ДРУГОВИ, КРЕЋЕМО ПРЕМА МЛИНАРИМА! НАЈЗАД ЋЕМО ДОБИТИ ОНЕ МАГНЕТНЕ МИНЕ!

ДИВЕРЗАНТСКА ГРУПА КРЕНУЛА ЈЕ ПРЕМА МЕСТУ САСТАНКА С БРИГАДОМ...
Р 16-13

ИЗ ДРУГОГ ПРАВЦА ПРЕМА ИСТОМ МЕСТУ ИШЛА ЈЕ И БРИГАДА...

У ЈЕДНОМ СЕЛУ БОРЦИ СУ СЕ МАЛО ОКРЕПИЛИ...
Р 16-14

МЛИНАРИ СУ ИЗА ОНЕ ЧУКЕ У ДОЛИНИ! СТИЋИ ЋЕМО ЗА ПОЛА САТА!

СТОЈТЕ! НЕШТО СЕ МИЧЕ НА ОНОМ ВРХУ!

НЕМЦИ! КАО ДА ЈЕ ПАТРОЛА... НЕ, НЕШТО РАДЕ... ГРАДЕ ОСМАТРАЧНИЦУ...

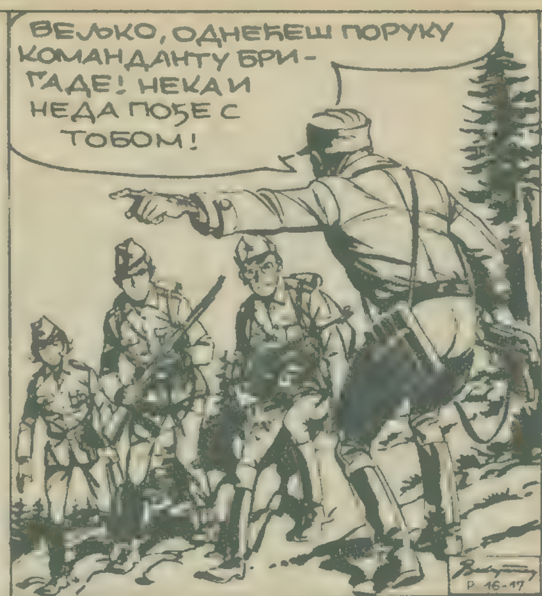

...И ПОСТАВЉАЈУ ТЕЛЕФОНСКИ КАБЛ МОРА ДА ЈЕ У СЕЛУ ВЕЋА ВОЈНА ЈЕДИНИЦА!
Р 16-15

НАС ДВОЈИЦА ЋЕМО У ИЗВИДНИЦУ, ВИ ЧЕКАЈТЕ ОВДЕ!

ИЛИЈА И МИЛЕ СУ СЕ ДОШУЉАЛИ ДО РУБА КОТЛИНЕ. ВИДЕЛИ СУ ДА ЈЕ СЕЛО ПУНО НЕМАЦА КОЈИ СУ СЕ ПРИКРИЛИ ПО СЕНИЦИМА И КУЋАМА...
Р 16-16

СЕЛО ЈЕ ПРАВА КЛОПКА !

ШВАБЕ ЗНАЈУ ЗА ДОЛАЗАК БРИГАДЕ! НЕКО НАС ЈЕ ИЗДАО! ЗАР ЈЕ МОГУЋЕ ДА ЈЕ НЕДА?

ВЕЉКО, ОДНЕЋЕШ ПОРУКУ КОМАНДАНТУ БРИГАДЕ! НЕКА И НЕДА ПОЂЕ С ТОБОМ!
Р 16-17

ВЕЉКО И НЕДА ЗАОБИШЛИ СУ НЕМЦЕ И ПОХИТАЛИ У СУСРЕТ БРИГАДИ...

ОВА ОСМАТРАЧНИЦА КОНТРОЛИШЕ ЧИТАВУ ДОЛИНУ! НЕМЦИ ЗНАЈУ ДА ЋЕМО ДОЋИ С ЈУЖНЕ СТРАНЕ!

ЗАЋИ ЋЕМО ИМ ИЗА ЛЕЂА КРОЗ БЕСПУЋЕ И ЛИКВИДИРАТИ ИХ...
Р 16-18

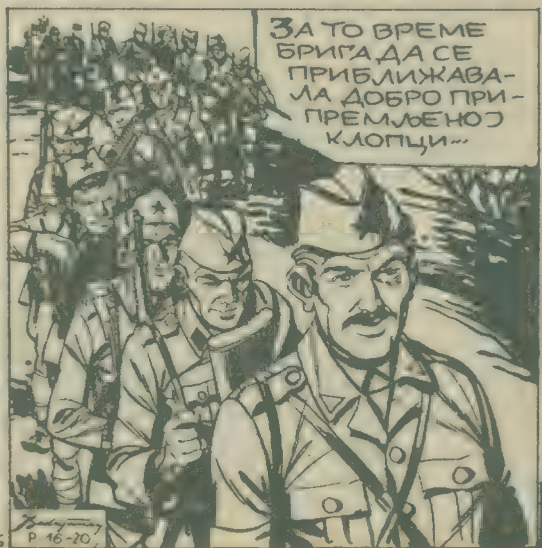

ХАЈНЦ! ПРИМЕЋУЈЕШ ЛИ КАКАВ ПОКРЕТ ПРОТИВНИКА?

НАЈН, ХЕР КОМАНДАНТ! ЗАСАД НИ ТРАГА ОД ПАРТИЗАНА...

Р 16-19

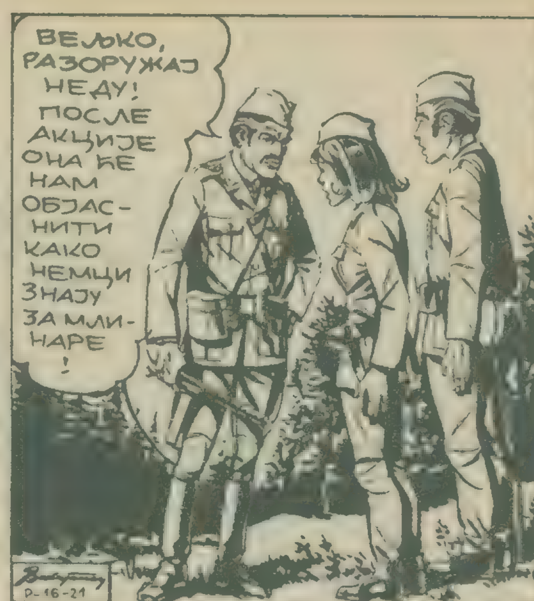

ХАЛО... ХАЛО, ХАЈНЦ! ВАС ИСТ ЛОС?

НИХТ, ХЕР КОМАНДАНТ...

ЗА ТО ВРЕМЕ БРИГАДА СЕ ПРИБЛИЖАВАЛА ДОБРО ПРИПРЕМЉЕНОЈ КЛОПЦИ...
Р 16-20

КУДА ВАС ДВОЈЕ? ЗАР НИСМО УГОВОРИЛИ САСТАНАК У МЛИНАРИМА?
У МЛИНАРИМА СУ НЕМЦИ!

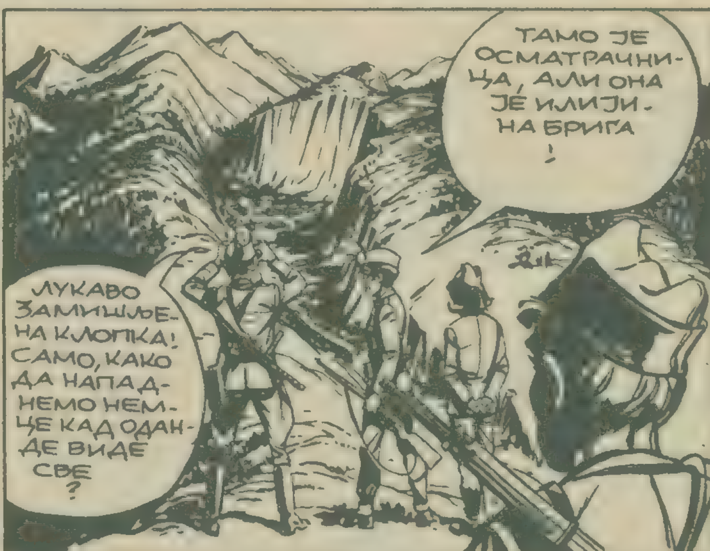

ШВАБЕ СУ ПОСТАВИЛИ ЗАСЕДУ У СЕЛУ! ЦЕЛА ДОЛИНА ЈЕ ВЕЛИКА КЛОПКА!
ЗА ДОЛАЗАК БРИГАДЕ НЕМЦИ СУ МОГЛИ САЗНАТИ САМО ИЗ ПОРУКЕ КОЈУ ЈЕ НОСИЛА НЕДА!

ВЕЉКО, РАЗОРУЖАЈ НЕДУ! ПОСЛЕ АКЦИЈЕ ОНА ЋЕ НАМ ОБЈАСНИТИ КАКО НЕМЦИ ЗНАЈУ ЗА МЛИНАРЕ!
P-16-21

ПОЗОВИ КОМАНДИРЕ! НЕКА СЕ СВЕ ЈЕДИНИЦЕ ПРИПРЕМЕ ЗА БОРБУ!

ВЕРУЈ МИ, ВЕЉКО ДА ИМ НИШТА НИСАМ РЕКЛА!
КАКО ОНДА НЕМЦИ ЗНАЈУ? ЗАШТО СУ ТЕ ОНДА ПУСТИЛИ?

ИДЕМО У МЛИНАРЕ, АЛИ НЕ ПУТЕМ КАО ШТО НЕМЦИ ОЧЕКУЈУ!
P-16-22

ТАМО ЈЕ ОСМАТРАЧНИЦА, АЛИ ОНА ЈЕ ИЛИЈИНА БРИГА!
ЛУКАВО ЗАМИШЉЕНА КЛОПКА! САМО, КАКО ДА НАПАДНЕМО НЕМЦЕ КАД ОДАНДЕ ВИДЕ СВЕ?

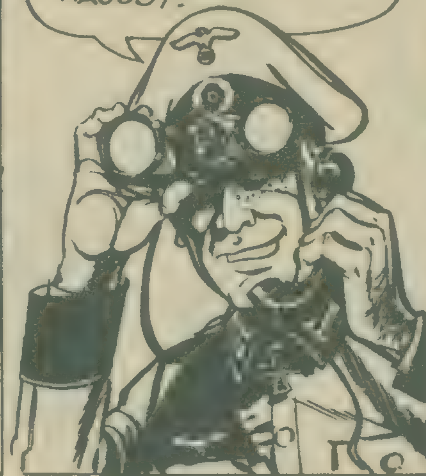

ПРВИ БАТАЉОН ЛЕВОМ КОСОМ, А ДРУГИ ДЕСНОМ ЗАЂИ НЕМЦИМА ИЗА ЛЕЂА! ОСТАЛИ КРЕЋУ ПРЕМА СЕЛУ ПУТЕМ!

P-16-23

ХАЛО! НЕШТО МИ ЈЕ СУМЊИВО! ХАЈНЦ, ВИДИШ ЛИ ДА ЛИ ДОЛАЗЕ?

ЕВО НАШИХ! ЗАЛАЗЕ ШВАБАМА ИЗА ЛЕЂА!
ХЕР КОМАНДАНТ, НЕМА РАЗЛОГА ЗА УЗБУНУ! СВЕ ЈЕ У РЕДУ!
P-16-24

НА ОКУЦИ ПУТА ПОЈАВИЛА СЕ ЦЕНТРАЛНА КОЛОНА БРИГАДЕ...

ВИДИМ ИХ! ПУСТИ ЋЕМО ИХ ДА САСВИМ УЂУ У КЛОПКУ! ЈА ЋУ ДАТИ ЗНАК ЗА ПАЉБУ!

НАПРЕД! ЦРВЕНА РАКЕТА! ПАРТИЗАНИ, ЈУРИШ!

ЖЕСТОКИ ЈУРИШ ПОТПУНО ЈЕ ИЗНЕНАДИО НЕМЦЕ...

МАЈНГОТ! ОТКУДА СУ ОВИ ПАРТИЗАНИ ИЗНИКЛИ!

ИЗНЕНАДНИ НАПАД ЗАПОЧЕО ЈЕ ИСТОВРЕМЕНО И СА ДРУГЕ СТРАНЕ...

НЕМЦИ СУ ОДБАЧЕНИ НИЗ СТРМИНУ...

ХАЛО, ХАЈНЦ! ВИДИ ДА ЛИ СЕ МОЖЕМО ПРОБИТИ ПРЕМА СЕВЕРУ?

НЕМА ВАМ СПАСА, ШВАБО! НАША ТРЕЋА БРИГАДА ДРЖИ СЕВЕРНУ СТРАНУ!
РАСПАЛИ! ЧУЈЕШ ДА СМО НАС ТРОЈИЦА БРИГАДА?

НЕ БЕЖИТЕ! НАЗАД НА ПОЛОЖАЈ!

САД СМО У КЛОПЦИ КОЈУ СМО СПРЕМИЛИ ПАРТИЗАНИМА! СВЕ ЈЕ ПРОПАЛО!

САБИЈЕНИ НА УСКОМ ПРОСТОРУ И ОБАСУТИ ПАЉБОМ НЕМЦИ СУ ГИНУЛИ КАО МУВЕ...

УСКОРО СУ СХВАТИЛИ ДА ЈЕ СВАКИ ОТПОР УЗАЛУДАН. БАЦИЛИ СУ ОРУЖЈЕ И ПРЕДАЛИ СЕ...

САМО ЈЕ КОМАНДАНТ СА...
...ГРУПИЦОМ ВОЈНИКА УСПЕО ДА ПОБЕГНЕ ИЗ ОБРУЧА.

СКЛОНИ СЕ, НЕДО ДА НАС НЕ ОПАЗЕ!

ПА ТО ЈЕ ОНАЈ ШВАПСКИ ОФИЦИР! НЕ, НЕ СМИЈЕ ПОБЕЋИ! ОН ЈЕ СВЕ ОВО ЗАМЕСИО!

ЗАР ЈЕ МОГУЋЕ ДА НЕДА ЖЕЛИ ДА ПОБЕГНЕ СА ШВАБАМА?
СТОЈ! ПУЦАЋУ!

НЕДО, КУДА ЋЕШ?

МИЛОСТ! НЕМОЈТЕ МЕ УБИТИ!
ЗНАЧИ, ТИ СИ ПРОЧИТАО ОНУ ПОРУКУ...
НЕДО, ОПРОСТИ, МИСЛИО САМ...

ИСПРИЧАЈ САД КАКО СИ ХТЕО ДА НАС НАСАМАРИШ!
ИЗ ОНЕ ВАШЕ ПОРУКЕ САЗНАО САМ ЗА ВАШ ДОЛАЗАК! АЛИ...

...НИЈЕ МИ ЈАСНО КАКО СТЕ ВИ САЗНАЛИ ДА ВАМ СПРЕМАМО КЛОПКУ?

ЕХ, МОЈ ШВАБО, НИСМО МИ НИШТА ЗНАЛИ! ЗАМАЛО СМО НЕДУ СТРЕЉАЛИ...

НЕДО, ИЗВИНИ! ВИДИШ И САМА ШТА БИ БИЛО ДА СУ НАС НЕМЦИ УХВАТИЛИ У КЛОПКУ!
КРАЈ

ОПАСАН ПУТ

ФЕБРУАР 1942. ГОДИНЕ. СИНГАПУР ЈЕ ОБАВИЈЕН ОБЛАКОМ ДИМА И ПРАШИНЕ. ЈАПАНЦИ СУ ГА СРАВНИ-ЛИ СА ЗЕМЉОМ...

КРОЗ РАЗРУШЕНЕ УЛИЦЕ ПОСРТАЛА ЈЕ ШАЧИЦА ЉУДИ...
ЈОШ МАЛО, МОМЦИ, ПА ЋЕМО СТИЋИ ДО ЛУКЕ!

НАРЕДНИК ГРЕГ СПЕНСЕР И ЊЕГОВ ВОД БРАНИЛИ СУ СЕВЕРНУ ОБАЛУ СИНГАПУРА КАД ЈЕ СТИГЛО НАРЕЂЕ-ЊЕ ДА СЕ ПОВУКУ...
ХОЋЕ ЛИ НАС ЧЕКАТИ БРОД?

ИЗНЕНАДА СУ ЗАЧУЛИ НЕЧИЈИ ГЛАС...
ЛЕЗИТЕ!

ДОПИРАО ЈЕ ИЗ ЈЕД-НЕ КУЋЕ...
УПОМОЋ!
ШТИТИТЕ МЕ!

ГРЕГ ЈЕ УГЛЕДАО РАЊЕНОГ ОФИЦИРА.
КО СТЕ ВИ?
ЕНГЛЕЗ КАО И ВИ!

ГРЕГ МУ СЕ С НЕПОВЕРЕ-ЊЕМ ПРИМАКАО...
ЈА САМ КАПЕТАН РОС!
ОПРОСТИ-ТЕ!

ЈА САМ НАРЕДНИК СПЕНСЕР! ТЕШКО СТЕ РАЊЕНИ, АЛИ МИ ЋЕМО ВАС ИЗВУЋИ ОДАВДЕ!

НИКУД ЈА НЕ ИДЕМ! МОЛИО БИХ ВАС САМО ДА ПОВЕДЕТЕ АЛАМА НА ТАЈ БРОД!
АЛАМА?

ОБЕЋАО САМ ЊЕГОВОМ ОЦУ ДА НЕЋЕ ПАСТИ ЈАПАНЦИМА У РУКЕ! ОДВЕДИТЕ ГА МОМ БРАТУ, ЗАПОВЕДНИКУ РОСУ, У ПОРТ ДАРВИН!

НЕ БРИНИТЕ! ИДЕМ ДА КАЖЕМ СВОЈИМ ЉУДИМА ДА КРЕНУ!

НАПОЉУ СУ СЕДЕЛИ ПОТПУНО ИСЦРПЉЕНИ ВОЈНИЦИ...
КАПЛАРУ, КРЕНИТЕ! ЈА ЋУ ОДМАХ ЗА ВАМА!
У РЕДУ, НАРЕДНИЧЕ!

КАДА СЕ ГРЕГ ВРАТИО У КУЋУ, КАПЕТАН ЈЕ ИЗГЛЕДАО ВЕОМА ЛОШЕ...
И ВИ ЋЕТЕ С НАМА!
НЕ...
ОНДА НЕЋУ НИ ЈА!

ГРЕГ ЈЕ ПОЗВАО МЛАДИЋА ДА КРЕНУ...
ИДЕМО! ЧУО СИ ШТА ЈЕ КАПЕТАН РЕКАО!
ДОК ЈЕ ОН ЖИВ, ЈА ОСТАЈЕМ КРАЈ ЊЕГА!

НАРЕДНИЧЕ, ПОВЕДИТЕ АЛАМА!

ТО СУ БИЛЕ КАПЕТАНОВЕ ПОСЛЕДЊЕ РЕЧИ...
ГОТОВ ЈЕ! МОРАМО ДА ПОЖУРИМО ДА БИСМО УХВАТИЛИ БРОД ЗА АУСТРАЛИЈУ!
ОВДЕ МЕ ВИШЕ НИШТА НЕ ЗАДРЖАВА!

МАЛО КАСНИЈЕ...
ИЗА СКЛАДИШТА ЈЕ КЕЈ И НАШ БРОД!
СИНГАПУР
ЛУЧКА КАПЕТАНИЈА
ЗАБРАЊЕН УЛАЗ

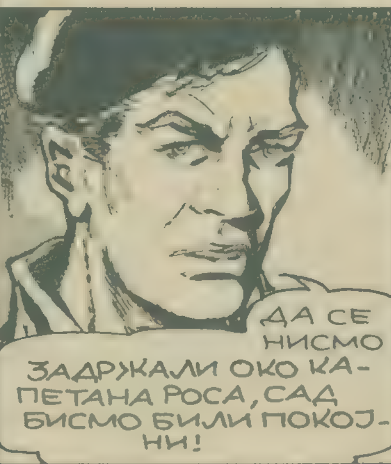

ЧЕКАЛО ИХ ЈЕ РАЗОЧАРЕЊЕ...
ОНО ЈЕ НАШ БРОД! НИСУ НАС САЧЕКАЛИ!
МОЖДА СУ ЈАПАНЦИ У БЛИЗИНИ ПА СУ МОРАЛИ ДА КРЕНУ!

НАЋИ ЋЕМО НЕКИ ЧАМАЦ И ШТО ПРЕ НАПУСТИТИ ОВО ПРОКЛЕТО МЕСТО!

ТАДА СУ УГЛЕДАЛИ ЧАМАЦ, НА ЈЕДРА...
НЕ ЗНАМ НИШТА О ЈЕДРЕЊУ, АЛИ НЕКАКО ЋЕМО СЕ ВЕЋ СНАЋИ!

ПРВИ ПУТ САДА ЈЕ ГРЕГ ВИДЕО ДА СЕ АЛАМ НАСМЕЈАО...
НАУЧИО САМ ДА УПРАВЉАМ ЈЕДРЕЊАКОМ У ЕНГЛЕСКОЈ ГДЕ САМ ИШАО У ШКОЛУ!
СЈАЈНО! САМО ПРВО ДА ПРОНАЂЕМО НЕШТО ЗА ЈЕЛО!

У ТОМ ТРЕНУТКУ ОДЈЕКНУЛА ЈЕ СТРАШНА ЕКСПЛОЗИЈА. БРОД КОЈИМ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА ОТПЛОВЕ ЗА АУСТРАЛИЈУ БИО ЈЕ У ПЛАМЕНУ...
ПРОКЛЕТИ ЈАПАНЦИ!

УБРЗО ЈЕ БРОД ПОТОНУО...
ДА СЕ НИСМО ЗАДРЖАЛИ ОКО КАПЕТАНА РОСА, САД БИСМО БИЛИ ПОКОЈНИ!

ГРЕГ И АЛАМ СУ СЕ УПУТИЛИ КА СКЛАДИШТУ...
СКЛАДИШТЕ
МОЖДА ЋЕМО ОВДЕ НАЋИ ХРАНУ!

У СКЛАДИШТУ ЈЕ БИЛО СВЕГА У ИЗОБИЉУ...
САРДИНА
ВОЋЕ
ВОЋЕ
ПАСУЉ
ГОВЕДИНА
ВОДА
ВОДА
ИМА ЧАК И ВОДЕ! ПРЕНЕСИ ЈЕ БРЗО У ЧАМАЦ!

ГРЕГ ЈЕ РАЗМИШЉАО О АЛАМУ...
НЕОБИЧАН МОМАК! УЧИО ЈЕ ШКОЛУ У ЕНГЛЕСКОЈ, ЗНА ДА ЈЕДРИ, АЛИ СЕ НЕ СТИДИ НИ ФИЗИЧКОГ РАДА!

КАДА СЕ АЛАМ ВРАТИО ПО ДРУГО БУРЕ ВОДЕ...
МИСЛИМ ДА СМО СЕ ДОБРО СНАБДЕЛИ!
ШЕЋЕР
САМО ДА НЕ ПОТОНЕМО!
ИЗНЕНАДА...
СТОЈ!
ЈАПАНЦИ!
ГЛЕ, ГЛЕ! БРИТАНСКИ НАРЕДНИК! ОСТАВИТЕ ТО И НЕ МРДАЈТЕ!
УЧИНИ КАО ШТО КАЖУ!
ДРУГОГ ИЗБОРА НЕМАМО!
ДОК ЈЕ СПУШТАО КУТИЈУ НА ЗЕМЉУ, ГРЕГ ЈЕ ИЗВУКАО ЈЕДНУ КОНЗЕРВУ И БАЦИО ЈЕ НА ЈАПАНЦА...
АААХ!
ДРУГИ ЈАПАНАЦ ЈЕ ПРИТИСНУО ОБАРАЧ, АЛИ ГА ЈЕ АЛАМ ПРЕДУХИТРИО...
БАЦИ ПУШКУ!
Ш... ШТА...
АЛАМОВО ОРУЖЈЕ ЈЕ БИЛО ТЕШКО ОЛОВО ПРИВЕЗАНО НА КОЖИ...
ДОБРО СИ ГА УДЕСИО!
ШТА ТИ ЈЕ ТО?
ОРУЖЈЕ КОЈИМ У МОЈОЈ ЗЕМЉИ УБИЈАМО ЗМИЈЕ!

МОРАМО ШТО ПРЕ ОДАВДЕ!
ТРЕБА ДА ПОДИГНЕМО ЈЕДРО!

АЛАМ ЈЕ ОБЈАСНИО НАРЕДНИКУ КАКО ДА ТО УРАДИ...
ШТА КАЖЕШ, КАПЕТАНЕ?
СЈАЈНО!

ПЛОВИЛИ СУ КА ОСТРВИМА ЈУЖНО ОД СИНГАПУРА...
ЗА САДА ДОБРО ЈЕДРИМО!
ЧУЈЕШ ЛИ НЕКО БРУЈАЊЕ? ТО ЈЕ АВИОН!

НАДАМ СЕ ДА НАС НИЈЕ СПАЗИО!

У АВИОНУ...
ЧАМАЦ НА ВИДИКУ!

ЈАПАНСКИ ПИЛОТ СЕ ЗАЦЕРЕКАО И ПОЧЕО ДА ПИКИРА...

ГРЕГ ЈЕ БРЗО СКОВАО ПЛАН...
ЛЕЗИ, АЛАМЕ!
ГОТОВИ СМО!

РАФАЛ ИЗ МИТРАЉЕЗА ПАРАО ЈЕ ПОВРШИНУ МОРА...
ВЕЋ САМ ПОМИСЛИО ДА ЗА МЕНЕ ДАНАС НЕЋЕ БИТИ ПОСЛА!

И ТАДА...
НАРЕДНИЧЕ!
ПОГОДИО САМ ГА!

АЛАМ ЈЕ ДОХВАТИО ГРЕГОВУ ПУШКУ...
ВРАТИ СЕ, КУКАВИЦЕ!

АЛАМ ЈЕ БИО ЗАПРЕПАШЋЕН КАД ЈЕ УГЛЕДАО НАРЕДНИКА...
НЕ ПИЉИ ТАКО У МЕНЕ ВЕЋ МИ ПОМОЗИ ДА СЕ ПОПНЕМ!
ЈЕ ЛИ ТО ВАШ ДУХ?

ГРЕГ СЕ ПРЕТВАРАО ДА ЈЕ ПОГОЂЕН ДА БИ ПРЕВАРИО ЈАПАНЦА...
ЧАМАЦ ПРОПУШТА! МОЖДА ЋЕМО ИПАК ДОПЛОВИТИ ДО ОНИХ ОСТРВЦА!
ПРЕ БИХ РЕКАО ДА ЋЕМО ПЛИВАТИ ДО ЊИХ!

СПОРО СУ ОДМИЦАЛИ ЈЕР ЈЕ ЧАМАЦ БИО ПУН ВОДЕ...
КОПНО!
ИЗГЛЕДА ДА НАС СРЕЋА НИЈЕ САСВИМ ИЗНЕВЕРИЛА!

УСКОРО...
А САДА ДА ВИДИМО ШТА МОЖЕМО ДА СПАСЕМО ОД НАМИРНИЦА!

ИЗНЕНАДА, ЈЕДНА СТРЕЛИЦА ЈЕ ПРОСВИРАЛА ПОРЕД ГРЕГОВЕ ГЛАВЕ...
ДО ЂАВОЛА!

НАРЕДНИК ЈЕ ДОХВАТИО СВОЈУ ПУШКУ...
НЕ ПУЦАЈТЕ!

АЛАМ ЈЕ ПОЧЕО ДА ГОВОРИ НЕОБИЧНИМ ЈЕЗИКОМ...
ДОШЛИ СМО У МИРУ!

ПОЈАВИЛА СУ СЕ ТРИ ДОМОРОЦА...
ЗАШТО ЈЕ ОНДА ОН НАОРУЖАН?
О ЧЕМУ ОНИ ТО ГОВОРЕ?

АЛАМ СЕ БРЗО ДОСЕТИО ШТА ДА ИМ ОДГОВОРИ...
ОН ЈЕ МОЈ СЛУГА И ЧУВАР!
НИШТА НЕ РАЗУМЕМ!
14

АЛАМ ЈЕ УСПЕО ДА УБЕДИ ДОМОРОЦЕ ...

УСКОРО СУ СТИГЛИ ДО ЈЕДНОГ СЕЛА ...

ОНДА СЕ АЛАМ ОБРАТИО ДОМОРОЦИМА ...

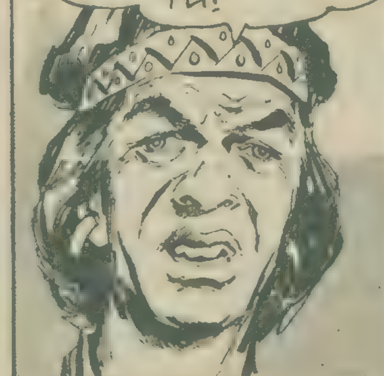

АЛАМ ЈЕ ОВО ПРЕВЕО ГРЕГУ ...

АЛИ КАДА СУ ДОМОРОЦИ ЧУЛИ ШТА ГРЕГ ПРЕДЛАЖЕ ...

ГРЕГ ЈЕ МОРАО ДА ПРЕДА СВОЈУ ПУШКУ ...

ГРЕГ ЈЕ ОЧЕКИВАО ДА ЋЕ МОРАТИ ДА СЕ СУОЧИ С НЕКИМ ДОМОРОЦЕМ, АЛИ ...

ЛУК ЈЕ ЗАИСТА БИО ОГРОМАН...
МОЖЕШ ЛИ?
НЕ ЗНАМ! ПОКУШАЋУ!

ГРЕГ ЈЕ УПОТРЕБИО СВУ СВОЈУ СНАГУ ДА САВИЈЕ ЛУК...
ТЕТИВА ЈЕ КРАТКА!

ОН НЕ МОЖЕ ДА СЕ МЕРИ С ЧЕЛИЧНОМ РУКОМ!
РЕЦИ ИМ ДА САМ ИСЦРПЉЕН ЗБОГ ЖЕЂИ! НЕКА МИ ДОНЕСУ ВОДЕ ПА ЋУ ОПЕТ ПОКУШАТИ!

ГРЕГ ЈЕ ИСПУСТИО КРЧАГ ВОДЕ КОЈИ СУ МУ ДОНЕЛИ...
ХА, ХА! ПА ОН НИ КРЧАГ НЕ МОЖЕ ДА ДРЖИ!
САД ЋЕШ ВИДЕТИ ШТА ЈА МОГУ!

ГРЕГ ЈЕ САЧЕКАО ДА СЕ ТЕТИВА НАТОПИ ВОДОМ...
САД МОРАМ УСПЕТИ!

И ЗАИСТА...
СНАЖАН ЈЕ КАО ЧЕЛИЧНА РУКА!

ГРЕГУ ЈЕ ЛАКНУЛО...
КАКО ТИ ЈЕ ТО ПОШЛО ЗА РУКОМ?
ЈЕДНОСТАВНО! НАКВАСИО САМ ТЕТИВУ И ОНА СЕ РАСТЕГЛА!

ПРИШАО ИМ ЈЕ ПОГЛАВИЦА...
ЖЕЛИ ДА ПОЂЕШ СЊИМ!
ИДЕМО ОНДА!

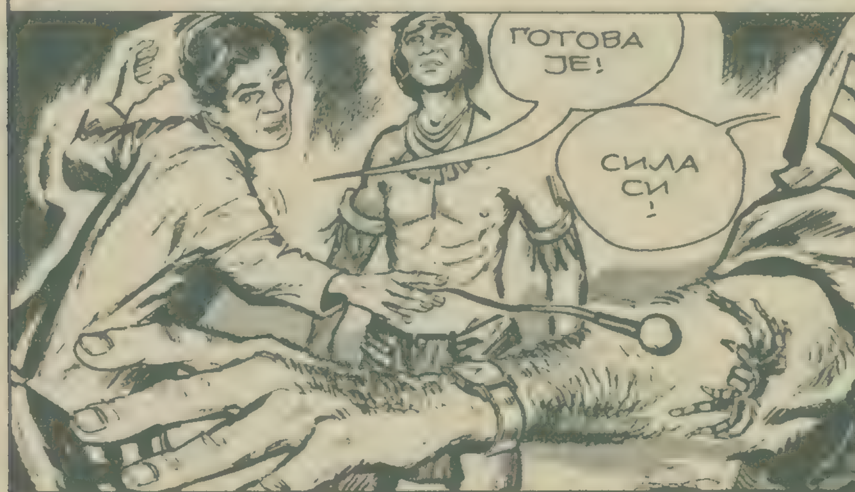

НАШЛИ СУ СЕ У НЕОБИЧНОЈ КОЛИБИ...
ОВО ЈЕ СВЕТО МЕСТО ЧЕЛИЧНЕ РУКЕ!
УУУ!

АЛАМ ЈЕ ПРИШАО ДА ПОГЛЕДА МАПУ...
ПРИПАДАЛА ЈЕ НЕКОМ ЈАПАНЧУ КОЈИ СЕ ПРЕ ПЕДЕСЕТ ГОДИНА ОВДЕ НАСУКАО!

НА МАПИ ЈЕ УЦРТАН ПУТ ОД ОСТРВА ДО АУСТРАЛИЈЕ...
ПИТАЈ ГА ДА ЛИ НАМ МОЖЕ ДАТИ ТУ МАПУ!

ПОГЛАВИЦА СЕ НАМРШТИО...
КАЖЕ ДА ЈЕ МОЖЕМО УЗЕТИ, АЛИ СУМЊА ДА ЋЕМО УСПЕТИ!
ГЛУПОСТИ! ЗАЧАС ЋУ ЈА ТО!

ТЕК ШТО СЕ ПРИБЛИЖИО МАПИ НА ЊЕГОВОЈ РУЦИ СЕ НАШЛА ОТРОВНА ШКОРПИЈА...
ГРЕГ, НЕ МРДАЈ!
УЧИНИ НЕШТО, АЛАМЕ!

МЛАДИЋ ЈЕ ВЕШТО УПОТРЕБИО СВОЈЕ ОРУЖЈЕ...
ГОТОВА ЈЕ!
СИЛА СИ!

ГРЕГ ЈЕ СКИНУО МАПУ СА ЗИДА...
ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА ОДЕМО ОДАВДЕ!
ТИ СИ ЗАИСТА СИН ВЕЛИКОГ РАТНИКА!

КАЖЕ ДА ЋЕ НАМ ДАТИ ЧАМАЦ С ХРАНОМ, АЛИ ПРВО ЋЕ БИТИ ГОЗБА У НАШУ ЧАСТ!
САМО ДА СЕ ШТО ПРЕ ЗАВРШИ!

У ТОМ ТРЕНУТКУ ДО ОСТРВА СУ ДОПЛОВИЛА ДВА ЈАПАНСКА ДЕСАНТНА ЧАМЦА...
НЕМАМО ИЗВЕШТАЈ ДА СЕ ОВДЕ НАЛАЗИ НЕПРИЈАТЕЉ, ПОРУЧНИЧЕ!
ЦАР ЈЕ НАРЕДИО ДА ПРЕТРАЖИМО СВАКО ОСТРВО!

УСКОРО ЈЕ ПОЧЕЛА ГОЗБА...
ОВО МОЖЕ ПОТРАЈАТИ САТ А И ДУЖЕ!
РЕЦИ ИМ ДА ЖУРИМО!

ИЗНЕНАДА...
ОСТАНИТЕ ГДЕ СТЕ!
ПРОКЛЕТСТВО!

ГРЕГ ЈЕ ДОХВАТИО ПУШКУ...
АЛАМЕ, ДОКОПАЈ СЕ ЊИХОВОГ ЧАМЦА И БЕЖИ! НЕ ЧЕКАЈ МЕ!
АЛИ...

БЕЖИ! ЈА ЋУ ТЕ ШТИТИТИ!

АЛАМ НИЈЕ ХТЕО ДА ОСТАВИ ГРЕГА...
КАКО ЈЕ ХРАБАР! ОВДЕ ЋУ ГА САЧЕКАТИ!

ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ СЕ ПОВУЋИ, ГРЕГ ЈЕ ИСПАЛИО ЈОШ ЈЕДАН РАФАЛ...
ЗАПАЊЕНИ СТЕ, А?

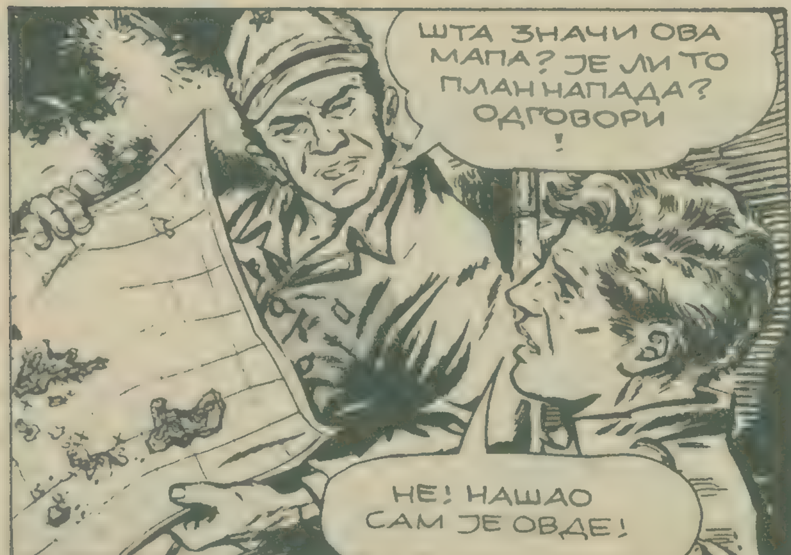

ПОГЛАВИЦА ЈЕ ЗНАО ШТА ИХ ЧЕКА АКО ГРЕГ ПОБЕГНЕ И ЗАТО...
АААХ!

АЛАМ ЈЕ ТО ВИДЕО...
МОРАМ ГА ОСЛОБОДИТИ!

ЈАПАНЦИ СУ СЕ ПОЛАКО ПРИБЛИЖАВАЛИ ОНЕСВЕШЋЕНОМ ГРЕГУ...
ДОМОРОЦИ СУ ИЗГЛЕДА НА НАШОЈ СТРАНИ, ИПАК, БУДИТЕ ОПРЕЗНИ!

ДА ГА УБИЈЕМ, ПОРУЧНИ-ЧЕ?
НЕ ЈОШ! ЖЕЛИМ ДА САЗНАМ ШТА ТРА-ЖИ ОВ-ДЕ!

КАДА СЕ ГРЕГ ОСВЕСТИО УГЛЕДАО ЈЕ ЈАПАНЦА КАКО ПИЉИ У МАПУ...
МОЈА ГЛАВА...

ШТА ЗНАЧИ ОВА МАПА? ЈЕ ЛИ ТО ПЛАН НАПАДА? ОДГОВОРИ!
НЕ! НАШАО САМ ЈЕ ОВДЕ!

ИЗГЛЕДА ДА ГОВОРИ ИСТИНУ! КАСНИЈЕ ЋУ ГА ЈОШ ИС-ПИТАТИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ОСЛОБО-БОДИЋУ ТЕ, ГРЕГ!

АЛАМ ЈЕ УГЛЕДАО ДОМОРОДАЧКО ОРУЖЈЕ...
БЕЗ СТРЕЛИ-ЦЕ ОВО ОРУЖ-ЈЕ ЈЕ БЕС-КОРИС-НО!

МЛАДИЋ СЕ ДОСЕТИО...
И КАМЕН МОЖЕ ДА ПОСЛУЖИ!

НАНИШАНИО ЈЕ И СНАЖНО ДУНУО...
НЕ СМЕМ ДА ПРО-МАШИМ!

КАМЕНЧИЋ ЈЕ ПОГОДИО ГРЕГОВОГ СТРАЖА-РА И ОВАЈ СЕ БЕСНО ОКРЕНУО...
ШТА ЈЕ САД ТО?

ГРЕГ ЈЕ ИСКОРИСТИО ТАЈ ТРЕНУТАК...
ОВО МОРА ДА ЈЕ АЛА-МОВО ДЕ-ЛО!

АЛАМ ЈЕ ОТЕО ПУШКУ ЈАПАНЦУ И СНАЖНО ГА ЊОМЕ ЛУПИО...
ОВАЈ ЈЕ ГОТОВ!
СЈАЈАН СИ!

МЛАДИЋ ЈЕ БРЗО ПРЕСЕКАО УЖЕ КОЈИМ ЈЕ ГРЕГ БИО ВЕЗАН...
А САДА ДА ПРОНАЂЕМО ЊИХОВ ЧАМАЦ И НЕСТАНЕМО ОДАВДЕ!
ДОСАД СМО ИМАЛИ СРЕЋЕ!

УСКОРО У ДУБОКОЈ ЏУНГЛИ...
ПАЗИ, ЗМИЈА!

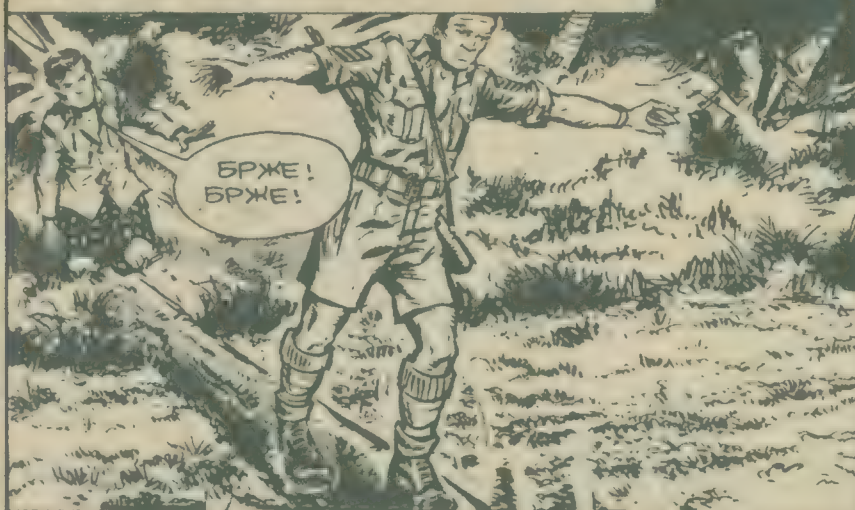

НАРЕДНИК ЈЕ СНАЖНО ЗАМАХНУО БАЈОНЕТОМ...
ПРЕДУХИТРИЋУ ТЕ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ЈАПАНЦИ СУ ОТКРИЛИ ГРЕГОВ НЕСТАНАК...
ЧИМ ГА ВИДИТЕ, ПУЦАЈТЕ!

ГРЕГ И АЛАМ СУ ДОШЛИ ДО ЈЕДНЕ ЧИСТИНЕ...
ЗАШТО СИ СТАО, АЛАМЕ?
НЕ ИДИ ДАЉЕ, ГРЕГ! ТО ЈЕ ЖИВИ ПЕСАК!

НАРЕДНИК СЕ БРЗО ДОСЕТИО ШТА ДА РАДЕ...
ОВО ЈЕ ЈЕДИНИ НАЧИН ДА СЕ ИЗВУЧЕМО ОДАВДЕ!

ПРЕНЕЛИ СУ СТАБЛО ДО ИВИЦЕ ПЕСКА, ПОДИГЛИ ГА УВИС И ПУСТИЛИ...
ЈА ЋУ ПРВИ ПОКУШАТИ ДА ПРЕЂЕМ!
БОЈИМ СЕ, ДА НЕЋЕШ УСПЕТИ!

ГРЕГ ЈЕ ЗАКОРАЧИО...
БРЖЕ! БРЖЕ!

УСКОРО СЕ НАШАО С ДРУГЕ СТРАНЕ ЖИВОГ ПЕСКА...
НЕ ОКЛЕВАЈ!

СКАЧИ!

У ТРЕНУТКУ КАДА СЕ АЛАМ НАШАО НА ЧВРСТОМ ТЛУ СТАБЛО ЈЕ ПОТОНУЛО...
УСПЕЛИ СМО!
СКОРО СЕ ОВАКО НИСАМ ИСПРЕПАДАО!

ПОЈАВИЛИ СУ СЕ И ЈАПАНЦИ...
БЕЖИМО ДОК НАС НИСУ ПРИМЕТИЛИ!
НЕ! ПОКАЗАЋЕМО ИМ ГДЕ СМО!

ГРЕГ ЈЕ ОПАЛИО...
АААХ!
ЕНО ИХ! УХВАТИТЕ ИХ ЖИВЕ!

ЈАПАНЦИ СУ ЈУРНУЛИ...
ВРАТИТЕ СЕ! ЖИВИ ПЕСАК!
ПРОКЛЕТСТВО!

ДОГОДИЛО СЕ ОНО ШТО ЈЕ ГРЕГ И ЖЕЛЕО...
ОВО ЋЕ ИХ МАЛО ЗАДРЖАТИ!
БОЈИМ СЕ ДА НЕЋЕМО ИМАТИ ДОВОЉНО ВРЕМЕНА ДА ИМ УМАКНЕМО!

ПОСЛЕ ЈЕДНОГ САТА ХОДА...
КОЛОНИЈА МРАВА! АКО ИХ УЗНЕМИРИМО ЖИВЕ ЋЕ НАС ПОЈЕСТИ!
МОРАМО НАПРЕД! ДРУГОГ ИЗЛАЗА НЕМАМО!

АЛАМ СЕ, ПОТПУНО ИСЦРПЉЕН, СПОТАКАО И ПАО...
ГРЕГ!

НАРЕДНИК ЈЕ ЗГРАБИО АЛАМА И ПОВУКАО ГА...
МРАВИ ЋЕ НАТЕРАТИ ТЕ ПРОКЛЕТНИКЕ У БЕГ!

ПАНИКА ЈЕ ЗАХВАТИЛА ЈАПАНЦЕ КАД СУ УГЛЕДАЛИ МРАВЕ — ЉУДОЖДЕРЕ...
НЕЕЕ! УПОМООЋ!

МОРАЛИ СУ ДА ОДУСТАНУ ОД ДАЉЕ ПОТЕРЕ, А ЗА ТО ВРЕМЕ ГРЕГ И АЛАМ...
ПОГЛЕДАЈ!

У ЗАЛИВУ ЈЕ СТАЈАО ЧАМАЦ...
СПАСЕНИ СМО!

АЛИ, КАДА СУ СТИГЛИ ДО ЧАМЦА...
СУВИШЕ ЈЕ МАЛИ ЗА ТАКО ДАЛЕК И ОПАСАН ПУТ!
НЕ МОЖЕМО ДА БИРАМО, АЛАМЕ!

ОДГУРНУЛИ СУ ГА ОД ОБАЛЕ...
НАШИ ИЗГЛЕДИ ДА СТИГНЕМО ДО АУСТРАЛИЈЕ СУ ВРЛО МАЛИ!
НЕ СМЕМО СЕ ТАКО ЛАКО ПРЕДАТИ!

ИЗНЕНАДА ИХ ЈЕ ТРГАО ЗВУК АВИОНА...
РЕКАО БИХ ДА ЈЕ БРИТАНСКИ!

ГРЕГ ЈЕ ОДЛУЧИО ДА ВАТРОМ ПРИВУЧЕ ПИЛОТА...
ПОЖУРИ, АЛАМЕ!
НЕ МОГУ БРЖЕ!

ПИЛОТ ЈЕ ЗАИСТА ПРИМЕТИО ДИМ...
ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ НЕКОМЕ ПОТРЕБНА ПОМОЋ!

ГРЕГ ЈЕ ОДУШЕВЉЕНО ВИКАО...
ВИДЕО НАС ЈЕ! ЗА-ПЛИВАЈ-МО!

УБРЗО...
ЈАПАНЦИ СУ НАМ ЗА ПЕТАМА! НЕКА ПОСАДА БУДЕ СПРЕМНА ДА ПУЦА!

ПИЛОТ СЕ ТУЖНО НАСМЕЈАО...
ЈА САМ ЈЕДИНИ ЧЛАН ПОСАДЕ! СВИ МОЈИ ДРУГОВИ СУ ПОГИНУЛИ! ЛЕТИМ ЗА АУС-ТРАЛИЈУ!
И МИ СМО ТАМО КРЕНУЛИ!

ПОЈАВИЛИ СУ СЕ ЈАПАНЦИ И ОСУЛИ ПАЉБУ...
ВИ УПРАВЉАЈ-ТЕ АВИОНОМ, А МИ ЋЕМО МИТРАЉЕ-ЗОМ!

ШТА ЈА ДА РА-ДИМ?
ДОДАЈ МИ САМО МУНИЦИ-ЈУ!

ЈЕДАН РАФАЛ САСЕКАО ЈЕ ЈАПАНЦЕ...
АААХ!

АВИОН ЈЕ САДА МИРНО УЗЛЕТЕО...
ИЗГЛЕДА ДА САМ НАЈЗАД ДОБИО ПОСА-ДУ!
А МИ БРЗО ПРЕ-ВОЗНО СРЕД-СТВО!

Чим су слетели у Порт Дарвин, Грег је одмах потражио заповедника Роса...

...Ваш брат ме је замолио на самрти да вам предам овог младића! Не знам зашто...

Задатак мога брата је био да штити овог младог принца!

Грег је био запрепашћен...

Заиста?

Да! Ово је принц Алам Хасан, син једног од најмоћнијих султана у Малаји!

Из свог тајног оружја Алам је извадио једно писамце и предао га Росу...

Отац је желео да будем на сигурном месту, а и да уручим поруку заповеднику!

Управо сам сазнао да ће се јапански генерали састати у Малаји!

Неколико сати касније британски авиони су се вратили из Малаје у Порт Дарвин...

Задатак смо обавили! Јапански план је осујећен!

Радосна вест стигла је и до Алама и Грега...

То је и наша заслуга, наредниче!

Тачно, Аламе!

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП

НЕУСТРАШИВИ РОЛДАН

ПОПАЈ
By Bud Sagendorf

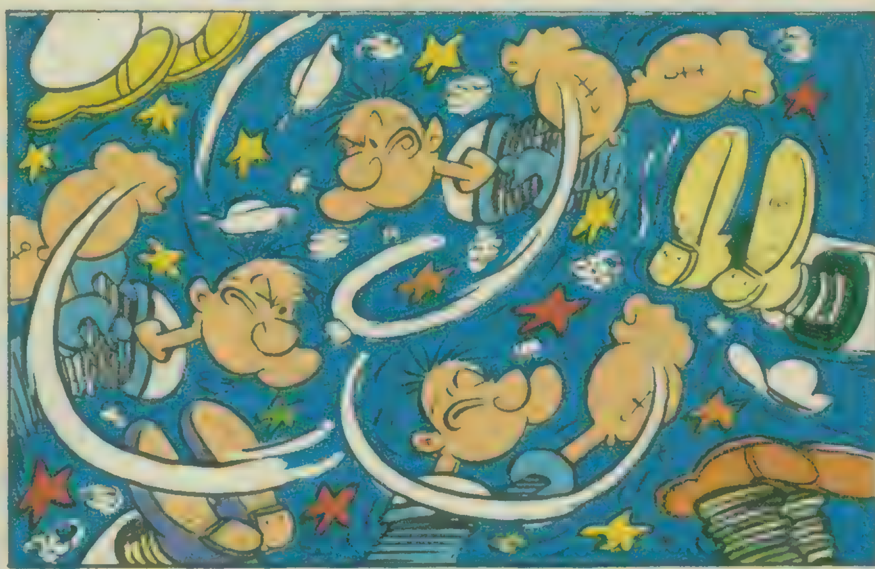

ЗАР НИЈЕ ПАРК ДИВАН?
ФУЈ! НА ДОБРОМ БРОДУ **НЕМА** МРАВА!

ДА СЕ МАЛО ПРОШЕТАМО!
И ТО ЈЕ ПРЕДНОСТ БРОДА... НЕМА НА ЊЕМУ МНОГО МЕСТА ЗА ШЕТЊУ!

ШТА ТИ ЈЕ? ШТО СИ ДАНАС ТАКО КИСЕО?
НЕ ЗНАМ! НЕКАКО МИ ЈЕ ЦЕО ДАН ШУГАВ!

ХА! ХА! ПОГЛЕДАЈ ОНОГ МАЛЕЦКОГ ОБУЧЕНОГ У МОРНАРА!
ХА! ХА!
ХЕЈ, МОРНАРУ! ЈЕ Л' ТИ БРОД КОД КУЋЕ... У КАДИ?
?
?

ЈЕ Л' ВИ ТО МЕНИ, МОМЦИ?
ХИХИХИХИ! ОН ЧАК ПОКУШАВА ДА ГОВОРИ К'О ОДРАСТ'О ЧОВЕК!
ХА! ХА! ХА! ХА! ХА!

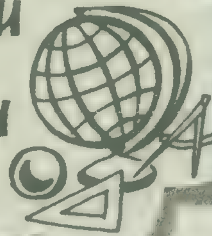

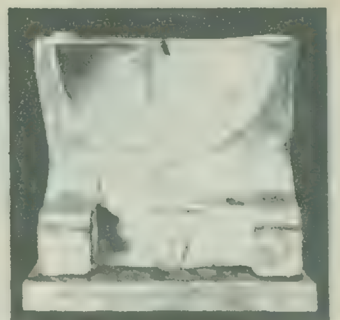

ДУМ!!

?
?
БАШ ЈЕ ЧУДНО КАКО СЕ ЈЕДАН ОДВРАТАН И ШУГАВ ДАН ОДЈЕДНОМ ПРЕТВОРИ У ЛЕП... ЧИМ СЕ НЕШТО **СТВАРНО** ДОГОДИ!

СВИЊА УШЛА У ИСТОРИЈУ

ПРОНАЛАСЦИ КОЈИ СУ ИЗМЕНИЛИ СВЕТ

Мраморни пешчани сат из старе Грчке

ПОСЛЕ ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ВЛАДАЊА ШПАНСКИ КРАЉ КАРЛОС V РЕШИО ЈЕ ДА СЕ ПОВУЧЕ С ПРЕСТОЛА И ПОТПУНО ПОСВЕТИ ЧАСОВНИЦИМА.

Данас нам све изгледа тако једноставно: увече навијемо будилник и он нас ујутру пробуди у жељено време. Ако нам случајно стане сат, окренемо телефон и чујемо колико је сати, а ако немамо телефон, ту је радио, па велики часовник на пошти. Али, часовник није одувек постојао, а људи су и раније имали састанке, ишли у школу и уопште, осећали потребу да знају тачно време. Па како су то успевали? У почетку, само по кретању сунца, а онда су се досетили да не морају напрезати очи сваки пут кад желе да сазнају које је доба дана и — направили су сунчани сат! То је био штап забоден у песак и према кретању његове сенке одређивано је време. Овакав сат користили су још стари Кинези и Египћани који су у II миленијуму пре нове ере направили још савршенији начин мерења времена, водени сат. Вода је, кроз узан грлић једне посуде капала у другу која је носила поделу. Тај сат преузели су стари Грци и назвали га **клепсидра**, а на истом принципу прорадио је, нешто касније, пешчани сат. Он се користио све до 14. века, када су се појавили први механички часовници, из руку непознатих мајстора...

У салону Луја XI било је те вечери бучно. У камину је весело пуцкетала ватра, а око стола је седело неколико витезова, краљево најинтимније друштво, и играло карте. Била је то омиљена Лујева забава — и краљ је задовољно трљао руке јер је стално добијао!

— Шта је, мој витеже, нешто сте ми нерасположени вечерас? — обрати се он кроз смех грофу који је опет изгубио.

Гроф ништа не одговори. У себи се гризао мислећи на нове дугове, а већ је грцао од старих! Кројач више није хтео да му шије одела, а сва имовина већ поодавно му је била под хипотеком!

Пред јутро друштво је почело да се разилази. Гроф, чије име није остало забележено брзо се поклони и пожури ка излазу, али његов сртач одједном поче да — звони!

Гроф пребледе, поцрвене, а онда се баци пред ноге краљу и очајнички повика:

— Милост, сире, милост!

Краљ је био познат по суровости, али те вечери био је изузетно добро расположен. Он нареди грофу да устане и како је знао за његове дугове, великодушно му поклони сат који је овај украо.

Био је то стони сат у облику мале куле, висок двадесетак сантиметара. Механизам му се налазио у златном ковчежићу украшеном смарагдима, рубинима и дијамантима. Краљ га је држао на камину иако му је вредност била непроцењива. Јадни гроф читаве вечери није скидао поглед са тог сата који је могао да исплати све његове дугове и још да му претекне новца. У једном тренутку успео је да га неопажено спусти у широку манжетну свог огртача.

ГВОЗДЕНА ЧУДОВИШТА

У време када је живео Луј XI, средином 15. века много се говорило о стоним или, како су их још називали, кућним часовницима. Не зна се ко је и када направио први овакав часовник, као што се не зна када су се тачно појавили часовници са механизмом на точкиће. Први пут овакве часовнике спомиње Данте, око 1300. године, али су то била „права гвоздена чудовишта“! Француски краљ Шарл V имао је један такав, висок девет метара и ужасно тежак — а зна се да то није био највећи примерак своје врсте!

Када су се појавили први кућни сатови у облику малих кула, била је то права револуција: нешто слично појави минијатурних јапанских транзистора средином нашег века. Свако је желео да има у свом дому по један такав сат, а цареви и краљеви који су поседовали скупоцене и најлепше примерке нису се од њих раздвајали ни приликом путовања. Носили су их у луксузним ковчежићима нарочито за то направљеним.

Часовници су постајали све бољи и све јевтинији, али људи никако нису били задовољни! Желели су да имају тако мали сат који би могао да се носи у џепу.

Једног дана почетком 16. века немачки бравар Петер Хенлајн радио је на једној бравици која је морала бити веома сигурна јер је била намењена ковчежићу за држање новца и накита. Хенлајн је направио превише чврсту опругу и, док ју је дотеривао, одједном му сину да би таква иста опруга могла да послужи за прављење малог, џепног сата. Одмах је кренуо да остварује своју замисао, али никоме није ништа рекао бојећи се да не испадне смешан ако не успе.

Направио је мали механизам са опругом, али његова страховања су се обистинила: у почетку, када је опруга била навијена, сат је радио убрзано, да би постепено све више успоравао свој ход. Загонетка је изгледала нерешива...

РЕШЕЊЕ ЈЕ У — ЧЕКИЊИ!

Хенлајн је данима трљао главу због опруге, и када је видео да не успева да реши проблем, дигао је руке и пошао са пријатељима у **лов на свиње**, популарну забаву у то време.

После лова свратили су у крчму „на чашицу“. Када се у неко доба вратио кући и почео да спрема за спавање, пронашао је у оделу једну свињску чекињу и за тренутак се поиграо њом савијајући је између прстију. Одједном му паде на памет:

— Ево шта ми треба!

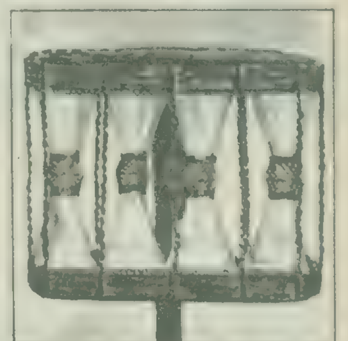
Петер заборави на умор. Одмах узе свој мали сатни механизам и поче да намешта чекињу на опругу, тако да она враћа њене осцилације и уједначује их. Али, била му је потребна још једна чекиња. Не часећи часа он појури у суседов свињац где је једна угојена свиња мирно спавала и не слутећи да ће ући у историју. Петер ишчупа једну чекињу и брзо се врати кући. Механизам је сада радио савршено!

Два дана касније кад је направио бројчаник и кутију за механизам, Петер је показао свој изум Кохлаусу, ректору једне школе и великом научнику.

— То су направиле ове твоје огромне шапе! — узвикнуо је задивљени научник и касније описао овај проналазак у једном свом делу.

Уљани сат

Пешчани сат са четири посуде

Од тог времена сатови су мењали облик и смањивали се још више, а често пратили хирове моде. О Петеру Хенлајну ништа се даље не зна, али његово име постало је готово легендарно. За само неколико година његов проналазак раширио се Европом.

Шпански краљ Карлос V који је владао до средине 16. века, страсно је волео сатове па их је и сам израђивао, али никако му нису тачно радили. После двадесет година владања решио је да се повуче у један самостан где се потпуно посветио часовницима. Дуго се мучио да усклади рад многобројних својих часовника, а када то није успео, приступио је изради два потпуно идентична сата. Али — и они су одбијали послушност! Уморан и разочаран, краљ је једном рекао свом помоћнику:

— Покушавао сам да успоставим слогу међу људима, а не могу да сложим ни часовнике!

М. К.

ГАЛЕБОВИ НАПАДАЈУ!

МОТОР МАЛЕНЕ „ЦЕСНЕ“ ИЗНЕНАДА ЈЕ ПОЧЕО ДА КАШЉЕ. ПИЛОТ И ПУТНИЦИ СУ ИМАЛИ САМО ТОЛИКО ВРЕМЕНА ДА НАВУКУ ПРСЛУКЕ ЗА СПАСАВАЊЕ И ДА ИХ НАДУВАЈУ КАДА ЈЕ АВИОН ДОДИРНУО ТАЛАСЕ.

Запрепашћивала га је лукавост галебова. Док би се један љуљушкао на води, само неколико десетина сантиметара удаљен од његовог лица, остали су нападали с леђа немилосрдно кљуцајући у потиљак. Кроз неколико минута, глава, рамена и руке човека у води биле су све у крви. Ране оштрих кљунова болно су пекле док их је запљускивала слана морска вода.

А галеб, очито предводник, и даље непомичан на води, фиксирао га је хладним и свирепим очима са једином жељом да привуче на себе пажњу давленика.

Манфред Герлах 46-годишњи пилот из Западне Немачке борио се за живот. Престрашено је млатарао рукама, очајнички покушавајући да отера галебове који су насртали. Постепено је губио снагу док му се крв сливала низ леђа.

УЗ СВАКИ ЈЕЦАЈ

Тог септембарског дана 1975. године Герлах је узлетео са својим маленим авионом типа „цесна“ са Корзике пут Минхена. Миран сунчани дан није наговештавао трагедију која ће их ускоро задесити.

Крај њега је седео Хелмут Дорка, немачки фабрикант и власник авиона којим је Герлах пилотирао, а иза њих секретарица Пија Шерер, 26-годишња плавуша очију боје медитеранског неба. У тренутку кад су се обриси Корзике једва назирали далеко иза њих, а испред већ јасно видела италијанска обала, мотор малене „цесне“ изненада је почео да кашље.

Пилот и путници су имали само толико времена да навуку прслуке за спасавање и да их надувају, када је авион додирнуо таласе. Неколико минута успео је да се одржи на води, таман колико је било потребно да се два мушкарца и девојка извуку из кабине и отпливају од авиона који је већ тонуо.

У дубоком очајању гледали смо како „цесна“ нестаје у дубини мора и држећи се за руке у страху да нас таласи не раздвоје. Кроз отворена врата авиона, док је тонуо, испливали су из кабине разни предмети а међу њима и мала корњача, Пијина љубимица, коју је носила свуда са собом. Тешио сам се помишљу да ће нас чамци обалске страже убрзо пронаћи јер сам у последњим тренуцима пред пад авиона успео радиом да пошаљем позив за помоћ. Али време је пролазило а на обзорју није било ниједног брода, а на небу никаквог авиона. Сунце је немилосрдно пржило и Пија је сат касније почела грчевито да плаче. Уз сваки јецај гутала би по гутљај слане воде“.

Тим речима Манфред Герлах описује догађај кога ће се сећати целог живота.

ПЛИВАЧКИ МАРАТОН

Обала није била далеко, можда нешто више од 20 км, а добар пливач могао би, како су рачунали, да после више часова пливања доспе у обалске воде где би га сигурно нашли неки од бројних рибарских бродића. Одлучили су зато да Герлах, као најснажнији, крене према обали а Хелмут и Пија остану на месту где је потонуо авион, у релативној сигурности својих надувених прслука који су их држали на површини. Ако их чамац обалске страже буде први пронашао — они ће упутити спасиоце у правцу којим је отпливао Герлах, а ако чамац не стигне, пилот ће, уколико успе да доплива до обале, довести помоћ.

И тако је 46-годишњи Манфред Герлах започео свој најдужи пливачки маратон у животу. Надувани, жути прслук за спасавање сметао му је да замахује рукама, али се није усуђивао да га скине. Када је приметио да почиње да испушта ваздух, осетио је уједно и олакшање што ће сада моћи лакше да плива, али и страх што ће убудуће морати да се ослони само на своју снагу. Пливао је тако сат или два, није знао тачно колико јер му је часовник, пун морске воде, стао одмах по потапању авиона, кад је на небу изнад себе приметио пет галебова, претходницу великог јата које је угледао у даљини.

СТРАХ ОД АЈКУЛА

У почетку су ме само пратили, кружећи неколико десетина метара изнад мене, а затим су почели да се спуштају све ниже и ниже, док две очито најхрабрије птице нису стреловито појуриле према мени. Окренуо сам се на леђа и очајнички замахао рукама у њиховом правцу не би ли их отерао. Уплашени галебови су одскочили у ваздуху и узлетели на пристојну удаљеност да би се неколико тренутака касније вратили са целим јатом.

— Ја сам настављао да машем рукама, вичем из свег гласа, па чак и да лајем као пас, не би ли их поплашио и отерао, али они су ме непрекидно салетали трудећи се да ми својим оштрим кљуновима ископају очи. Ударао сам их из све снаге рукама молећи се да сунце што пре зађе и да настане ноћ која ће ме спасти ових подивљалих птица.

Крварио сам из силних, иако не тако дубоких рана по врату, раменима и рукама, и плашио се ајкула више него галебова који су ме нападали. Знао сам да ће моја крв која се мешала с морском водом привући морске псе уколико се налазе у близини. Имао сам срећу, јер тога дана ових чудовишта није било у близини обале.

Ноћ је пала и донела нападнутом пливачу олакшање, иако не и спасење. Галебови су одлетели оставивши га на миру. Али он је знао да ће се ако не стигне до јутра на обалу, галебови вратити да докрајче свој плен.

Манфред Герлах је пливао целе ноћи и с првим јутарњим зрацима дохватио се копна. Било је то оштро стење у близини рта Фигари на које се последњим снагама извукао и онесвестио. Неколико часова касније купачи су приметили непомично човеково тело одевено у сјајно жути прслук за спасавање и зауставили малу јахту на којој су се налазили. Када је пилот дошао к себи и испричао им о удесу који их је задесио, започело је грозничаво трагање за Хелмутом и Пијом.

Нађени су тек предвече, како беживотно плутају по површини мора. Обдукција је показала да су прогутали велику количину морске воде и да су се тако удавили. Остао је жив једино Манфред Герлах да исприча свој невероватни догађај с галебовима — убицама.

С. К.

ПРЕПОТОПКО

ХМ! МОРАМ ДА ИЗИЂЕМ А НИГДЕ НЕ ВИДИМ ТОЉАГУ! БЕЗ ЊЕ НЕ СМЕМ...

... ДА СЕ УДАЉАВАМ! ЧОВЕК БЕЗ ОРУЖЈА ЈЕ ПОЛУФОСИЛ!

ДА НИЈЕ СЛУЧАЈНО ОСТАЛА НАПОЉУ!

ОХ! МОЈ ДИПЛОДОЧУВАР ЈЕ ЗАСПАО НА ЊОЈ!
З
ПАЖЊА! УСПАВАНИ ДИПЛОДОКУС

ХУ! ОВАКО НЕ ВРЕДИ! МОРАЋУ ДА СМИСЛИМ НЕШТО ПАМЕТНИЈЕ!

ДА ВИДИМО КАКО РАДИ МОЈ СИСТЕМ ПОЛУГА...

ОО-РУК!

СТО МУ ГРОМОВА! СЛОМИЛА СЕ!
КРАК

¡?!
ТРУУУУ

МОРАМ МАЛО ДА УПОСЛИМ МОЗАК!

ХЕ! ХЕ! ИМАМ СТРАШНУ ИДЕЈУ!

САД ЋУ ДА ДУНЕМ ИЗ СВЕ СНАГЕ!

ХЕ! ХЕ! УСПЕЛО ЈЕ! САД МОГУ МИРНО ДА УЗМЕМ ТОЉАГУ И...

ТРАС

ЗЗЗЗЗ
БУААА! ТО ЈЕ НЕПРАВДА! УПОМОЋ! СПАСАВАЈТЕ! ПОМАГАЈТЕ!

ЗЛАТНЕ СПОРТСКЕ УСПОМЕНЕ

ГОЛ СА ПОЛА ИГРАЛИШТА

ДОК СУ ГА ДРУГОВИ ТЕШИЛИ, ПЛАНИЧКА ЈЕ У ОЧАЈАЊУ ШИРИО РУКЕ.

Заборав је давно могао да падне на тај догађај. Минуло је четрдесет година, али успомена ипак није избледела. Можда зато што је везана за једно славно име нашег фудбала и један гол постигнут са пола игралишта.

Ђорђе Вујадиновић је био јунак тог изузетног догађаја и то у време када је противнички гол бранио један од најбољих вратара свих времена, славни Планичка.

ВЕЧИТА ПОЛУТКА

Некадашњи фудбалски ас Ђорђе Вујадиновић играо је увек, као по неписаном правилу, на месту полутке. Било му је свеједно да ли ће се наћи на десној или левој страни, а пошто је био и један од најбољих у нападачкој линији савезни капитени су га стално позивали у државни тим. Рођен је 6. децембра 1909. У Београдски спорт-клуб закорачио је 1927, а две године доцније појавио се и у државној репрезентацији.

Бранио је боје Југославије 44 пута. Последњи пут је као капитен предводио национални тим у Загребу 1940. године у сусрету са Немачком (0:2).

АВИОНОМ У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ

Али права фудбалска прича Ђорђа Вујадиновића односи се на 3. октобар 1937. године, на утакмицу са репрезентацијом Чехословачке.

Капитен југословенске репрезентације није кренуо заједно са осталима. Сви су отпутовали, а он је остао код куће.

— Тада се ишло увек возом. До Прага је требало више од једног дана путовања. Мада су сви други пошли, ја сам био службено спречен.

Као чиновник Народне банке Ђорђе Вујадиновић није могао да добије више од два дана одсуства. Мало је требало да државни тим остане без леве полутке и најбољег играча.

— У последњем тренутку одлучено је да путујем авионом, а то је значило велики трошак. Добио сам карту у Савезу, укрцао се у авион и стигао у последњем тренутку.

Југословенски државни тим играо је у саставу:

Глазер, Хигл, Матошић, Лехнер, Гајер, Кокотовић, Медарић, Хитрец, Ваљаревић, Вујадиновић, Плеше.

За Вујадиновића била је то 35. игра у националној екипи. Од ветерана уз њега је био славни Загрепчанин Ицо Хитрец, који је доживљавао другу младост после повратка из Швајцарске где је извесно време провео као професионалац у Грасхоперсу из Цириха. Стадион Спарте у Прагу био је пун, преко четрдесет хиљада гледалаца. А нас су чекали велики противници.

У то време чехословачки фудбал био је на врхунцу. На претходном светском првенству у Италији екипа Чехословачке доспела је до финала и тек ту, последњу битку изгубила од Италијана. Поред осталих, у тиму домаћина играли су и голман Планичка, као и нападачи Соботка и Неједли. Били су то асови над асовима иза којих су Југословени тада знатно заостајали.

ШУТ ОДМАХ СА ЦЕНТРА

Утакмица је била бурна. Тројица сјајних техничара и познавалаца свих фудбалских тајни плели су мрежу напада којој Чеси нису могли да доскоче. Хитрец, Ваљаревић и Вујадиновић допуњавали су један другог, а противници су имали муке да их зауставе.

Вујадиновић се тога и данас сећа:

— Слагали смо се одлично. Постизали смо и голове. Али то нам није вредело јер смо их и примали.

Просто, југословенски голман Фрања Глазер није имао свој дан. Био је несигуран и Чеси су то умели да искористе.

Тако се мрежа наизменично тресла и на једној и на другој страни. Наши нападачи су били огорчени и сваки труд им је пропадао. Тако је било и после четвртог гола, који је постигао чехословачки тим.

— Кренули смо са центра. Око мене су били Хитрец и Ваљаревић. Пошао сам неколико корака напред и просто нисам знао шта да радим. Сви наши играчи били су покривени. Нисам имао коме да додам лопту.

Тренутак оклевања, док се противник повлачи на свој део терена.

— Био сам заиста бесан. Губимо и то без разлога: противника смо надиграли али је резултат ипак неповољан.

Још један корак и..

— Онако љут ударио сам лопту свом снагом. Полетела је у правцу гола. Морам да признам да нисам гађао неки угао. Шутирао сам врло снажно, али од муке.

И сад тек настаје запрепашћење. На вратима је славни голман Планичка, херој многих утакмица и прослављени чувар мреже.

— Лопта се кретала у неком луку. На крају је погодила циљ.

Заувек је остало питање — шта је то преварило Планичку?

НЕ ЗНАМ, НЕ ЗНАМ КАКО...!

Највероватније је да се Планичка шуту никако није надао. Није могао ни да сања да ће се неко усудити на ударац са 45 метара и то кад је Планичка на голу.

После завршеног сусрета, који су домаћини ипак решили у своју корист са 5:4 Планичка је само ширио руке. Понављао је само:

— Не знам, не знам како..!

Другови су га тешили, али помоћи није било. гол.

За Вујадиновића то је најнеобичнији гол у његовој богатој каријери. Гол који се памти, иако је то само један од 18 голова колико је укупно постигао у државном дресу.

Од свега остала је дивна успомена и потврда старог уверења да је у фудбалу и немогуће ипак могуће. Гол може да се постигне и са пола игралишта, па чак и онда када мрежу брани један Планичка.

Ст. Протић

794-84-35? ПАЛИ!

ЧИТАВА ЗГРАДА се узнемирила у једном од станова одјекнуо је пуцањ. После неколико минута још један.

„Стари Џејсон завршио је са животом" — закључили су суседи и позвали полицију.

Кад је полиција стигла затекла је седамдесет петогодишњег Џејсона Коба који живи потпуно сам живог и здравог. Ево шта је овај стари грађанин Лондона испричао полицији. Притисла га је старост, а слух толико издао да више не може да чује ни звоњење телефона. Најзад се сетио: с телефоном је спојио детонатор с барутним набојем. И сада, чим телефон зазвони одјекне експлозија, додуше не прејака, али ипак довољна да је он, онако оштећеног слуха, ипак чује.

Суседи су се у почетку умирили али кад су схватили да ће од сада стално морати да слушају експлозије, тужили су старог Џејсона „због нарушавања мира и сталне јавне опасности".

ГРАДОВИ МУЗЕЈИ
ЛОНДОН

ДОК ЖИВЕ

КРВАВА КУЛА. — Лондонски Тауер, једна од најстаријих и најмоћнијих тврђава у Великој Британији, уздиже се изнад северне обале Темзе и, као и у давна времена, има само један прилаз, са југозападне стране. Подигао га је краљ Виљем Освајач у 11. веку да би заштитио град од непријатеља, држао на оку његове житеље и чувао прилаз Лондону са реке. Потоњи владари дограђивали су га и проширивали и Тауер је најприсније повезан са свим важним догађајима британске историје. Био је и утврђење, и краљевска резиденција, и тамница, и арсенал. Данас је музеј оружја. крунског накита басноловне вредности и других историјских драгоцености. У средини комплекса који Тауер заузима налази се Бела кула са капелом, најстаријом црквом у Лондону. Велики Унутрашњи простор око Беле куле опасан је моћним зидинама брањеним помоћу 13 кула. Један од њих је и Крвава кула у којој су умрени „мали принчеви" Едвард V и његов брат војвода од Јорка. Иза ових зидина је нешто ужи прстен, такозвани Спољни простор, и он опасан бедемима са 6 кула окренутих реци и два, некада три, бастиона са северне стране. Иза две спољне куле руковало се машинеријама покретних прилазних мостова.

ОД ВИЉЕМА ДО ЕЛИЗАБЕТЕ. — Краљ Едвард Исповедник обновио је у 11. веку стару бенедиктинску опатију Вестминстер — западни манастир и тако би први од енглеских владара који су овој цркви дали лепоту и сјај. Источни део огромне грађевине је из 13. века и саграђен је у најчистијем раном енглеском стилу. Главни брод, дело познатог архитекте Хенрија Јивела, из касног 14. века, изведен је у савршеном складу са већ постојећим деловима опатије. Капела Хенрија VII на источном крају храма дограђена је почетком 16. века и представља најраскошнији пример енглеске касне, перпендикуларне, готике. У њој су гробови Хенрија VII и Елизабете од Јорка чијим је венчањем прекинут рат двеју ружа између кућа Ланкастера и Јорка. Сви енглески владари, од Виљема Освајача 1066. до Елизабете II 1952. године, крунисани су у Вестминстерској опатији. Већина њих је, заједно са породицама, овде и сахрањена. Вековима овај храм је место где Енглеска сахрањује своје најзаслужније синове. Ту леже, међу стотинама мање или више славних, песници Тенисон, Елиот, Шели. Чезер, Чарлс Дикенс, Киплинг, Текери, први енглески штампар Какстон, композитор Хенди, велики глумац Гарик, научници Њутн, Фарадеј, Радерфорд, Чарлс Дарвин, Џон Хершел. Код западних врата је Гроб непознатог јунака чији су остаци донети са француског фронта 1920. У делу Вестминстерске опатије који се зове Чептер хаус састајао се најранији енглески парламент све до 1547. када је добио сопствену зграду.

НАЈНИЗВОДНИЈИ МОСТ. — Тауер бриџ је најнизводнији и вероватно најпознатији од свих лондонских мостова. Добио је име због близине Тауера са којим иначе ни у временским ни у архитектонском погледу нема никакве везе. Подигнут је крајем 19. века по пројекту Хораса Џонса и Џона Барија. Дугачак је 244 метра од једног до другог потпорног стуба, а око 61 метар између масивних „готских" кула чији су темељи у реци. Ове две куле повезане су при врху, на висини од 44 метра до највишег нивоа воде, прелазом за пешаке који се не употребљава још од 1909. године. Средњи део моста, на висини од око 9 метара од површине воде, састоји се од два покретна дела, сваки од по 1.000 тона који се у реку од само једног и по минута могу подићи хидрауличним путем да би про-

ГАВРАНИ

КАПИЈА ИЗДАЈНИКА — Многи владари, политичари и завереници чамили су у Тауеру да обично из њега и не изађу живи. Краљ Ричард II ту је потписао своју абдикацију, краљ Хенри VIII оженио се у капели Беле куле Катарином Арагонском, а њена наследница у краљевом срцу и на престолу Ана Болен ту је погубљена као и пета Хенријева жена Катарина Хауард. Губилиште намењено личностима краљевске и аристократске крви налазило се у Тауер Грину и сви краљеви, краљице, војводе и лордови изведени на ово место пали су од секире изузев Ане Болен која је погубљена мачем. У Тауер Грину и данас живе гавранови о којима брине човек са титулом Гаврански поглавар. Они су, сматра се, остатак краљевске менажерије чуване у Лављој кули од 14. до 19. века. Постоји веровање да ће се, када они нестану, срушити Бела кула, а са њом и Британска империја! Испод Томасове куле налази се Капија издајника, некадашњи улаз у Тауер с реке, кроз коју су у тврђаву увођени противници владајућег режима. Они су у тамницу долазили Темзом из Вестминстера где им је суђено. Последњи човек коме је у Тауеру одрубљена глава био је лорд Ловат 1747. То је уједно било и последње погубљење на такав начин у Енглеској.

ЗА РОЂЕЊЕ ПРИНЦА. — Заповедник Тауера је официр високог чина чија је званична титула Констбал Краљевске палате и Лондонске тврђаве. Он има заменика, такође високог официра, али ни један ни други не живе у Тауеру и титуле су почасне. Све дужности, у ствари, обавља Управник Тауера, а помаже му група од четрдесетак гардиста — јеомена — нарочито одабраних међу бившим активним војницима. Они су одевени у плаве униформе из доба Тјудора, а у свечаним приликама носе раскошне црвено-златне костиме, такође, веома строгог порекла.

ГЛАВА ОЛИВЕРА КРОМВЕЛА. — Огроман комплекс зграда Парламента подигнута је половином 19. века у касно готском стилу на обали Темзе, на месту старе Вестминстерске палате из 11. столећа која је изгорела 1912. године. Од некадашње средњовековне грађевине данас постоје само Вестминстерски хол и капела св. Стефана са криптом и двориштима. Парламент, дело архитекте Чарлса Барија и његовог сина Едварда, заузима простор од 320 хектара, има 11 унутрашњих дворишта, 100 степеништа, око 1.000 одаја и преко 3 километра ходника! Осим зграда Доњег дома на северу и Горњег на југу, Парламент има безброј канцеларија, кабинета, салона, трпезарија, одаја за гласање и друге церемоније, библиотека, краљевску галерију уметничких дела, спомен-просторије. У Вестминстерском холу заседао је енглески Врховни суд од краја 13. века до 1825. године. Ту су осуђени на смрт Томас Мор, бискуп Фишер, лорд Сомерсет, Гај Фокс и хиљаде других. Глава Оливера Кромвела, чувеног политичара и противника краљевске власти, набијена на мотку стајала је на крову Вестминстерског хотела преко 20 година.

пустили неку велику лађу. У таквим приликама звоно најављује подизање моста и читав саобраћај се прекида док брод не прође. Израчунато је да се, ово у просеку догађа 12 пута дневно, односно укупно око 350 хиљада пута откако мост постоји.

НАЈТАЧНИЈИ НА СВЕТУ. — На југозападном углу Парламента уздиже се Викторијина кула, највећа квадратна кула на свету, чија свака страна има 22,86 метра, а висина 102,41 метра. На његовој северној страни је чувена Сатна кула, мања али много познатија од Викторијине, са својим још чувенијим Биг Беном. Овај, кажу најтачнији сат на свету, има четири округла бројчаника пречника нешто преко 7 метара сваки. Бројеви на њему велики су преко пола метра, док су велика и мала казаљка дугачке 4,26 и 2,74 метра. Клатно, које удара сваке две секунде, дугачко је 3,96 метра, тешко 311 килограма. Часове откуцава велико звоно, изливено у Вејтчепелу 1858. године. Име овог звона, а не сата или куле, је Биг Бен — Велики Бен — а названо је по Бенџамину Холу, првом комесару јавних радова у време када је постављено.

ТЕКСТ: Б. ЈОЖЕК

ХИТ СТРАНА

ГИЛА (GILLA)

Једна од најпопуларнијих певачица Савезне Републике Немачке свакако је данас Гизела Вухингер (Gizela Wuchinger), познатија по кратком надимку Гила, за коју критичари кажу да је темпераментним интерпретацијама засенила све своје колегинице.

Гила је рођена 27. фебруара 1950. године у Линцу, на Дунаву, и у животу се ничим другим није бавила сем музиком. Једном је изјавила новинарима: „Моје занимање је за мене позив као и сваки други. Учила сам га од малих ногу и, да будем искрена, доста сам се намучила да бих га научила. Ипак није ми жао јер у певању налазим невероватно задовољство."

Говорећи о музици Гила не пропушта ниједну прилику да не спомене свог оца музичара који већ годинама свира трубу по разним клубовима и локалима. Већ у десетој години Гила веома добро свира клавир и флауту. За 14. рођендан од оца добија на поклон бас који јој је данас најдражи инструмент. У седамнаестој години завршава музичку школу и тада у њеној професионалној каријери наступа најзначајнији тренутак: отац је прима у своју групу као равноправног члана. Још један догађај, само сентименталне природе, везан је за овај период. Гила се заљубљује у двадесет петогодишњег Хелмута, члана очевог састава, и та љубав и данас траје.

Заједно напуштају Гилиног оца и оснивају сопствену групу коју називају »Traffic«. Одмах потом уследио је позив из Француске за снимање прве плоче на којој се Гила појављује и као вокални интерпретатор. Ова плоча „Ниједан пут ми није далек" убрзо скреће пажњу продуцената и Гилино следеће остварење постаје велики хит. Мада је њена друга плоча „Хајде да спавамо", једно време била чак и забрањена (због текста) Гила успева да се пробије у сам врх немачке забавне музике, тако да је њен трећи сингл са песмом „Уради то" продат у преко 100.000 примерака. Данас су Гили отворена сва врата. Постала је звезда са великим изгледима да обори све рекорде у броју продатих плоча. Њену музику воле и стари и млади јер она на прихватљив и искрен начин говори о данашњем времену и животу који нас окружује.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

1—2—3—4 ... ВАТРА

(Feuer)

ИЗВОДИ: Гизела Вухингер

(Gizela Wuchinger)

1—2—3—4 Feuer
Mein Herz steht in Flammen
Ooh — Ooh es vergeht vor Sehnsucht
Ich fuehle, wie es brennt
Ooh — Ooh, wie es vor Sehnsucht Vergeht
Es brennt, es brennt
Ooh — Ooh es vergeht vor Sehnsucht
Ooh — Ooh
Mein Herz brennt wie ein Feuer, Feuer, Feuer, Feuer ...
Haben sie nicht auch dir
Vor langer Zeit gesagt
Mein Junge
Dass du nicht mit dem Feuer Spielen sollst
Die Art in der du mich Anschaust
Bringt meine Temperatur zum Steigen
Weisst du das nicht
Ich versuche immer noch
Alles wie ein Spiel zu sehen
Aber da hilft kein Laugnen
Ich spure die Sehnsucht in mir
1—2—3—4 Feuer
Mein Herz steht in ...
Es brennt, es brennt ...

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

Хтео бих да знам нешто више о групи Ху (Who).

Војислав Псончек
Цвијићева [illegible]
11000 Београд

Ху је једна од најпознатијих енглеских група из прве половине шездесетих година чији се састав већ десет година није мењао. Чланови Роџер Далтри, вокални солиста; Пит Таузенд, гитара, клавир и вокал; Џон Ентвистл, бас-гитара, труба, оргуље и Кејт Мун, бубњеви. Група има три врхунска остварења: сингл-плочу Моја генерација (My Generation) оперу Томи (Tommy) која је филмована и двоструки албум Квадрофенија (Quadrophenia).

CP НЕМАЧКА

1. TU ES — Gilla
2. ROCKY — Frank Farain
3. JOSIE — Peter Maffay
4. WENN DU DENKST — Juliane Werding
5. FREMDES MAEDCHEN — Bernd Cluver
6. AMIGO CHARLY BROWN Benny
7. KOMM MIT — Auf die Sonnenseite — Jurgen Marcus
8. DER LETZTE TANZ — Christian Anders
9. DISCO — Polka — Frank Zander
10. KOMM UNTER MEINE DECKE — Gunter Gabriel

домаћа листа

— СИНГЛОВИ

1. ЛАКУ НОЋ, ДРАГА, ЛАКУ НОЋ, ДРАГИ — Лео Мартин
ПГП РТБ
2. НЕ МОГУ СКРИТИ СВОЈУ БОЛ — Амбасадори
ДИСКОТОН
3. ДАЈ МИ, ДАЈ — Посебно пановање
ПГП РТБ
4. ВАГАБУНД — Здравко Чолић
ЈУГОТОН
5. НЕ ГЛЕДАЈ МЕ ТАКО И НЕ ЉУБИ ВИШЕ — Бијело дугме
ЈУГОТОН
6. ЕЈ, ДА МИ ЈЕ НАЋИ — Неда Украден
РТВ ЉУБЉАНА
7. БАЈ, БАЈ, БАЈ — Бисера Велетанлић
ПГП РТБ
8. У НАШЕМ СОКАКУ — 7 младих
ЈУГОТОН
9. ЈА САМ ЧОВЈЕК — Мишо Ковач
SUZY
10. МАЛА ПЈЕСМА — Даворин Поповић
ДИСКОТОН

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

1. BOHEMIAN RHAPSODY — Queen — ЈУГОТОН
2. FLY, ROBIN, FLY — Silver Convention — ПГП РТБ
3. ART FOR ARTS SAKE — CC — ПГП РТБ
4. ISLAND GIRL — Elton John — ЈУГОТОН
5. DARLIN' — David Cassidy — ЈУГОТОН
6. ROLING STONE — David Essex — Suzy
7. DANCE THE BUMP — Bumpers — ЈУГОТОН
8. IN FOR A PENNY — Slade — ПГП РТБ
9. NO REGRETS — Walker Brothers — ПГП РТБ
10. DELILA'S POWER — Ike and Tina Turner — РТВ ЉУБЉАНА

BAY CITY ROLLERS — ONCE UPON A STAR

Тренутно најкомерцијалнија светска група „Беј Сити Ролерс" са својим албумом ЈЕДНОМ ЈЕД НА ЗВЕЗДА нашла се и на домаћем тржишту. За љубитеље лаке комерцијалне музике још једно задовољство у издању про дукције ЈУГОТОН.

ТЕШКА ИНДУСТРИЈА — ХО-РУК

Албум првенац сарајевске групе ТЕШКА ИНДУСТРИЈА ХО-РУК појавио се недавно на тржишту. Чланови овог веома доброг састава остали су доследни стилу интерпретирања какав познајемо с њихових малих плоча.

ЗДРАВКО ЧОЛИЋ — ТИ И ЈА

Здравко Чолић, један од најпопуларнијих домаћих интерпретатора, обрадовао је своје поштоваоце новим ЛП-ијем. Албум под називом ТИ И ЈА садржи добре нумере од којих су већ неке постале хитови радио-програма.

JEFFERSON STARSHIP — RED OCTOPUS

Први пут на нашем тржишту појављује се једна плоча групе „Џеферсон старшип". Албум под називом RED OCTOPUS садржи 10 нумера од којих вам препоручујемо Љубавну игру, Tumblin i Miaracles.

JEFFERSON STARSHIP

RED OCTOPUS

НОВЕ ПЛОЧЕ НАШИХ ДИСКО-КУЋА

ЈУГОТОН

СВАКА ПЛОЧА ПРИЧА СВОЈУ ПРИЧУ...

Од овог броја, драги читаоци ХИТ СТРАНЕ, уводимо још једну нову рубрику у којој ћемо вам доносити неке мање познате податке везане са снимањем појединих плоча. Из ове рубрике сазнаћете како су настале поједине популарне композиције, шта је претходило њиховом издавању, ко је учествовао у њиховом уобличавању. Ево прве:

BOB DYLAN — LIKE A ROLLING STONE

Ово је био, вероватно се сећате, класични сингл којим се Дилан пробио у сам врх светске поп-музике као креатор потпуно новог звука. По изласку ове плоче у јесен 1965. године, Дилан је на конференцији за штампу дао следећу изјаву: „Нико пре мене није нешто слично направио. Ја сам у току протеклих неколико година пажљиво слушао шта остали раде и са сигурношћу тврдим да је ово нешто потпуно ново".

Јавности је и данас мало позната да је Дилан у то време искључиво био писац и о свом стваралаштву је говорио: „Моја лирика је, у ствари, сажета дугачка прозна песма". У то време он је имао потписан уговор са издавачем Мак Миланом да изда књигу. Назив те књиге, која је касније и штампана, био је „Тарантуле". Дилан је почетком свог дела које је имало свега 40 страница па је тако незавршено и штампано, био толико одушевљен да је одмах одлучио да компонује песму под називом LIKE A ROLLING STONE.

Спој речи и музике га је толико одушевио да је потпуно престао да пише. Занимљив је још и податак да је у снимању ове нумере учествовао познати гитариста Ал Купер. Купер је целу ноћ пред снимање вежбао своју деоницу на гитари, али када се дан после тога појавио на снимању и Мајк Блумфилд, он је замолио продуцента да свира само на органи која, као што знамо, није била још његова специјалност. Изузетно це нећи Блумфилда, Купер је као у неком грчу свирао оргуље и касније, када је снимак завршен и преслушан, установљено је да се органа једва чује. Продуцент Том Вилсон захтевао је ново снимање али је Дилан тада рекао да се ништа не мења верујући да ће снимак ипак имати добру продају.

група ЕКСТРА

У последње време млада београдска група ЕКСТРА постиже запажене успехе. Први већи успех чланови овог састава доживели су прошле године на Гитаријади у Новој Пазови, када су освојили прво место испред састава „Трен" и „Млади". Група је била запажена и на Гитаријади „Зајечар 76", као и у шоу-програму Срђана Марјановића. Ускоро ће за потребе Радио-Веограда начинити прве снимке које ће, највероватније, бити отиснуте и на малој плочи ,првенцу овог састава. На крају упознајмо и чланове који су сами својој групи дали име ЕКСТРА верујући да ће јед ног дана за њих сви рећи да су — екстра музичари.

Певач, оргуљаш и клавириста је шеснаестогодишњи Драгомир Мики Станојевић коме су узори нешто старије колеге Тихомир Поп-Асановић и Лазар Ристовски.

Соло-гитариста је Драган Атанацов, ученик гимназије, који већ пет година свира по мање познатим саставима. Бави се композиторским радом тражећи компромис између стваралаштва групе БИЈЕЛО ДУГМЕ, СМАК и — својих идеја.

Најстарији члан групе је Савиша Тодоровић, бас-гитара, сту дент друге године машинског фа култета ,док је бубњар његов млађи брат Драган, који под Савишиним надзором вредно ради и из дана у дан показује све боље резултате.

ФОТО ВРЕМЕПЛОВ

Кики-Ди

У данашњем времеплову представићемо вам познату енглеску певачицу КИКИ ДИ (Kiki Dee) која је у анкети часописа „New Musical Express" проглашена за најбољег вокалног солисту у протеклој, 1975. години. Кики Ди већ дуже времена наступа, али је тек последњих година успела да се пробије у сам врх светске поп-сцене када је потпуно променила стил и престала да копира друге певаче.

1964. Љупка седамнаестогодишња девојка почиње да пева опонашајући тада веома популарну Хелен Шапиро.

1965. Подсећа на Сенди Шо.

1968. Кики мења фризуру. Косу је скратила и готово да подсећа на мушкарца.

1969. Коса је опет нешто дужа са пуно локница, док је на лицу и очима дебео слој пудера и шминке.

1971. Изглед готово идентичан тадашњим звездама „тамла — мотаун".

1973. Потпуно је одбацила вештачке трепавице. На музичком пољу доживљава после дужег времена прве успехе.

1974. Кики изјављује: Музика је у мени, у пот пуности је осећам, и та ко је и певам.

1975. Одлази на турнеју по Америци где доживљава велике успехе.

1976. На крају њен природан изглед. Никога више не опонаша, а као најбоља певачица постала је узор другима.

Маја у мају

спаваћица за пролеће

модерна хаљина са апликацијама

шешир уз мантил
прорежите по цртицама

марама
прорежите по цртицама и провуците део коњског репа

шешир и костим са „ролком" и фрулица-сукњом

модел за топлије дане

кожни мантил

ТВ ОЧИ ЗА СЛЕПЕ

НИЈЕ ДАЛЕКО ДАН КАДА ЋЕ И СЛЕПИ ПРОГЛЕДАТИ. ВЕЋ ЈЕ НАЧИЊЕНА МИНИЈАТУРНА КАМЕРА У ОБЛИКУ ЉУДСКОГ ОКА.

Најновије чудо технике представљају минијатурне телевизијске камере које треба слепима да замене очи. Оне ће бити повезане са мозгом слепог човека, управо оним делом мозга који прима надражај очног живца. На Универзитету Утах, у истоименој америчкој држави, већ су изведени први експерименти на пацијентима који су се добровољно јавили да помогну истраживачима. Када је мозак два слепа човека, преко платинских електрода које су се налазиле уграђене испод костију лобање био повезан са телвизијском камером, они су осетили визулене сензације налик на светлосне мрље.

ТАЊЕ ОД ВЛАСИ КОСЕ

Следећи корак био је да се уз помоћ компјутера и телевизијских камера које помажу овим људима да виде просте облике а и слова, програмирају информације које стижу преко електрода у мозак.

Па ипак, до вештачких телевизијских очију које ће омогућити свим слепима да виде — још је далеко. Доктор Вилијам Досон, који се бави сличним истраживањима на Универзитету у Флориди, нада се да ће синтетичка ретина — деоока осетљив на светлост — ускоро бити произведена и уграђена у вештачко очно сочиво.

После тога научнике чека израда минијатурних телевизијских камера које ће потпуно наликовати човечијим очима и које ће моћи да се уса де у очне дупље. Оне треба да садрже хиљаде светлосних микроконвертора, који ће претварати светлост у електричне импулсе. Сићушне жице много тање али хиљадама пута чвршће од власи косе, водиће до мозга који ће, као што чини кад су нормалне очи у питању, претварати ове сигнале у слике.

Технологија је данас толико напредовала да минијатурна телевизијска камера величине људског ока не представља више никакав проблем. Тренутне тешкоће, међутим, задаје материјал од кога би се направиле жице.

Многи научници, међутим, у приличној су мери неповерљиви када говоре о новом америчком проналаску. Они сматрају да још није прошао фазу експериментисања и да слепим људима не треба тако олако уливати наду да ће кроз кратко време моћи да купе телевизијске очи као што наглуви људи купују апарате за појачање слуха.

СТОЛИЦА КОЈА ВИДИ

У Сан Франциску, у Школи медицинских наука, настављају се у међувремену експерименти који су мање амбициозни и зато много ближи остварењу. Научници ове установе опремили су столице на точковима специјалним ТВ камерама које раздвајају слике у низ тачкастих сигнала. У наслону се налази посебан уређај који путем вибрација преноси на леђа слепог човека ове сигнале. После извесне обуке, пацијенти успевају да „голицање по леђима" претварају у менталне слике.

У лондонском Институту за психијатрију професор Бриндли и Левин су после четири године истраживања, уградили 80 сићушних електрода минијатурних радио-пријемника у мозак једне слепе жене. Специјални одашиљачи смештени су у шешир који она носи и примају светлосне сигнале из спољног света. Ове сигнале жена је „видела" као светлосне тачке које би добијале одређену форму када се неколико електро да стимулише у исто време. Прецизније постављање електрода, надају се енглески научници, треба слепој жени да омогући чак и да чита.

Ови енглески експерименти, према мишљењу других научника, немају велику будућност јер захтевају озбиљну хируршку интервенцију на мозгу како би велики број елек трода био постављен на одређена места. Ни „столица која види" није право решење за слепе. Остаје нада да ће минијатурне телевизијске камере у очним дупљама слепих моћи једног дана да унесу светлост у вечити мрак ових људи.

М. Ш.

ЗАБОРАВЉЕНЕ ДРЖАВЕ

ЈА САМ ЛАМИ-МАРИ

На путу између Мосула и Дамаска уздиже се брдашце које Арабљани називају Тел Харири. Четрдесетих година овог века копајући испод њега раку гробари су пронашли једну необичну статуу по којој се одмах видело да не припада ни једној познатој култури.

На вест о том открићу тамо је стигао 1943. године француски археолог Андре Парло. На том месту почео је да копа и ускоро је пронашао фигуру брадатог мушкарца са склопљеним рукама на молитву. На њој је била урезана порука клинастим писмом: „Ја сам Лами-Мари, цар државе Мари..."

До тада се само из старих записа знало да је таква државица постојала али никоме није пошло за руком да утврди где се она тачно налазила. Према тим записима знало се да је у 17. веку пре нове ере ту државицу освојила снажна вавилонска војска а њену престоницу тако разрушила да од ње није остало ни трага.

Али, Парло је успео да под брдашцем Тел Харири пронађе њене рушевине. Откопао је један храм, приватне куће, одбрамбене зидине, кулу „зигурат" и величанствен царски дворац у којем се налазило 260 соба и дворана. У њему су такође откривене кухиње, купатила са кадама, огромна дворана у којој је било светилиште посвећено богињи Иштар. Али, и после толико векова по целом дворцу могли су се видети трагови пожара и намерног разарања — докази вавилонске најезде!

Најзначајнији проналазак у том граду који је хиљадама година био под земљом представља царска архива у којој се налазило 33.600 таблии исписаних клинастим писмом. Тако се дознало да су становништво државе Мари сачињавала аморејска племена.

У древно доба, од Персијског залива према северу селили су се многи семитски народи познати под називом Аморејци. Та огромна племена ишла су уз реку Еуфрат уништавајући државе Сумера и покоравајући их. На њиховим рушевинама Аморејци су основали своје бројне државе. Оне су често међусобно ратовале све док их није ујединио највећи њихов цар — Хамураби. Време његове владавине још је спорно. Научници износе три мишљења: да је владао од 1955. до 1913. г. пре н. е. од 1792. до 1714. или од 1728. до 1686. године пре н. е.

Сем тога, језичка анализа записа на таблицама из тог доба који су пронађене у држави Мари показује да су Јевреји били у блиској вези са Аморејцима.

Користан и трајан поклон за ваше најмилије

1. МАТЕМАТИКА — енциклопедија математике.
Ова књига омогућава свим ученицима, студентима, наставницима и професорима да лако и брзо савладају све тешкоће из области математике. У преводу наших познатих математичара, представља математички део „Опште енциклопедије Ларус". Књига је штампана латиницом, формата 23 x 30 cм, у тврдом повезу са пластифицираним омотом.
ЦЕНА КЊИГЕ je — 300.— динара.
Преко Забавника — 250.— динара.

3. ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО — Богата ризница одговора на многобројна дечја питања. Ова дивна књига неопходна је потреба сваког ученика јер пружа читав низ сазнања о свету који га окружује. Књига је писана једноставно и популарно, на 483 стране двостубачног текста, формата 28,5 x 20,5 cм, луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.
ЦЕНА КЊИГЕ — 200.— динара.
Преко Забавника — 160.— динара.

4. ТАЈ ДИВНИ ЧУДЕСНИ СВЕТ — Садржи пет популарно писаних књига које доприносе да читалац стекне, формира и прошири фонд знања из области математике, енергије, музике, археологије и историје људског друштва. Књиге су штампане ћирилицом, у вишебојној техници, луксузно опремљене, с тврдим повезом и пластифицираним корицама.
ЦЕНА КОМПЛЕТА — 200.— динара.
Преко Забавника — 160.— динара.

5. ЗЛАТНА ГРЛИЦА — Библиотека за све узрасте. — 5. Десанка Максимовић: „Орашчићи-палчићи"; 6. Стеван Раичковић: Ветрењача; 7. Слободан Марковић: Дванаест месеци; 8. Гвидо Тартаља: Опет је ту пролеће; 9. Коста Степановић: Голуб на длану; 10. Ивица Рорић Вања: Прича до приче; 11. Ђорђе Радишић: Био једном један рат; 12. Драган Лукић: Распродаја играчака; 13. Скендер Куленовић: Громово ђуле; 14. Колдвел. Мој несташни отац; 15. Мирко Петровић: Трећа обала Дунава; 16. Предраг Чудић: Јесен у циркусу.
ЦЕНА КЊИГА — 35.— динара.
Преко Забавника — 30.— динара.

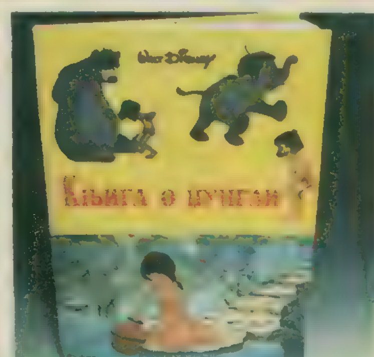
17. ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ — Нова серија књига која опште и вечите теме историје, науке, културе и уметности приближава младим читаоцима. Омиљени Дизнијеви јунаци су само водичи кроз прошле векове и будуће просторе. Они воде младог читаоца величанственим путевима којима је корачао човек — истраживач, научник, уметник, стваралац, пустолов и визионар.
Дизнијево свезнање садржи три тома: Први том: ВЕЛИКЕ АВАНТУРЕ, ПЕТ КОНТИНЕНАТА; Други том: ВЕЛИКИ МИТОВИ И ЛЕГЕНДЕ, ОД ПЕЋИНЕ ДО ОБЛАКОДЕРА; Трећи том: БЕСКРАЈНО ЦАРСТВО, МАШТЕ И ПРИЧЕ ЈЕДНОГ МАШТОВЊАКА.
ЦЕНА КОМПЛЕТА — 600.— динара.
Преко Забавника — 500.— динара.

18. ПРИЧЕ И ПЕСМЕ ДИЗНИЛЕНДА III КОЛО — Серија од шест дивних књига. Свака књига садржи грамофонску плочу на којој причају и певају наши познати глумци и певачи. Комплет садржи следеће књиге: АЛАДИНОВА ЧАРОБНА ЛАМПА, ДУШКО ДУГОУШКО, АЛИСА У ЗЕМЉИ ЧУДА, ПЕСМЕ МАМЕ ГУСКЕ, ВИНИ ПУ И ВЕТРОВИТ ДАН, СИНБАД МОРЕПЛОВАЦ. Књиге се могу купити само у комплету.
ЦЕНА КОМПЛЕТА — 150.— динара.
Преко Забавника — 120.— динара.

19. ВЕЛИКА ПАРАДА — Дизнијеви весели и раздрагани ликови одвешће малишане у бескрајно царство маште, где ће окружени својим омиљеним јунацима уживати у њиховим необичним доживљајима и веселим згодама. Прикладан слог, којим је штампан текст, омогућава чак и најмлађима, који су тек савладали вештину читања, да самостално уживају у причама. Књига је штампана ћирилицом и латиницом, у вишебојној првокласној техници.
ЦЕНА КЊИГЕ — 70.— ДИНАРА.
Преко Забавника — 55.— динара.

20. КЊИГА О ЏУНГЛИ — Узбудљива прича о дечаку Моглију и његовим пријатељима медведу Балу и црном пантеру Багири.
Књига је великог формата, с илустрацијама из истоименог филма и пластифицираним корицама у боји.
ЦЕНА КЊИГЕ — 40.— динара.
Преко Забавника — 35.— динара.

Специјалан попуст преко Забавника

ЗА ГОТОВО. Свака књига или комплет књига има свој број. Упиши бројева књига које желиш да купиш на наруџбеницу. Попуњену наруџбеницу пошаљи на адресу: издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ", 11001 Београд, Краљевића Марка 9. Књиге ћеш платити поштару када их донесе. Примају се наруџбине најмање за 30 динара или више, јер се за мањи износ не исплати слати због поштарине.

НА ОТПЛАТУ. Упиши на наруџбеницу бројеве књига или комплета које желиш да купиш и пошаљи на адресу: издавачко предузеће „Вук Караџић", 11001 Београд, Краљевића Марка 9. Примају се наруџбенице најмање за 60 динара и више, јер се не исплати слати за мању суму. Ако купујеш књиге за 60 до 120 динара плаћаш по 30 динара месечно, а за више од 120 динара платићеш их у 10 редовних месечних рата, с тим што најмања месечна рата може бити 30 динара. Прву рату платићеш када добијеш књиге.

21. ЗМАЈЕВА РИЗНИЦА ПЕСАМА — Избор најлепших песама несумњиво најомиљенијег и најпопуларнијег дечјег песника Јована Јовановића Змаја. У песмама чика-Јове Змаја генерације дечака и девојчица налазиле су свој свет, јер је он више него иједан наш песник умео да им се приближи и с очинском нежношћу учи и љубави према свему што је добро и лепо. Избор песама извршила је Мира Алечковић.

ЦЕНА КЊИГЕ — 100.— динара.
Преко Забавника — 80.— динара.

22. ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ — Књига коју читају све генерације и памте оно што је најлепше, најпоетичније и најхуманије. Изванредне илустрације у боји употпуњују слику о времену и друштву у којем је Лафонтен живео и писао. Свака басна критикује и поучава. Књига је штампана ћирилицом, луксузно је опремљена у превокласној вишебојној техници, с пластифицираним корицама.

ЦЕНА КЊИГЕ — 100.— динара.
Преко Забавника — 80.— динара.

23. БИО ЈЕДНОМ — Најлепше приповетке југословенских народа припремљене за младе, за оне са маштом. Књига је луксузно опремљена у превокласној вишебојној техници богато илустрована, у тардом повезу и пластифицираним корицама.

ЦЕНА КЊИГЕ — 60.— динара.
Преко Забавника — 50.— динара.

24. ПРИЧЕ ИЗ НОБ — Антологијски преглед кратке приче наших савремених писаца о народноослободилачкој борби. Књига је намењена школској омладини. Приче ове књиге говоре о једном херојском времену, о људима који су чиста срца и обузети светим идеалима борбе за народну слободу стварали темеље социјалистичког друштва.

ЦЕНА КЊИГЕ — 80.— динара.
Преко Забавника — 65.— динара.

25. ЂАЧКИ РЕЦИТАТОР — За ђаке и наставнике. Веома корисна књига која омогућава да улепшате празничне и школске свечаности. Садржи више од 240 пригодних песама.

ЦЕНА КЊИГЕ — 50.— динара.
Преко Забавника — 40.— динара

26. ДЕЦА СВЕТА — Збирка прича о деци целог света. Ово је књига о вашем другу и пријатељу, о руској девојчици Наташи и њеном брату, о индијском дечку Гопалу и његовој сестрици, о твом другу из далеког Јапана и Мексика, о црном дечаку из сунчане Африке, то је књига о највећој и најлепшој породици, пријатељској породици све деце света чији је заједнички језик — љубав. Књига је штампана ћирилицом, великог формата, на 240 страна, са више од 200 оригиналних фотографија.

ЦЕНА КЊИГЕ — 60.— динара.
Преко Забавника — 50.— динара.

27. СЛИКЕ И РЕЧИ — Помозите малишанима да обогате свој речник док се забављају гледајући дивне илустрације, јер у безбрижном периоду када почињу да схватају свет око себе, деца од 4 до 6 година потврђују своју личност кроз разговор. Помозите им да нађу праве речи. Књига је штампана ћирилицом и латиницом, у вишебојној техници, великог је формата у тардом повезу с пластифицираним корицама.

ЦЕНА КЊИГЕ — 60.— динара.
Преко Забавника — 50.— динара.

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ",
Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЏБЕНИЦА (5. XII 75)

Овим неопозиво наручујем
ЗА ГОТОВО — књиге под бројевима

____

за укупну суму од __________ динара, коју ћу платити поштару када ми уручи књиге
НА ОТПЛАТУ — књиге под бројевима

____

за укупну суму од __________ динара коју ћу платити у __________ месечних рата
Прву рату платићу поштару када ми уручи књиге
(Непотребно прецртати)
У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду

Купац ______________________________
(презиме име и очево име)

Место и поштански број ____________________

Улица и број ____________________

Назив и адреса радне организације ____________________

____

Овера запослења за купце на отплату

____
(Жиг и потпис овлашћеног лица)

Купац
____
(својеручни потпис)

Поруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату
Пензионери уместо овере прилажу одрезак последњег чека од пензије
Купци из Београда књиге могу подићи у предузећу сваког радног дана до 15 часова.

Поруџбеница се оверава само при куповини књиге на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак последњег чека од пензије.

Дошао сам на дежурство као и обично негде око десет увече. Дан није био ни по чему значајан, изузев за мене, али сам веровао да то нико не зна. Зато ме је и изненадило када сам у Центру затекао целу претходну смену и састављене столове постављене за праву гозбу. Дочекали су ме бучни поклици и покоје честитање.

Појма немам како су сазнали да ме је тог дана напустила жена и откуд се проширио глас да је то због мојих небројених авантура! Оно прво било је тачно, а за разлог, онај прави, нису знали, али ја се не потрудих да их разуверавам. Одговарало ми је да ме сматрају заводником, чак ми је било и мало криво што то није стварно тако...

Као слављеник морао сам да дајем пример доброг расположења, мада ми није баш било до весеља. У ствари, жена ми је отишла зато што...

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА | ЗОРАН ПОПОВИЋ

ОПАСНО СУНЦЕ

СВИ БРОДОВИ СРЕЋНО СУ СТИГЛИ НА ДАЛЕКУ ПЛАНЕТУ. СВИМА ЈЕ БИО ПРИРЕЂЕН СРДАЧАН ДОЧЕК А ЗАТИМ СЕ О ЊИМА НИШТА ВИШЕ НИЈЕ ЧУЛО.

Разлика у годинама

Почело је то пре две, односно пре петнаест година. Пре моје две године, а петнаест земаљских. Знате већ на шта мислим: док сам ја на међузвезданом путовању провео две године, за то време је на Земљи прошло петнаест. То је учинило да се разлика у годинама између моје жене и мене промени у моју корист. Док је, пре него што сам пошао на тај несрећни пут, била млађа од мене дванаест година, када сам се вратио, била је старија годину дана! Срећом, није напредовала само космичка, већ и козметичка наука, па се то и није било тако страшно. Проблем је био у нечем другом.

На тај пут одвела ме је сопствена брзоплетост и непромишљеност. Када је већ седми брод који је упућен на планету Ц-41, у сазвежђу Андромеде, изненада престао да се јавља, озбиљно се размишљало да ли да се настави са слањем нових бродова. Прва два су стигла и поруке су биле веома оптимистичке. Планета је била невероватно слична Земљи, истих величине, истих особености и животних услова, чак је била и настањена људима на влас сличним нама, једино на нешто нижем ступњу техничке цивилизације. Наши бродови су наишли на изванредан и срдачан пријем, али су одједном, без икаквог разлога, једноставно престали да се јављају. Једино што су следећа три јавила било је да су се срећно спустили и више се о њима ништа није чуло. Последња два прошла су као и прва два. Поруке су биле пуне хвале о пријему који су им тамошњи становници приредили, а после неколико сати више није било ничег!

Мислио је на мене!

Био сам међу онима који су присуствовали договору. Директор Центра нас је детаљно обавестио о свим тим догађајима и на крају рекао:

— Ти необјашњиви нестанци читавих бродова и посада довели су нас у ситуацију да сада одлучујемо хоћемо ли наставити да и даље шаљемо експедиције или да одустанемо. Јасно је да се не може говорити о некој грешки. Ако би једна посада нешто и погрешила, не може то учинити њих седам! А сви су се владали по правилу Истраживачке флоте, значи морали су предузимати све мере предострожности, били су обезбеђени за све могуће случајеве који су предвиђени за спољашње светове. Па, ако такво, крајње разумно и прорачунато понашање ипак није дало резултате, значи да или треба дићи руке од Ц-41, или треба заборавити сваку логику и послати тамо неког потпуно шашавог!

Иако је гледао у врх свог носа док је то говорио, опкладио бих се да је имао мене на уму! Наиме, уживао сам репутацију недисциплинованог и својеглавог, иначије који све ради на своју руку и нимало не зарезује строге прописе Истраживачког васионског центра.

По тим правилима када се уопште почне разговарати о сврсисходности неког подухвата, сваки даљи покушај може се учинити само с добровољцима. Дабоме, после седам изгубљених комплетних посада ником паметном не би ни у сну пало на памет да се сам пријави да иде и погледа шта се то тамо дешава. Знао је то и директор, па је зато наставио:

— У нашим редовима могао би се и наћи неко коме придржавање правила и разумно понашање нису баш јача страна — сада је отворено гледао у мене — али сам сигуран да нема три чисте да се јави, за то треба имати петљу...

Скочио сам и прекинуо га:

— Зар мени неко да каже да сам кукавица?! А каква па то храброст треба да би се отишло на један излет до Ц-41?

Чим сам то изговорио, ујео сам се за језик, али је већ било касно. Више се нисам могао повући, насео сам на провокацију, а он је унапред знао да ће се тако и догодити. Одмах ми је утрапио неколико касета са видео-извештајима да их проучим и великодушно ми дозволио да сам одредим дан кад ћу кренути.

Преспавао сам пут

Псујући у себи, отишао сам кући испраћен честитањима у којима сам осећао и мешавину сажаљења и злурадости.

Само се по себи разуме да сам морао путовати сам, још једну такву будалу није било могућно наћи! Чињеница да ћу бити сам није била много важна, аутомати и бродски ординатор могу да обаве све послове, помоћ те врсте ми није ни била потребна. Једина невоља је била досада! Сматрао сам да је у ствари то оно што не ваља, али примио сам све стоички, убеђујући себе да ће ме та казна научити памети и да други пут нико неће моћи да ме тако лако ували...

Камо среће да сам био у праву!

Код куће сам пажљиво проучио извештаје и у њима нисам нашао ништа обеспокојавајуће. Они који су стигли на Ц-41, били су задовољни, људи које су сусрели деловали су питомо и предусретљиво, а њихови градови личили су на земаљске из деветнаестог века. Ниједан детаљ није указивао ни на шта опасно или необично. Заиста је било загонетно шта се то догодило са свим тим људима и бродовима. Радозналост која се у мени пробудила била је какво-такво олакшање и оправдање и на крају сам уверавао самог себе како жарко желим да што пре забодем нос у ту мистерију.

Негде дубоко у себи знао сам да лажем, али тај глас брзо ућутках. Ако већ морам да идем, боље да верујем како то чиним драге воље. Тако сам одушевљено жени испричао о тој експедицији да је била сасвим убеђена да сам се силом изборио да баш ја путујем!

Пре поласка најзад доживех и нешто пријатно. Рекоше ми да је брод којим ћу путовати усавршени модел „Сиријуса 6" и да ћу цео пут провести у стању хибернације. То ме заиста обрадова, јер сада је и та, по мом мишљењу једина, лоша страна отпала. Баш фино! Преспаваћу замрзнут цело то време док не стигнем на циљ, а тамо ће ме аутомати пробудити. Значи, цео пут, као да сам легао да спавам код куће па се пробудио на одредишту!

Тако је и било. Прва помисао

кад сам се пробудио била ми је да баш можда није било лепо од мене што сам се направио да не видим руку коју ми је директор пружио кад сам улазио у брод, али тој ситној пакости нисам могао да одолим.

Летимице погледах на инструменте. Све је функционисало беспрекорно. Екрани спољних сензора били су упаљени и оно што сам видео заиста је толико личило на Земљу да сам био запањен, иако сам све то већ видео у извештајима претходних експедиција.

Ординатор је урадио све што треба, боље и од најискуснијег свемирског навигатора, и спустио ме на ноћну страну планете Ц-41, у неку башту на ивици великог града.

Мој долазак није прошао незапажен, али ни дочек није био онакав као када су стизали они пре мене. Чим сам изишао, приђе ми један постарији човек и рече:

— И ви стижете са Земље, зар не?

— Да! — одговорих — Откуд знате?

— Па, види се! Само Земљани изгледају исто као и ми!

Хтедох да га упитам на основу чега тако говори, али не стигох, јер он додаде:

— Они други изгледају сасвим различито! Тек да видите што су смешни Асумберци!

Био сам на Асумберу и нисам налазио да су смешни. Напротив, било ми је увек некако тужно да гледам та љигава, црволика створења, мада морам признати да је њихов интелект далеко надмашивао било коју разумну врсту у Космосу. И да сам хтео да му противречим не бих могао, јер ме он одмах позва у кућу:

— Сигурно сте уморни! Уђите да вечерамо и поразговарамо!

Шта бирате?

Понашао се као да је то сасвим обична ствар да му у башту падају гости са Земље. Нисам желео да га увредим и пођох за њим. Ионако не бих знао, а нико ми то није ни рекао, шта бих до зоре. Могу мало да поразговарам, упознам локалне прилике, па ћу видети шта ћу даље.

Увео ме у кућу која се није разликовала од кућа на Земљи од пре неколико столећа. Сличну сам видео у етнографском музеју. Човек није био сам. У кући је била и жена, седа, добродушна изгледа, пуначка и уредна.

Сели смо за сто и она изнесе пред нас боцу неког пића и чаше, али не отвори боцу. Из џепа на кецељи извади новчић и показа ми га. С једне стране имао је само један правилан круг, а с друге неке шаре.

— Шта бирате?

Хиљаду од хиљаду упитаних одговорило би: круг, јер не би знали како да назову ону другу страну. Ја сам био онај хиљаду први, па рекох:

— Оне хијероглифе!

— Шта?

Дотакох прстом страну коју сам изабрао:

— Ово!

Израз лица јој се смрче. Уместо да новчић баци увис како сам очекивао, врати га у џеп и склони пиће са стола. Излазећи из собе, рече човеку:

— Шта можемо! Мораш му испричати!

Овај уздахну и скоро преко воље рече:

— Ви сте једини који није изабрао круг! Откуд то, кад сви увек њега изаберу? Али, сад шта да се ради, морам да вам кажем!

Почео сам да се осећам нелагодно. Ово чудно понашање ми се није допадало. Старац настави:

— Пошто нисте рекли „круг" обавезан сам да вам кажем. Морам да журим, ускоро ће сванути, а тада сте настрадали. Чим се појави Сунце, ми се променимо. Ако сачекате излазак Сунца на овој планети, нема вам спаса. Никакво оружје не би вам помогло, тада смо неповредиви, а ви бисте били једноставно — поједени! И ваш брод! Идите одмах у њега и бежите, времена немате много! Жао ми је што сам морао то да вам кажем, осећам да сте веома укусни, али морам, такво је правило! Идите сада!

Пре зоре

Није ми требало двапут рећи! Зждио сам што сам брже могао и утрчао у свој брод, хитро затворио улаз и активирао у ординатору програм за повратак. Нисам имао жељу да проверавам да ли је старац говорио истину. Кад се брод одлепио од тла, први сунчеви зраци већ су се појављивали изнад кровова града. Пре него што је фотонски мотор ступио у дејство, док су ме још дизале обичне ракете, видео сам на екрану град, улице, људе и сви су они постали потпуно провидни, као од стакла. Не знам да ли је то била уобразиља или сам стварно видео старца и његову жену, онако провидне, како у сласт прождиру моју торбу коју сам заборавио кад сам онако нагло изјурио...

После неколико секунди нисам могао ништа више да видим. Чак се и Ц-41, заједно са својим Сунцем, била претворила у само једну светлу тачкицу. Легао сам и укључио уређај за хибернацију...

Извештај који сам по повратку поднео учинио је да за Ц-41 интересовање нагло опадне. Одлучили су да оставе будућим генерацијама да се позабаве том планетом, а ја издејствовах да стално будем ноћу дежуран. Дневна светлост и Сунце плашили су ме још и сад, чак и на Земљи. Наравно, добро сам се чувао да то било коме признам, чак ни жени нисам ништа рекао.

Зато ме је и оставила. Није могла више да поднесе моје затварање у собу, чврсто затворене капке и навучене завесе, спавање по дану и ноћни рад.

— Не могу више да живим наопако! — рекла ми је и отишла.

Кад се у Центру завршила прослава мог новог момковања, ја се изговорих да сам много попио и одох кући да спавам. Журио сам да стигнем пре зоре...

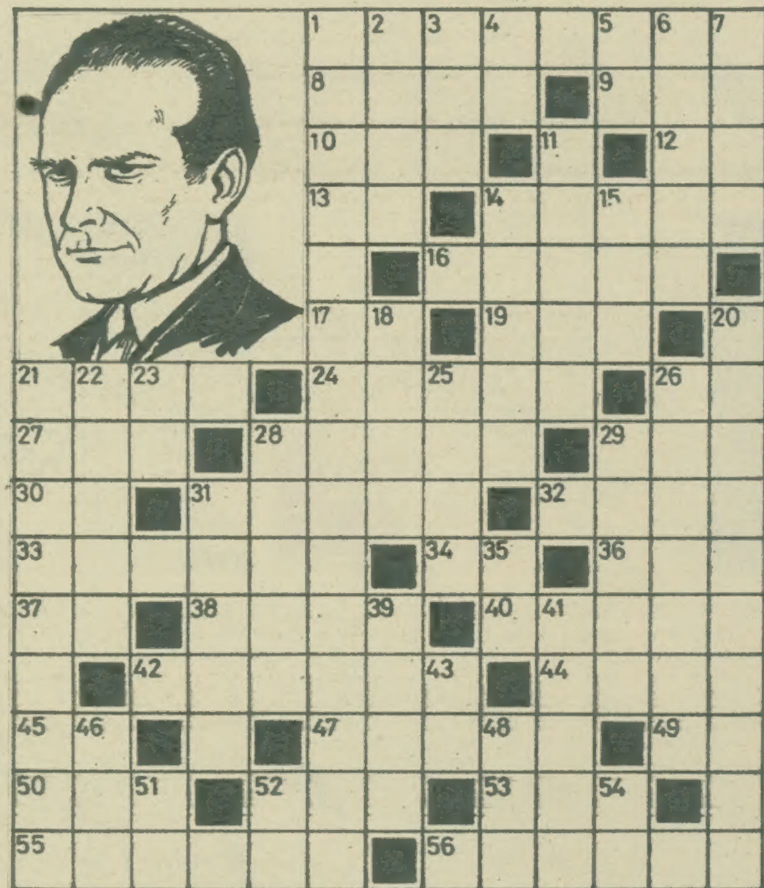
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Међусобни говор, 8) Обар, 9) аустралијска птица тркачица, 10) јужно воће, 12) врста першуна, 13) ауто-ознака за Крапину, 14) положај, 16) фотографија, 17) ономатопеја мукања, 19) женски певачки глас, 21) судски процес, 24) мирис, 26) четврто и 22. слово азбуке, 27) бодља, 28) рудник у Босни, 29) аждаја, 30) грчко слово, 31) име песника Тартаље, 32) звер из породице куна, 33) примеран, 34) лична заменица, 36) река у Швајцарској, 37) скраћен облик глагола бити — јесам, 38) намргођено, срдито, 40) формат књиге величине штампаног табака (стр.), 42) систем, 44) амерички драмски писац (Елмер), 45) ауто-ознака за Макарску, 47) помоћна кућа на сеоском имању, 49) иницијали француског књижевника („Странац"), 50) Ужичанин, 52) мушки потомак, 53) име Толстоја, 55) наша филмска и ТВ глумица (Аленка), 53) РОМАН КЊИЖЕВНИКА ПОД 1 УСПРАВНО.

УСПРАВНО:

1) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ ПРИПОВЕДАЧА, ДРАМАТИЧАРА И РОМАНСИЈЕРА (види слику!), 2) кухињски прибор, 3) копрена, вео, 4) скраћеница за грам, 5) војни експедитор (скр.), 6) није велика, мала, 7) НОВЕЛА КЊИЖЕВНИКА СА СЛИКЕ, 11) хунски краљ („Бич божији"), 14) остатак после вршидбе, 15) спис, 18) канцеларија, 20) врста оптичке справе, 21) сат за струју, 22) ДЕЛО КЊИЖЕВНИКА ПОД 1 УСПРАВНО, 23) лична заменица, 25) негве, 26) ДРАМА КЊИЖЕВНИКА СА СЛИКЕ, 28) градска четврт, 29) планина у Србији, 31) планина у Босни, 35) камено острво у Марсељском заливу, 39) веран, 41) друг у заједничком послу, 43) узвик, 46) папагај, 48) светски првак у боксу (Мохамед), 51) лична заменица, 52) хемијски знак за силицијум, 54) иницијали композитора илиризма.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) ТИ И НИКАД, 8) уско, 9) Авр, 10) гас, а, 12) Ив, 13) ак, 14) стаза, и, 16) клека, 17) рт, 19) Апт, в, 21) стаж, 24) арома, 26) ПЕ, 27) тер, 28) Адана, 29) арс, 30) ер, 31) слога, 32) ован, 33) телекс, 34) ја, 36) ата, 37) он, 38) тата, 40) полип, с, 42) баршун, 44) Рада, 45) кл, и, 47) У Тант, 48) ар, 50) ОУН, 52) амо, 53) ОАД, у, 55) ПЛЕСМИ, 56) искрен.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" Македонска 29. 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин. полугодишња 110,00 дин. тромесечна 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин. полугодишња 220,00 дин. тромесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—, Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

У кругу породице: ГРЕШКА

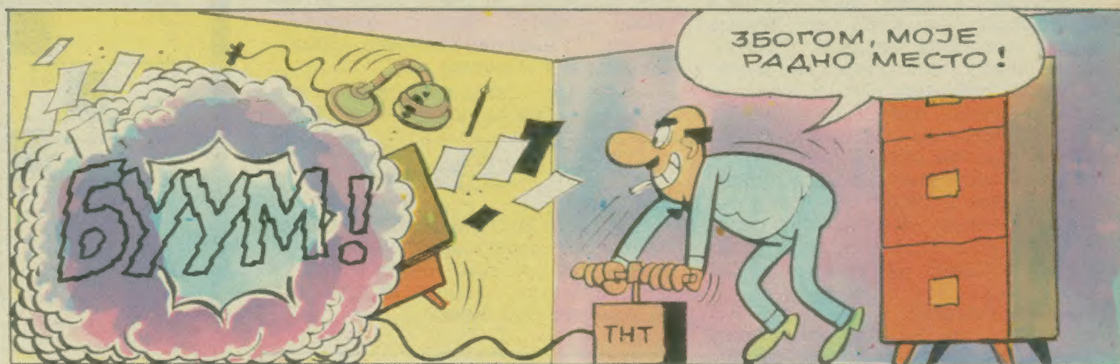

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

БЕРИ-БЕРИ

Каква је то болест бери-бери и шта је проузрокује?

Дејан Човић, Трстеник

Бери-бери је болест која настаје услед недостатка витамина B_1 у храни. Од ње највише оболевају становници Индије, Кине и других земаља који се претежно хране љуштеним пиринчом.

Болест се манифестује у облику живчаних поремећаја организма, слабљења рада срца, одузетости, поремећаја у крвотоку и општом малаксалошћу.

КРАЉ СНА

Хтјела бих да знам нешто о коали.

Тања Глушчевић, Титоград

Коала (Phascolarctus cinereus) је врста малог торбара сличног медведу који живи на дрвећу у Аустралији и храни се лишћем еукалиптуса. Ова одважна, здепаста, животиња без репа има позади торбу за младунце и они у њој остају док не напуне шест месеци. Врло су несташни и кад њихове вртолије преврше сваку меру, мајка их стави преко колена и добро излупа надланицом а они при том болно јаучу. Коала је и велика спавалица: спава и по 20 сати дневно!

СЕЛО СЛИКАРА

Реци ми од када постоји хлебинска сликарска школа.

Ранко Митић, Титово Ужице

После сусрета загребачког професионалног сликара Крсте Хегедушића са шеснаестогодишњим сељаком Иваном Генералићем 1930. године у селу Хлебинама, у Хрватској, настаје позната хлебинска сликарска школа. Пробудивши у младим сељацима из овог подравског села смисао за сликарски израз, Хегедушић их је упутио да превасходно чувају свој оригиналан начин посматрања живота.

Генералић, Вириус, Мраз, Гажи, Доленц, Филиповић и многи други талентовани сликари наивци прославили су своју уметност широм света.

ПРОВИНЦИЈА РУМЕЛИЈА

Занима ме да ли је Румелија стари назив за Румунију.

Давор Микиш, Огулин

Румелијом су Турци називали земље које су освојили на Балканском полуострву. Од краја 16. века Румелија је назив за једну од највећих провинција турског царства, тзв. Румелијски беглербеглук, чије је седиште било у Софији. У 17. и 18. веку у састав Румелије улазиле су Бугарска, Србија, Албанија, Македонија, Епир и Тесалија. Коначним поразом Турске и провинција Румелија престаје да постоји. Данас се понекад Румелијом назива још само европски део Турске.

ПРЕ ХИРОШИМЕ

Занима ме да ли је атомска бомба негдје експлодирала прије Хирошиме.

Павле Пејовић, Цетиње

Амерички научници са нобеловцем Робертом Опенхајмером на челу извршили су пробну експлозију атомске бомбе 16. јула 1945. године на аеродрому Аламогордо у савезној држави Њу Мексико. Атомска бомба бачена је на јапански град Хирошиму 6. августа исте године.

РУКАМА И НОГАМА

Чула сам да неки народи и данас броје и рачунају само помоћу прстију. Да ли је то истина?

Милка Пећ, Панчево

Још у давној прошлости било је уобичајено да људи рачунају служећи се искључиво прстима руку и ногу. Међутим, и данас неки заостали народи рачунају на тај примитиван начин. Афрички Бушмани, на пример, имају посебне речи само за бројеве 1 и 2. Ако треба да кажу, на пример, 7 они ће рећи 2 плус 2 плус 2 плус 1. Неки бразилски Индијанци имају посебне речи за 1, 2, 3 и 4, а за 5 кажу „једна рука", за 10 „две руке", за 15 „две руке и једна нога", а за 20 „руке и ноге". За све бројеве веће од 20, па било то 22 или 100.000, они имају само израз „престају руке и ноге". Сви ти народи, разуме се, не знају да пишу бројеве, јер су неписмени.

ЗАШТО ЦВЕЋЕ МИРИШЕ?

Много волим цвијеће и кад га помиришем често се упитам шта то, у ствари, у њему мирише.

Стојка Стјепановић, Тузла

Веровала или не — у цвећу мирише чиста вода и графит, такозвано „срце" или „мина" из оловке, а ево како: Ако се графит наструже у воду, од њега се, свакако, не би направио мирис. Али, вода се састоји од хемијских елемената кисеоника и водоника. Графит је један од облика угљеника а кисеоник, водоник и угљеник, који сваки за себе уопште не миришу, чине основу свих једињења која се зову терпени. Природа терпене, заједно са разним силикатима, главним састојцима стена, и миришљавим материјама ствара у биљкама, па и у цвећу. Способност да производе миришљаве материје поред биљака имају и неке животиње. Хемичари су утврдили да се ови природни мириси међусобно разликују по томе из колико се атома кисеоника, водоника и угљеника састоји нека миришљава материја. Због тога ни сви цветови не миришу подједнако.

WALT DISNEY
МИКИ

ДА СЕ ИЗМЕРИМ, МИКИ!

САМО ЗА ТО И ИМАМ ПАРА!
ТЕЖИНА И СУДБИНА 1 Д.

СВЕГА ЈЕДАН ДИНАР!
ТЕЖИНА И СУДБИНА 1 Д.

ЧУЈ ШТА ПИШЕ... ДА САМ ЗАЉУБЉЕНА У ЈЕДНОГ ЛЕПОГ МЛАДИЋА...
И СУДБИНА 1 Д.

... ЉУБАЗНОГ И НЕЖНОГ...

ОБРАЗОВАНОГ, НАЧИТАНОГ...
ТЕЖИНА И СУДБИНА 1

ЈАКОГ, ОТМЕНОГ...
ТЕЖИНА И СУДБИНА 1 Д.

МУДРОГ, ДУХОВИТОГ...

ЛЕПО ВАСПИТАНОГ, ШИРОКОГРУДОГ...

И ВИСОКОГ!

НАДАМ СЕ ДА НЕ ВЕРУЈЕШ У ТЕ ГЛУПОСТИ!

1270/36